



„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020 - Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Materiał opracowany przez Fundację Socjometr Laboratorium Rozwiązań Społecznych, współfinansowany jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Schematu II Pomocy Technicznej „Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Ewaluacja zewnętrzna małopolskich lokalnych strategii rozwoju

Miechowskie Stowarzyszenie Gmin Jaksa LGD



Kraków, 2021



Raport opracowany w ramach projektu „Ewaluacja zewnętrzna małopolskich lokalnych strategii rozwoju” realizowanego przez Federację LGD Małopolska.

Odwiedź portal KSOW – www.ksow.pl

Zostań Partnerem Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich

1. Streszczenie najważniejszych wyników badania.

1. Analiza działalności LGD „Jaksa” we wszystkich obszarach, które zostały wymienione w LSR ma swoje przełożenie na realizację wskaźników. Bardzo dobra ocena działalności LGD zarówno przez beneficjentów jak i mieszkańców obszaru wskazuje na efektywną i dobrą pracę LGD. Członkowie Zarządu podkreślali, że wartością LEADER-a jest koncentracja środków na konkretne, lokalne cele. Są to środki z definicji do przeznaczenia na konkretny region i dzięki temu możliwe jest zarządzanie zmianą z ich wykorzystaniem. Jest to wyjątkowa sytuacja wśród organizacji pozarządowych, gdzie na wszystkie przewidziane działania na kilka lat jest pokrycie finansowe. W przyszłości warto byłoby zadbać o środki na miękkie projekty, których realizacja będzie odbywała się w wybudowanych i remontowanych świetlicach. Więcej środków LGD przeznaczyłoby właśnie na takie projekty aktywizacyjne. Zdaniem członków Rady, LGD nie powinny zajmować się problemami gospodarki, bezrobociem. Są do tego inne agencje, które bardziej efektywnie dystrybuują pieniądze na te cele walcząc z bezrobociem w sposób systemowy. Działalność LGD w tym aspekcie jest wybiórcza i trafia do niewielkiej liczby osób.
2. W przyszłości należy zatem wzmocnić rozwój tego terenu w obszarze gospodarczym i społecznym. Dobrym kierunkiem jest budowa markowej turystyki, wykorzystującej z jednej strony działalności innowacyjne, ale z zachowaniem i kultywowaniem bogatego dziedzictwa historycznego. Analizując działalność LGD, należy podkreślić, iż przeprowadzone w ramach LSR inwestycje są komplementarne względem siebie i względem wiodącego tematu jakim jest rozwój kapitału społecznego i atrakcyjnego rynku pracy.
3. Postęp realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju nie budzi większych zastrzeżeń, a warte podkreślenia jest, iż spora część spośród wskaźników została już zrealizowana. Poziom realizacji przedsięwzięć zbliża więc LGD do osiągnięcia zamierzonych w LSR celów.
1. Analizując działalność LGD w zakresie kapitału społecznego zostały przeprowadzone badania wśród mieszkańców oraz beneficjentów obszaru LGD „Jaksa”. Badania ilościowe zostały przeprowadzone w 2021 roku na potrzeby niniejszego opracowania. Mieszkańcy chętnie korzystają z infrastruktury, która była dofinansowana ze środków

LGD oraz, chętnie uczestniczą w imprezach lokalnych organizowanych ze środków LGD. Wyniki badań wskazują także, iż mieszkańcy dostrzegali inicjatywy dotyczące osób starszych oraz wsparcia dla ludzi młodych. Natomiast zdecydowana większość mieszkańców nie potrafiła wskazać, czy poprawiły się relacje między mieszkańcami. Wyniki tych badań oraz obserwacje pracowników biura LGD i członków Rady mogą stanowić kierunek działalności LGD w przyszłym okresie. Tak, aby jednak kontynuować działania „miękkie” czyli szkolenia, festyny, spotkania, oraz aby zwiększyć integrację lokalnej społeczności.

2. Respondenci wskazali także, na obszary, które ich zdaniem wymagają w zakresie przedsiębiorczości jeszcze dofinansowania. Wskazali, iż jest potrzeba dalszego tworzenia nowych miejsc pracy oraz możliwości dofinansowania dla osób zakładających nowe firmy i wsparcia dla istniejących firm. W zakresie podejmowania i rozwijania działalności, taka sytuacja ma również miała odzwierciedlenie w analizie wykorzystanych środków w badanego okresu. Zdaniem pracowników biura LGD mieszkańcy są bardzo zainteresowani zakładaniem i rozwojem własnych działalności gospodarczych. Obecne działania LGD pozytywnie wpłynęły na rozwój przedsiębiorczości w badanym obszarze, a przeprowadzone badania wśród mieszkańców terenu LGD, jednoznacznie wskazują na dalsze wsparcie w obszarze zarówno podejmowania jak i rozwijania przedsiębiorczości w nowej perspektywie finansowej.
3. Obszar LGD „Jaksa” charakteryzuje się bogatym dziedzictwem historycznym, bogatymi zasobami przyrodniczo-krajobrazowym oraz kulturowymi, dlatego rozwój tego regionu powinien być skoncentrowany na podnoszeniu jakości infrastruktury turystycznej oraz kultywowaniu dziedzictwa tego obszaru, tworząc markowy produkt turystyki wiejskiej.
4. Wyniki badań wskazały, iż dostrzegają oni wsparcie w obszarach: rozwoju infrastruktury społecznej, opieki nad starszymi osobami, czy też działalność organizacji pozarządowych. Zdefiniowane w LSR grupy defaworyzowane wymagają dalszego wsparcia. Pozytywnym jest fakt, iż pracownicy Biura LGD i część członków Zarządu i Rady dostrzega potrzebę dalszego kierowania środków finansowanych do tych grup. Zaznaczyć należy, że w opinii części respondentów środki finansowe powinny być skierowane na „miękkie” działania. Należałoby zatem uwzględnić te grupy w kolejnych zadaniach LGD „Jaksa”.

5. W zakresie innowacyjności, należy szczególnie podkreślić, iż powinno być więcej projektów w obszarze rozwoju infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej oraz działań budujących markę regionu. Bardzo dobrym kierunkiem rozwoju innowacji są działania proekologiczne. Zatem cały czas istnieje potrzeba rozwijania infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej i działań proekologicznych i to jest właściwy kierunek na przyszłość, na terenie LGD „Jaksa”.
6. W zakresie projektów współpracy zakres tematyczny ich jest spójny zarówno z celami LSR odnoszącymi się do zwiększenia atrakcyjności rynku pracy oraz budowania kapitału społecznego i jest wartością dodaną do działalności w tych obszarach, które realizowane były przez beneficjentów. Biuro LGD nie wskazało na większe problemy z realizacją takich projektów, poza działaniami miękkimi, na które miała wpływ pandemia. Nie było natomiast problemów w zakresie współpracy poszczególnych LGD. Zatem w przyszłości należałoby wzmocnić działania o kolejne projekty współpracy, tworząc sieć LGD-ów współpracujących ze sobą.
7. Zakres działań biura LGD (animacyjnych, informacyjno-promocyjnych, doradczych) jest determinowany małą liczebnością personelu a mimo to bardzo efektywnie pracuje. Należy podkreślić iż LGD „Jaksa” zawsze wykorzystuje różne narzędzia, tak aby dotrzeć do jak największej grupy odbiorców. Wskaźniki, które zostały przewidziane do realizacji planu komunikacji, były oszacowane i zmieniane na podstawie doświadczeń pracowników Biura. Najlepszy rodzaj doradztwa to oczywiście doradztwo indywidualne w biurze i ono na pewno powinno być kontynuowane.
8. Realizacja zarówno finansowa i rzeczowa odbywały się bez większych problemów. Postęp realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju nie budzi większych zastrzeżeń, a warto podkreślić jest, iż spora część spośród wskaźników została już zrealizowana. Poziom realizacji przedsięwzięć zbliża więc LGD do osiągnięcia zamierzonych w LSR celów.

2. Spis treści.

1. Streszczenie najważniejszych wyników badania	3
2. Spis treści.....	6
3. Opis przedmiotu badania uwzględniający cele i zakres ewaluacji.	7
4. Opis metodologii wraz z opisem sposobu realizacji badania.	12
Metody i techniki badawcze.....	12
Uzasadnienie wykorzystania poszczególnych technik badawczych.....	14
Wielkości i struktura próby	14
Harmonogram realizacji badania	15
Podstawowe założenia realizacji Zlecenia.....	16
5. Opis wyników badań wraz z ich interpretacją.....	18
5.1. Obszar objęty Strategią Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność oraz jej podstawowe założenia	18
5.2. Rzeczowy i finansowy postęp w realizacji LSR	34
5.3. Projekty współpracy	54
5.4. Działania poza RLKS	56
5.5. Działalność Biura LGD	57
5.6. Zmiany na obszarze objętym LSR w ocenie członków lokalnej społeczności	76
6. Odpowiedź na wszystkie pytania badawcze.	82
6.1. Ocena wpływu na główny cel LSR	82
6.2. Ocena wpływu na kapitał społeczny	83
6.3. Przedsiębiorczość	83
6.4. Turystyka i dziedzictwo kulturowe	84
6.5. Grupy dewaforyzowane	85
6.6. Innowacyjność	86
6.7. Projekty współpracy	86
6.8. Ocena funkcjonowania LGD	87
6.9. Ocena procesu wdrażania	88
6.10. Wartość dodana podejścia LEADER.....	89
7. Podsumowanie. Wnioski i rekomendacje.	90
8. Spis tabel i wykresów.	92
9. Aneksy tworzone w toku realizacji badania.	93
Ankieta dla mieszkańców obszaru Miechowskie Stowarzyszenie Gmin Jaksa LGD	93

3. Opis przedmiotu badania uwzględniający cele i zakres ewaluacji.

W odpowiedzi na przesłane drogą mailową dnia 17 maja 2021 roku zapytanie ofertowe dotyczące realizacji badań ewaluacyjnych małopolskich lokalnych strategii rozwoju, Fundacja Socjometr Laboratorium Rozwiązań Społecznych, NIP 5130234526 z siedzibą w 32-087 Pękwice, ul. Ojcowska 15/1 (gm. Zielonki) przedstawiła ofertę zgodną z wskazanymi w zapytaniu wytycznymi. W ramach zlecenia Fundacja Socjometr przeprowadziła badania, analizy oraz przygotowała raporty dla wszystkich 32 grup z terenu małopolski. Każdy LGD otrzymał zindywidualizowany raport powstały na bazie przesłanych przez LGD danych oraz przeprowadzone badania jakościowe i ilościowe przez ekspertów Fundacji Socjometr.

Fundacja Socjometr to niezależny podmiot specjalizujący się w badaniach społecznych, spełniający wymogi przedstawione w Wytycznych Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi nr 5/3/2017 w zakresie monitoringu i ewaluacji strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Opis doświadczenia niezbędnego do wykonania badań ewaluacyjnych stanowił załącznik do oferty.

Ewaluacja Lokalnych Strategii Rozwoju jest badaniem specyficznym i wymaga wiedzy z zakresu funkcjonowania programu LEADER, a także podmiotów je wdrażających – Lokalnych Grup Działania. Są to organizacje, które realizują swoje zadania w myśl zasad określanych jako Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS). Międzysektorowość, a także oddolny charakter realizacji strategii ma kluczowe znaczenie dla osiągnięcia założeń programowych powołania wspomnianych instytucji, dlatego ich ewaluacja musi uwzględniać nie tylko badania dotyczące realizowanych celów strategicznych, ale także zaangażowania społecznego i współpracy pomiędzy różnymi podmiotami działającymi na obszarze wdrażania strategii.

Ewaluacja ex-post wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju dla Lokalnej Grupy Działania została wykonana w okresie od początku czerwca do końca października 2021 i objęła okres od początku wdrażania LSR w okresie programowania 2014-2020 do 31.05.2021 roku, zgodnie z:

- Wytycznymi Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi nr 5/3/2017 w zakresie monitoringu i ewaluacji strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, które dostępne są na stronie Internetowej <http://www.minrol.gov.pl/Wsparcie-rolnictwa/Program-Rozwoju-Obszarow-Wiejskich-2014-2020/Rozwoj-Lokalny-Kierowany-przez-Spolecznosc-RLKS>,
- Wskazówkami zawartymi w Podręczniku Monitoringu i Ewaluacji Lokalnych Strategii Rozwoju, który dostępny jest na stronie Internetowej <http://www.minrol.gov.pl/Wsparcie-rolnictwa/Program-Rozwoju-Obszarow-Wiejskich-2014-2020/Rozwoj-Lokalny-Kierowany-przez-Spolecznosc-RLKS>,
- Postanowieniami Lokalnej Strategii Rozwoju aktualnej na dzień 31.05.2021 r.

Data 31.05.2021 roku została ustalona jako dzień, w którym będzie analizowany stan wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju. Takie założenie było niezbędne do tego, aby rozpocząć prace analityczne i aby uniknąć sytuacji, w której LGD w okresie od początku czerwca do końca października dostarczałby aktualnych danych na bieżąco tym samym uniemożliwiając analizę.

Badanie zostało zakończone opracowaniem raportów z badań dla poszczególnych LGD odrębnie oraz opracowaniem ponad 15 minutowego filmu promującego program LEADER i LGD w województwie małopolskim, a także prezentacji multimedialnej, która została zaprezentowana w formie publicznej na spotkaniu online w dniu 15.10.2021 roku.

Ze względu na specyfikę realizacji badania wynikającą ze wspólnego zlecenia przygotowanego przez Federację LGD Małopolska, Fundacja Socjometr przygotowała uniwersalny schemat badawczy dla każdej z Lokalnych Grup Działania. Taka procedura, czyli przeprowadzenie badania w każdym z LGD w oparciu o wystandaryzowane metody, techniki i narzędzia badawcze, zapewniła sprawne przeprowadzenie procesu, porównywalność wyników badań oraz tworzenie zestawień i wniosków dla całego województwa. Dzięki takiemu podejściu uzyskano niewątpliwe, dodatkowe korzyści ze zrealizowanego zlecenia. Była to okazja do zebrania unikalnych danych ważnych z punktu widzenia tak pojedynczego LGD, Federacji LGD Małopolska jak i Instytucji Zarządzającej, jak i wszystkich innych instytucji działających na obszarze województwa małopolskiego, które zajmują się szeroko

rozumianym rozwojem lokalnym. Dodatkowo, przygotowany w oparciu o to założenie plan badawczy pozwolił na przeprowadzenie tak obszernego badania, jakim jest ewaluacja wszystkich lokalnych strategii rozwoju województwa małopolskiego, stosując triangulację metod i technik badawczych w tak krótkim czasie z zachowaniem wysokich standardów realizacji badań społecznych.

Realizacja zlecenia wymagała przeprowadzenia szeregu badań z wykorzystaniem zróżnicowanych metod i technik badawczych. Część z nich ma charakter zapośredniczony (np. CAWI, kwestionariusz ankiety), co oznacza, że do ich realizacji badacz nie musi wchodzić w relacje typu face-to-face z osobą badaną. Wśród zaproponowanych technik są jednak również takie, które w założeniu wymagają kontaktu bezpośredniego (IDI, FGI).

Zasadniczym celem badania ewaluacyjnego była, zgodnie z zapytaniem ofertowym identyfikacja i ocena efektów realizacji LSR dla poszczególnych LGD działających na obszarze województwa małopolskiego.

Przedmiotem badania, którego wyniki zaprezentowane zostały w niniejszym raporcie, jest Lokalna Strategia Rozwoju przygotowana w okresie programowania UE 2014-2020. W zakresie ewaluacji uwzględniono zróżnicowane działania podjęte w celu jej skutecznego wdrażania, a także działania Lokalnej Grupy Działania wykraczające poza samą strategię, a wpisujące się w statutowe obszary działalności Stowarzyszenie.

Analiza wyników przeprowadzonych badań ewaluacyjnych została przeprowadzona z uwzględnieniem przyjętych przez Polskie Towarzystwo Ewaluacyjne kryteriów oceny, do których zaliczyć należy:

Trafność – kryterium to pozwala ocenić, w jakim stopniu przyjęte cele projektu odpowiadają zidentyfikowanym problemom w obszarze objętym projektem i/lub realnym potrzebom beneficjentów,

Spójność – kryterium to pozwala ocenić stopień spójności LSR z innymi dokumentami programowymi i strategiami obejmującymi obszar realizacji LSR,

Efektywność – kryterium to pozwala ocenić poziom „ekonomiczności” projektu, czyli stosunek poniesionych nakładów do uzyskanych wyników i rezultatów. Nakłady rozumiane są tu jako zasoby finansowe, ludzkie i poświęcony czas,

Skuteczność – kryterium to pozwala ocenić, do jakiego stopnia cele przedsięwzięcia zdefiniowane na etapie programowania zostały osiągnięte,

Użyteczność – kryterium to pozwala ocenić stopień zaspokojenia potrzeb odbiorców działań w wyniku osiągnięcia rezultatów operacji,

Trwałość efektów – kryterium to pozwala ocenić czy pozytywne efekty projektu na poziomie celu mogą trwać po zakończeniu finansowania zewnętrznego, a także czy możliwe jest utrzymanie się wpływu tego projektu w dłuższym okresie na procesy rozwoju na poziomie sektora, regionu czy kraju¹.

Z wykorzystaniem powyższych kryteriów ewaluacji, w badaniach starano się odpowiedzieć na sformułowane na podstawie Wytycznych 5/3/2017 pytania badawcze, które zostały przypisane do następujących obszarów badawczych.

1. Ocena wpływu na główny cel LSR
 - a. Jaki jest stopień osiągnięcia celu głównego i przypisanych do niego wskaźników LSR?
2. Ocena wpływu na kapitał społeczny
 - a. Jaki jest wpływ LSR na kapitał społeczny, w tym w szczególności na aktywność społeczną, zaangażowanie w sprawy lokalne?
 - b. W jaki sposób należałoby wspierać rozwój kapitału społecznego w przyszłości?
3. Przedsiębiorczość
 - a. W jakim stopniu realizacja LSR przyczyniła się do rozwoju przedsiębiorczości?
 - b. Czy i w jaki sposób wspieranie przedsiębiorczości w ramach kolejnych edycji LSR jest wskazane?
4. Turystyka i dziedzictwo kulturowe
 - a. W jakim stopniu LSR przyczyniła się do budowania lokalnego potencjału w zakresie turystyki i dziedzictwa kulturowego?
 - b. W jakich kierunkach należy wspierać rozwój lokalnego potencjału turystycznego?
5. Grupy defaworyzowane

¹ *Standardy ewaluacji*, Polskie Towarzystwo Ewaluacyjne, <http://pte.org.pl/o-ewaluacji/>

- a. Czy w LSR właściwie zdefiniowano grupy defaworyzowane oraz czy realizowane w ramach LSR działania odpowiadały na potrzeby tych grup?
 - b. Jaki był wpływ LSR na poziom ubóstwa i wykluczenia społecznego?
 - c. Jakie działania należy podejmować w skali lokalnej na rzecz ograniczania ubóstwa i wykluczenia społecznego?
- 6. Innowacyjność
 - a. W jakim stopniu projekty realizowane w ramach LSR były innowacyjne?
 - b. Jak można wyróżnić typy innowacji powstałych w ramach LSR?
- 7. Projekty współpracy
 - a. Jaka była skuteczność i efekty działania wdrażania projektów współpracy?
 - b. Jaką formę i zakres powinny przyjmować projekty współpracy w przyszłości?
- 8. Ocena funkcjonowania LGD
 - a. Czy sposób działania partnerów w ramach LGD pozwalał na efektywną i skuteczną realizację LSR?
 - b. Jaka jest skuteczność i efektywność działań biura LGD (animacyjnych, informacyjno-promocyjnych, doradczych)?
 - c. Jakie zmiany należy wprowadzić w działaniach LGD by skuteczniej realizowała LSR?
- 9. Ocena procesu wdrażania
 - a. Czy realizacja finansowa i rzeczowa LSR odbywała się zgodnie z planem?
 - b. Czy procedury naboru, wyboru i realizacji projektów były wystarczająco przejrzyste i przyjazne dla beneficjentów?
 - c. Czy kryteria pozwalały na wybór najlepszych projektów (spójnych z celami LSR)?
 - d. Czy przyjęty system wskaźników pozwalał na zebranie wystarczających informacji o procesie realizacji LSR i jej rezultatach?
- 10. Wartość dodana podejścia LEADER
 - a. Czy działalność LGD wpływa na poprawę komunikacji pomiędzy różnymi aktorami, budowanie powiązań między nimi i sieciowanie?
 - b. Czy stworzony dzięki wsparciu w ramach LSR potencjał rozwojowy jest w dostateczny sposób wykorzystywany i promowany?

- c. Czy projekty realizowane w ramach LSR są spójne ze zidentyfikowanym potencjałem rozwojowym obszaru objętego LSR i czy te projekty przyczyniają się do jego wzmocnienia?
- d. Czy przeprowadzone w ramach LSR inwestycje są komplementarne względem siebie lub względem wiodącego projektu/tematu określonego w LSR?

Szczegółowe obszary działań LGD, które zostały poddawane ocenie to:

1. Działalność biura LGD, w tym w szczególności jakość i efektywność świadczonego doradztwa dla beneficjentów,
2. Realizacja planu komunikacji, rozpoznawalność LGD, wymiana informacji z mieszkańcami obszaru oraz jakość podejmowanych działań komunikacyjnych,
3. Realizacja rzeczowo-finansowa Lokalnej Strategii Rozwoju,
4. Funkcjonowanie organów LGD,
5. Działania na rzecz aktywizacji społeczności lokalnej oraz włączenia społecznego (w szczególności wsparcie udzielone przedstawicielom grupy defaworyzowanej),
6. Działania LGD w zakresie rozwoju przedsiębiorczości oraz turystyki i dziedzictwa kulturowego,
7. Promowanie innowacyjności na obszarze objętym LSR,
8. Realizacja projektów współpracy,
9. Realizacja projektów wykraczających poza RLKS.

4. Opis metodologii wraz z opisem sposobu realizacji badania.

Metody i techniki badawcze

Ewaluacja ex-post została przeprowadzona w oparciu o zróżnicowane metody i techniki badawcze. Fundacja Socjometr w przypadku każdego z zadań badawczych uwzględnił już stosowane przez LGD narzędzia badawcze, aby – jeśli to możliwe – zachować kontynuację trwającego na przestrzeni wdrażania LSR procesu badawczego. Wśród zastosowanych metod i technik badawczych należy wskazać:

- a) Desk research (analizę danych zastanych) - analiza dokumentacji wytworzonej przez biuro i organy LGD. Analiza ogólnodostępnych danych statystycznych (Bank Danych Lokalnych, Vademecum Samorządowca, Wskaźniki dochodów podatkowych gmin

Ministerstwa Finansów, Główny Urząd Statystyczny). Analiza desk research poprzedziła całość badań empirycznych i oprócz istotnego wkładu do raportu, umożliwiła dobre przygotowanie się badaczy do zadań terenowych.

b) Przeprowadzenie badań jakościowych wśród przedstawicieli biura, Zarządu, Rady LGD:

a. wywiady eksperckie - wywiady indywidualne wśród pracowników biura,

b. zogniskowane wywiady grupowe (FGI) – przeprowadzone wśród przedstawicieli Zarządu i Rady LGD pozwoliły zebrać wiedzę dotyczącą tak bieżących jak i strategicznych działań LGD,

c. ankieta online skierowana do Przedstawicieli Zarządu oraz Rady – ankieta została wysłana do dwóch osób w każdym z LGD po przeprowadzeniu wywiadów w terenie. Ankieta umożliwiła respondentom uzupełnienie wypowiedzi z wywiadów.

c) Przeprowadzenie badań ilościowych:

a. Badanie ankietowe mieszkańców obszaru LGD – badanie ilościowe przeprowadzone za pośrednictwem badań online, techniką CAWI. Ankiety w formie elektronicznej zostały przesłane do każdego LGD w celu ich zamieszczenia na swoich stronach internetowych oraz (jeśli są) portalach społecznościowych. Badanie służyło do zebrania wiedzy np. na temat rozpoznawalności LGD, działalności LGD, kanałów komunikacyjnych stosowanych przez LGD, oceny realizacji celów strategicznych oraz pojedynczych operacji,

c. Badanie ankietowe wśród beneficjentów – badanie ilościowe przeprowadzone za pomocą formularza internetowego (CAWI). Ankieta została wypełniona przez beneficjentów i pozwoliła na analizę efektywności interwencji podjętych w ramach wdrażania LSR oraz przysłużyła się do badania poziomu jakości świadczonego doradztwa.

Proces badawczy oparty został o triangulację metod (ilościowe i jakościowe) oraz technik badawczych (ankieta CAWI, ankieta drukowana, wywiady indywidualne, wywiady grupowe, desk research). Zróżnicowane zostały również same źródła pozyskiwania danych, oprócz już wspomnianych danych wywołanych, eksperci Fundacji Socjometr przeanalizowali również dane zastane, wytworzone w ramach działań monitoringowych i sprawozdawczych w LGD. Analizie zostały poddane również dane ze statystyki publicznej.

Uzasadnienie wykorzystania poszczególnych technik badawczych

Wywiad pogłębiony IDI (ang. Individual In-depth Interview) – polega na uzyskaniu interesujących danych w trakcie indywidualnej i bezpośredniej rozmowy z respondentem, skoncentrowany na opiniach i poglądach respondenta (skupia się na osobistych doświadczeniach), ma na celu poznanie postaw, wrażeń, motywów kierujących działaniami respondenta, znaczeń im przypisywanych. Zwykle trwa 1-2 godziny. Jest oparty o scenariusz rozmowy, jednak zwykle nie silnie ustrukturyzowany.

Zogniskowany wywiad grupowy FGI (ang. Focus Group Interview) – przeprowadzany jednocześnie z kilkoma osobami, często przy użyciu technik projekcyjnych i wspomagających. Zwykle trwa 1.5 – 2.5 godziny. Wywiad grupowy to sytuacja bliższa sytuacjom rzeczywistym – opinie kształtują się w kontakcie z innymi ludźmi, a nie w odosobnieniu. Taka sytuacja symuluje rzeczywistą sytuację życiową, w której ludzie reagując na bodziec – ujawniają swoje opinie, które często w kontaktach z innymi ulegają pewnym modyfikacjom.

Ankieta CAWI (ang. Computer Assisted Web Interview) – jest częścią metodologii opartej na ankiecie dostarczonej respondentowi za pomocą linka w panelu lub na stronie internetowej. Metoda CAWI jest uważana za jeden z najbardziej ekonomicznych sposobów zbierania danych ankietowych, ponieważ nie wymaga ankieterów, urządzeń, ani dodatkowych narzędzi. Z tych wszystkich powodów ankiety CAWI, zwane również kwestionariuszami internetowymi, są jedną z najbardziej powszechnych metod zbierania informacji. W badaniu CAWI cała uwaga jest skupiona na konstrukcji kwestionariusza, ponieważ wskaźnik odpowiedzi jest bezpośrednio związany z jakością samego kwestionariusza. Wykorzystanie tego typu narzędzia pozwala w krótkim czasie dotrzeć do dużej liczby osób).

Wielkości i struktura próby

Wielkość i struktura próby zostały zaprezentowane w tabeli poniżej. Warto podkreślić, że badania będą przeprowadzone osobno, w każdym LGD podlegającym ewaluacji zgodnie ze wskazaniem w zapytaniu ofertowym. Poniższa tabela przedstawia zatem matrycę wielkości i struktury w odniesieniu do pojedynczego LGD.

Badanie			Próba (n)	Uwagi
Badania ilościowe				
Badanie	ankietowe	online	n>100 osób	Zebrano opinie mieszkańców za pomocą

mieszkańców obszaru LGD		metody badań online od minimum 100 mieszkańców badanego obszaru działania LGD. W badaniach na bieżąco sprawdzane były podstawowe parametry demograficzne, aby zapewnić możliwie prawidłowy rozkład badanej próby w odniesieniu do populacji. Należy jednak pamiętać, że w badaniach tego typu, badacz ma niewielką kontrolę na to, kto wypełnia ankietę. LGD zostało poproszone o promowanie linku na swoich stronach i kanałach społecznościowych, aby zwiększyć szansę na uzyskanie odpowiednich parametrów.
Badanie ankietowe online wśród beneficjentów	n>20	Ankieta została przesłana do beneficjentów (osób, które pozyskały i rozliczyły otrzymane z LGD środki finansowe na realizację operacji) danego LGD. Minimalna liczba ankiet do zebrania wyniosła 20.
Badania jakościowe		
Badania IDI /FGI wśród pracowników biura	2 IDI	W LGD przeprowadzono wywiadu IDI z pracownikami biura.
Badania FGI wśród członków Zarządu LGD	1 FGI	Przeprowadzono jeden zogniskowany wywiad grupowy.
Badania FGI wśród członków Rady LGD	1 FGI	Przeprowadzono jeden zogniskowany wywiad grupowy.
Badanie ankietowe online wśród Prezesów Zarządu LGD	1 osoba	Wypełnienie ankiety online było opcjonalne, skierowane do osób, które chciały uzupełnić wiedzę przekazaną podczas wywiadu.
Badanie ankietowe online wśród Przewodniczących Rady LGD	1 osoba	Wypełnienie ankiety online było opcjonalne, skierowane do osób, które chciały uzupełnić wiedzę przekazaną podczas wywiadu.

Harmonogram realizacji badania

Harmonogram realizacji poszczególnych zadań w ramach prowadzonych badań ewaluacyjnych został przedstawiony na wykresie Gantta zamieszczonym poniżej.

ZADANIE	Czerwiec	Lipiec	Sierpień	Wrzesień	Październik
1. Podpisanie umowy					
2. Przygotowanie procesu badawczego, jego zaplanowanie					
3. Przygotowanie wzoru procedury przeprowadzania ewaluacji ex-post do aktualizacji LSR w każdym z LGD					
4. Analiza sytuacji bieżącej w LGD, wprowadzenie odpowiednich metod i narzędzi zbierania danych niezbędnych do prawidłowego przeprowadzenia ewaluacji ex-post					
5. Przygotowanie baz danych, narzędzi oraz instrukcji kodowych dla wszystkich zadań badawczych					
6. Przeprowadzenie badań i analiz w zakresie opisanym w procedurze badawczej					

a. Desk research	
b. Ankieta dla Prezesów Zarządów i Przewodniczących Rad Programowych LGD	
c. Badania online wśród mieszkańców obszarów działania LGD	
e. Badania ankietowe beneficjentów	
f. IDI/FGI wśród pracowników	
g. FGI wśród przedstawicieli Zarządów i Rad Programowych	
7. Opracowanie raportu końcowego z badań	
8. Opracowanie filmu przedstawiającego dobre praktyki wdrażania programu LEADER na terenie małopolski	
9. Opracowanie prezentacji multimedialnej podsumowującej realizację badań	
10. Prezentacja przygotowanej prezentacji multimedialnej	

Podstawowe założenia realizacji Zlecenia

Podsumowując podstawowe jej założenia techniczne, które stanowiły fundament prawidłowego przebiegu badań:

1. Badania prowadzone były w oparciu o uniwersalny schemat badawczy w każdej z Lokalnych Grup Działania przystępujących do realizacji zlecenia Federacji LGD Małopolska – zaproponowane przez Fundację Socjometr metody i techniki badawcze były stosowane w badaniach w każdej z Lokalnych Grup Działania.
2. Sprawna komunikacja i wymiana dokumentów – sprawna komunikacja z przedstawicielami Federacji LGD Małopolska oraz przedstawicielami poszczególnych LGD była wymagana między innymi w procesie dostarczania niezbędnych do rozpoczęcia etapu badawczego danych ze strony każdej z LGD. LGD otrzymały konkretne wskazówki i wytyczne dotyczące tego, jakie dane i jakie dokumenty są potrzebne do rozpoczęcia analiz. W celu usprawnienia procesu zbierania danych od wszystkich LGD, Fundacja Socjometr przygotowała pliki z tabelami do wypełnienia przez pracowników LGD. Oprócz opracowanych przez Fundację Socjometr tabel, LGD zostało poproszone o przesłanie sprawozdań rocznych z wdrażania LSR za lata 2015-2020, a także aktualną na dzień 31.05.2021 Lokalną Strategię Rozwoju. Aspekt komunikacji był również ważny na etapie wysyłania kolejnych narzędzi badawczych, tj. ankiet. W przypadku badań ankietowych, ważne było sprawne umieszczenie przez pracowników LGD na stronach internetowych narzędzia skierowanego do mieszkańców, a także przesłanie przez nich narzędzi do

beneficjentów realizowanych projektów. Na etapie umawiania spotkań, również bardzo ważne było zaangażowanie pracowników LGD. Szczególnie ważne było tutaj efektywne zorganizowanie spotkań z osobami podlegającymi badaniu zgodnie ze schematem (dotyczy badań IDI oraz FGI), czyli umówienie respondentów na spotkanie w określonym miejscu i czasie.

Źródło: Lokalna Strategia Rozwoju Miechowskiego Stowarzyszenia Gmin Jaksza LGD

Ludność gmin

Powiat miechowski zamieszkuje 49 966 osób, co stanowi ok. 1,5 % ludności woj. małopolskiego (3 360 581) (2013 r.). Wynik ten stawia powiat miechowski na przedostatnim, 18 miejscu wśród powiatów ziemskich w regionie małopolskim, wyprzedzając jedynie sąsiedni powiat proszowski. Całkowita liczba ludności zamieszkującej tereny wiejskie wynosi 36 964 osoby (2020). Wskaźnik gęstości zaludnienia powiatu wynosi 74 osób/km² i był dużo mniejszy od średniej wojewódzkiej, stanowiącej – 222 osób/km² i od średniej liczby osób przypadających na 1 km² w Polsce, który wynosił 122 osób/km². Blisko 40% ludności powiatu jest skupiona w gminie miejsko-wiejskiej Miechów. W jedynym mieście powiatu – Miechowie - żyje 23,7 % ogółu ludności. Jest to bardzo niski wskaźnik urbanizacji, charakterystyczny dla terenów rolniczych. Pozostałe 76,3 % stanowi ludność zamieszkująca obszar wiejski powiatu. W ostatnich latach liczba ludności w gminach wiejskich powiatu miechowskiego nieznacznie się zmniejsza za wyjątkiem gminy Raclawice, gdzie ludności przybyło w ciągu ostatnich 5 lat.

Tabela 1 Ludność w gminach wchodzących w skład LGD..

Ludność w gminach wchodzących w skład LGD						
Nazwa gminy/rok	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Charsznica	7 573	7 531	7 479	7 464	7 441	7 377
Gołcza	6 153	6 167	6 122	6 078	6 047	6 034
Kozłów	4 715	4 706	4 671	4 651	4 582	4 557
Miechów	19 832	19 832	19 780	19 737	19 645	19 494
Raclawice	2 456	2 485	2 496	2 519	2 508	2 485
Słaboszów	3 652	3 623	3 615	3 567	3 522	3 487
RAZEM	44 381	44 344	44 163	44 016	43 745	43 434

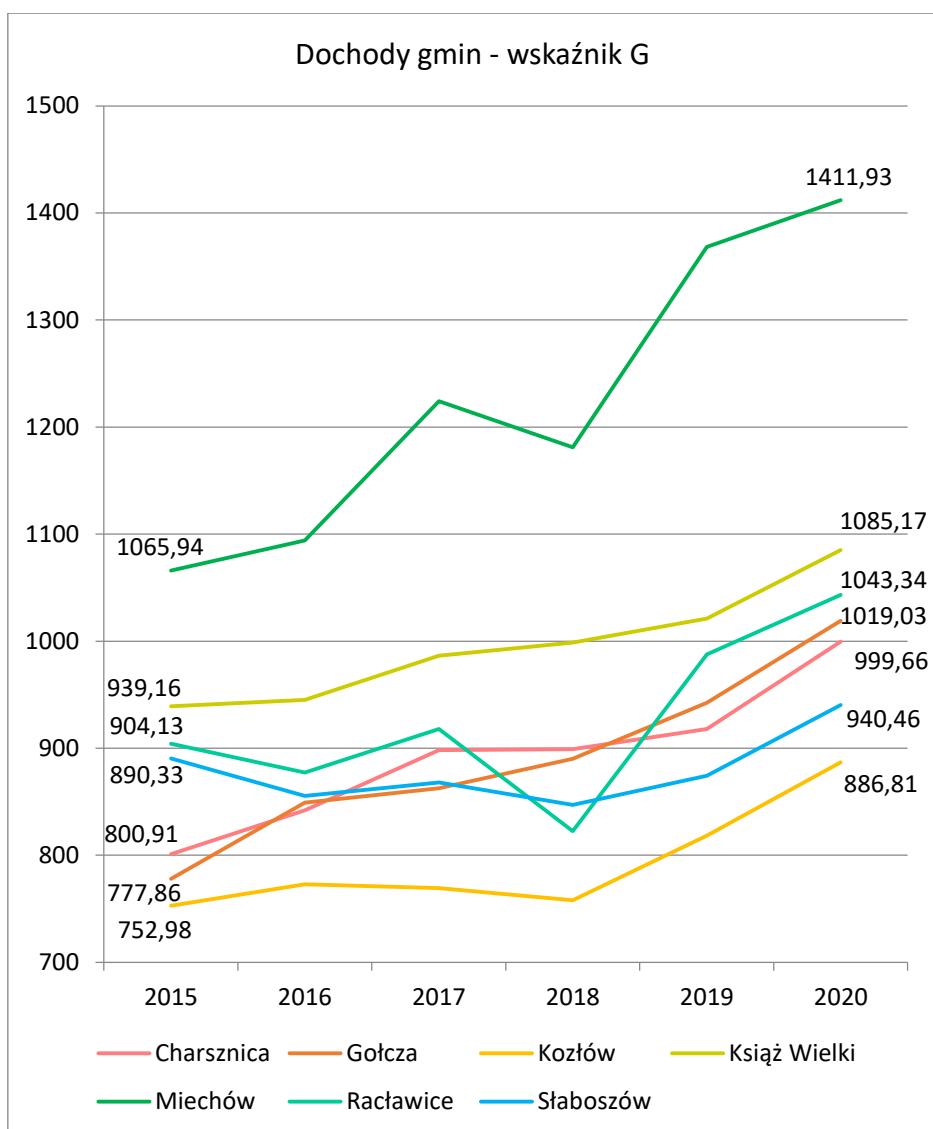
Źródło: dane GUS.

Dochody gmin – wskaźnik G

Kolejnym istotnym problemem są dochody gmin, a ich zdolność dochodowa jest wyrażana przez wskaźnik dochodów podatkowych na jednego mieszkańca w gminie, czyli

tw. wskaźnik G. Stanowi on podstawę do wyliczenia rocznych kwot części wyrównawczej subwencji ogólnej i wpłat. Jak mówi ustawa o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, wskaźnik G dla każdej gminy jest obliczany poprzez podzielenie kwoty dochodów podatkowych (z tytułu podatku od nieruchomości, podatku rolnego, podatku leśnego, podatku od środków transportowych, podatku od czynności cywilnoprawnych, podatku od osób fizycznych, opłacanego w formie karty podatkowej, wpływów z opłaty skarbowej, wpływów z opłaty eksploatacyjnej, udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych oraz udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych) za rok poprzedzający rok bazowy przez liczbę mieszkańców gminy. Na przestrzeni lat 2015-2020 wskaźnik G wszystkich gmin objętych LSR zwiększył się, największy wzrost zaobserwowano w gminie wiejsko-miejskiej Miechów (1065 zł – 1412 zł), która jest też niezmiennie na pierwszym miejscu z gmin obszaru. Następne są kolejno gminy Książ Wielki (939 zł – 1085 zł), Raclawice (904 zł – 1043 zł) oraz Gołcza (778 zł - 1019 zł) i Charsznica (801 zł – 1000 zł) i, które w 2016 r. wyprzedziły Słaboszów (890 zł – 940 zł) – gminę o najmniejszym wzroście wskaźnika G. W gminie Kozłów (753 zł – 887 zł) wskaźnik G poprawił się znacząco w ostatnich latach, wciąż plasuje się ona jednak na ostatnim miejscu wśród gmin obszaru. W roku 2018 nastąpił spadek wskaźnika G w 4 gminach obszaru (Miechów, Raclawice, Słaboszów, Kozłów), po którym nastąpił wzrost do poziomu wyższego niż w roku 2015. W roku 2020 wskaźniki G gmin plasują się na poziomie 887 zł (Kozłów) – 1412 zł (Miechów). Warto dodać dla porównania, że najwyższy wskaźnik G w Polsce ma gmina Kleszczów – w 2020 r. wyniesie on 31 028 zł. Najniższy będzie miała gmina Potok Górny – 486 zł (w 2020 roku - 454,97 zł).

Wykres 1 Dochody gmin - wskaźnik G.



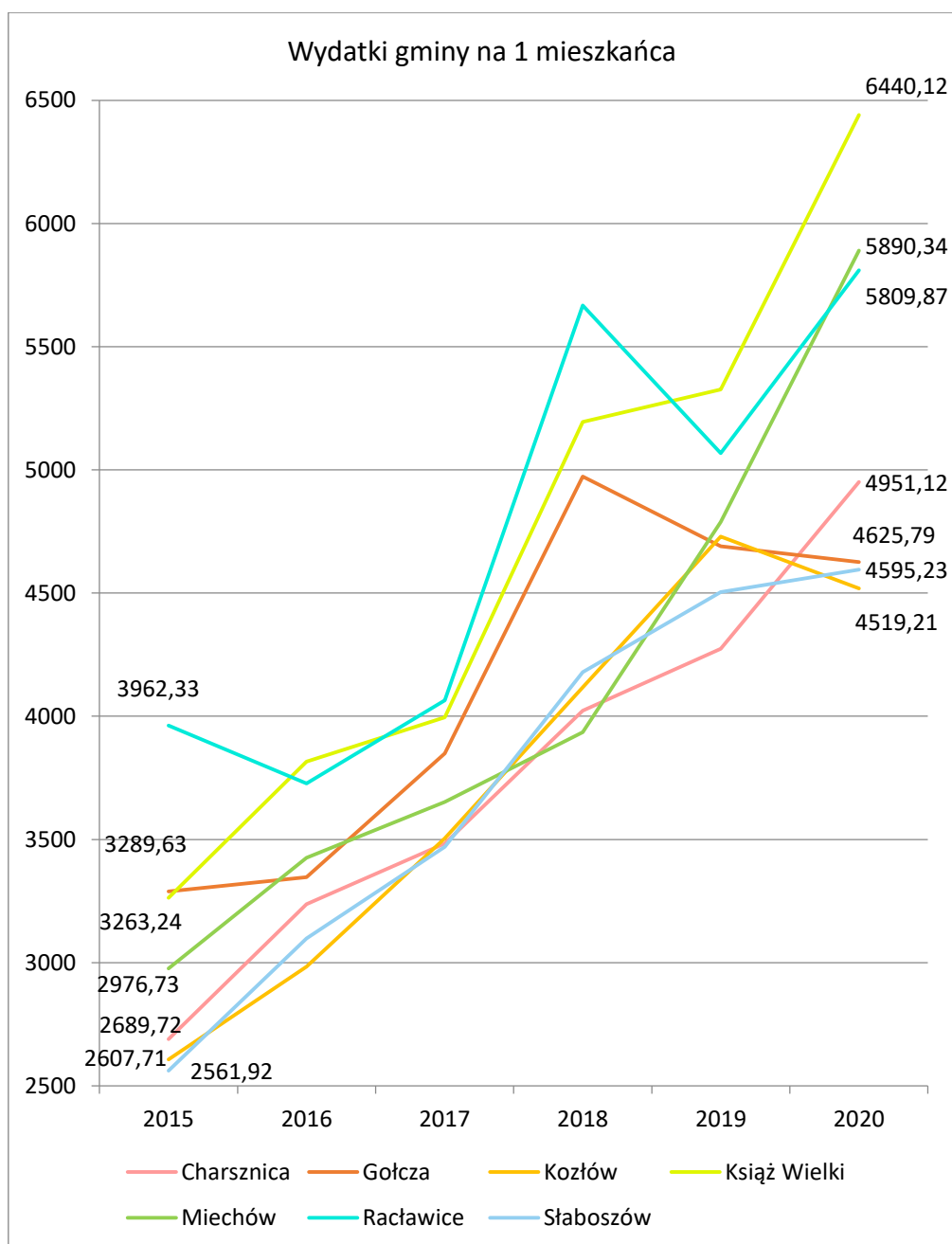
Źródło: <https://www.gov.pl/web/finanse/wskazniki-dochodow-podatkowych-gmin-powiatow-i-wojewodztw-na-2021-r>

Wydatki gminy na 1 mieszkańca

W ciągu ostatnich 5 lat na terenie objętym LSR we wszystkich gminach znacznie zwiększyły się wydatki gminy na 1 mieszkańca. W 2015 r. najwyższe wydatki na 1 mieszkańca miała gmina Racławice (3962,33), natomiast w 2020 na pierwszym miejscu była gmina Książ Wielki (6440,12). Na drugim miejscu znalazła się gmina Miechów (5890,34). W gminach Racławice oraz Gołcza zaobserwowano spadek wydatków na mieszkańca w 2018 r., który w przypadku gminy Gołcza nie został jeszcze nadrobiony w roku 2020. Również w gminie Kozłów wydatki gminy na jednego mieszkańca zaczęły spadać w 2019 r. Należy zauważyć, że w stosunku do roku 2015, gminy zróżnicowały się pod względem wydatków na 1 mieszkańca

na dwie grupy. Do pierwszej zaliczyć można Książ Wielki, Miechów, Racławice, gdzie wydatki wyniosły w granicach 5800 – 6440 zł, a do drugiej Charsznicę, Gołczę, Słaboszów oraz Kozłów – wydatki na poziomie 4500 – 5000 zł. Wzrost wydatków ogółem był jednak bardzo wysoki i w wielu gminach zwiększył się prawie dwukrotnie w ciągu ostatnich 5 lat. Jeżeli różnice pomiędzy gminami obszaru LGD nie będą się powiększać, to tendencje należy uznać za bardzo korzystną.

Wykres 2 Wydatki gminy na 1 mieszkańca.



Źródło: dane GUS.

Gminy LGD „Jaksa” należą do gorzej rozwiniętych gmin w województwie. W skład województwa małopolskiego wchodzi 182 gminy, więc można stwierdzić, że szczególnie pod względem liczby podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 10 tys. ludności wszystkie gminy z wyjątkiem Miechowa (17) są na dalekim miejscu w stosunku do reszty województwa. Podobnie wygląda sytuacja Dochodów własnych budżetu gminy na 1 mieszkańca (Miechów – 72, Słaboszów 151) i wydatków budżetu gminy na 1 mieszkańca (Książ Wielki – 70, Charsznica – 167). Można zauważyć, że Miechów oraz Książ Wielki to dwie najlepiej rozwinięte gminy obszaru LGD. Aspektem, w którym najlepiej wypadają wszystkie gminy są środki w dochodach budżetu gminy na finansowanie projektów UE na 1 mieszkańca, gdzie Raławice mogą pochwalić się 19 miejscem w województwie, Miechów – 20, a najslabiej wypadający Książ Wielki – 92, wciąż znajduje się mniej więcej w połowie wśród gmin województwa.

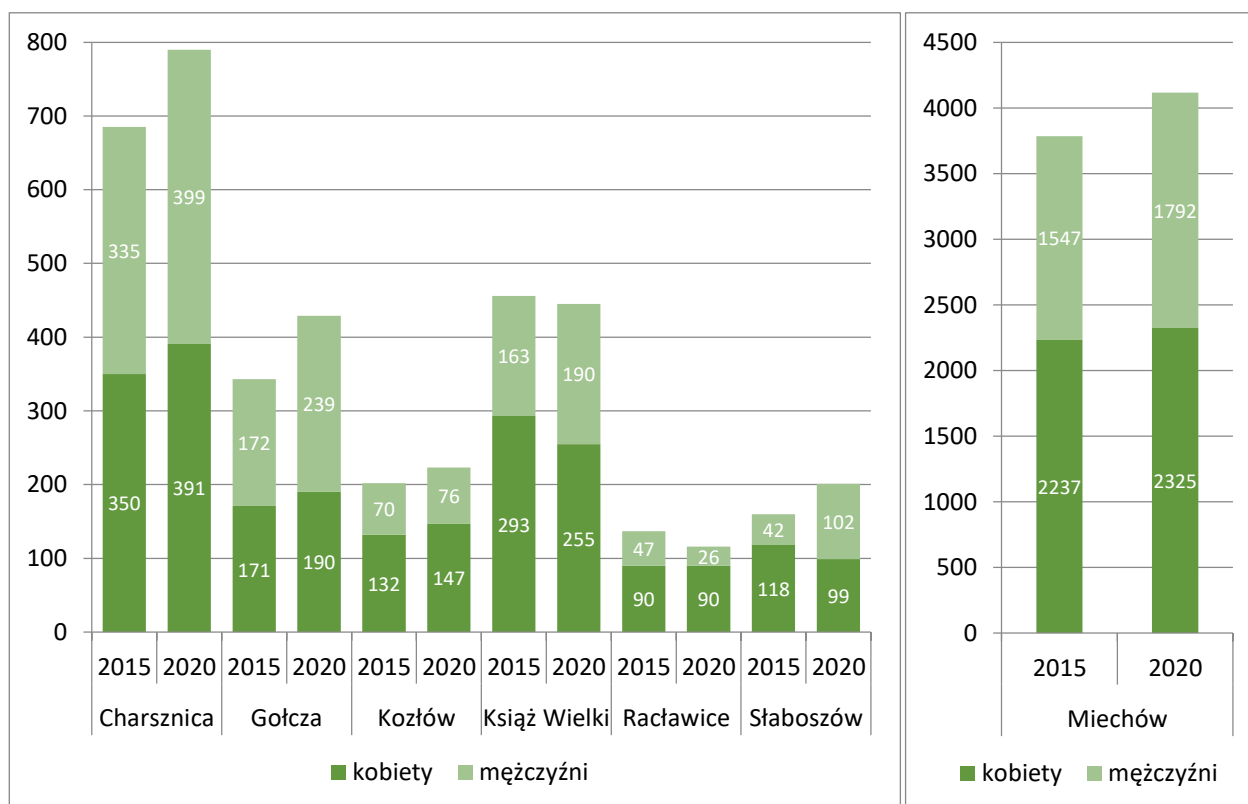
Tabela 2 Lokaty gmin w województwie w poszczególnych kategoriach.

Gmina	Dochody własne budżetu gminy na 1 mieszkańca	Środki w dochodach budżetu gminy na finansowanie projektów UE na 1 mieszkańca	Wydatki budżetu gminy na 1 mieszkańca	Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 10 tys. ludności
Charsznica	130	44	167	144
Gołcza	114	38	139	116
Kozłów	140	29	132	171
Książ Wielki	92	92	70	124
Miechów	72	20	118	17
Raławice	149	19	98	104
Słaboszów	151	89	156	156

Źródło: dane BDL.

Jednym z istotnych problemów zidentyfikowanych podczas konsultacji społecznych i przedstawionych w LSR była mała aktywność i rozwój podmiotów gospodarczych w regionie i słaba przedsiębiorczość mieszkańców oraz brak inwestycji zewnętrznych na terenie obszaru. Przejawiały się one stosunkowo niewielką na tle województwa liczbą podmiotów gospodarczych na 10 tys. mieszkańców (z wyjątkiem Miechowa, który radzi sobie pod tym względem bardzo dobrze) a także małą liczbą nowotworzonych przedsiębiorstw. W LSR wskazano na potrzebę tworzenia przedsiębiorstw przemysłu spożywczo-przetwórczego, który zapewniłby rynek zbytu dla lokalnych produktów rolnych. Drugim problemem dotyczącym przedsiębiorczości mieszkańców był utrudniony dostęp do rynku pracy niektórych grup mieszkańców oraz utrudniony dostęp do usług specjalistycznych na terenie powiatu.

Liczba pracujących na obszarze gmin powiatu nieznacznie wzrosła w ciągu ostatnich lat i wyniosła w 2020 roku 4417 w gminie Miechów, 790 w gminie Charsznica, 445 w gminie Książ Wielki, 429 w gminie Gołcza, 223 w gminie Kozłów, 201 w gminie Słaboszów oraz 116 w gminie Raławice. Zaobserwowano jednak niewielki spadek liczby pracujących w dwóch z gmin – Książu Wielkim (456 - 445) oraz w Raławicach (137 - 116 osób). Udział kobiet i mężczyzn wśród osób pracujących nie zmienił się znacząco, choć liczba pracujących mężczyzn na terenie obszaru całego zwiększa się nieco bardziej niż liczba pracujących kobiet. Mimo tego w gminie Miechów, pracujących kobiet wciąż jest więcej (2325) niż pracujących mężczyzn (1792). Podobnie w gminach Raławice, Kozłów oraz Książ Wielki wśród pracujących jest więcej kobiet. Szczególnie w gminie Raławice liczba pracujących mężczyzn w ciągu ostatnich lat zmniejszyła się prawie o połowę i wyniosła w 2020 r. tylko 27 osób. Z kolei przypadku Słaboszowa liczba pracujących mężczyzn zwiększyła się ponad dwukrotnie i przewyższyła liczbę pracujących kobiet w 2020 r., podobnie w przypadku Gołczy i Charsznicy.



Źródło: dane GUS.

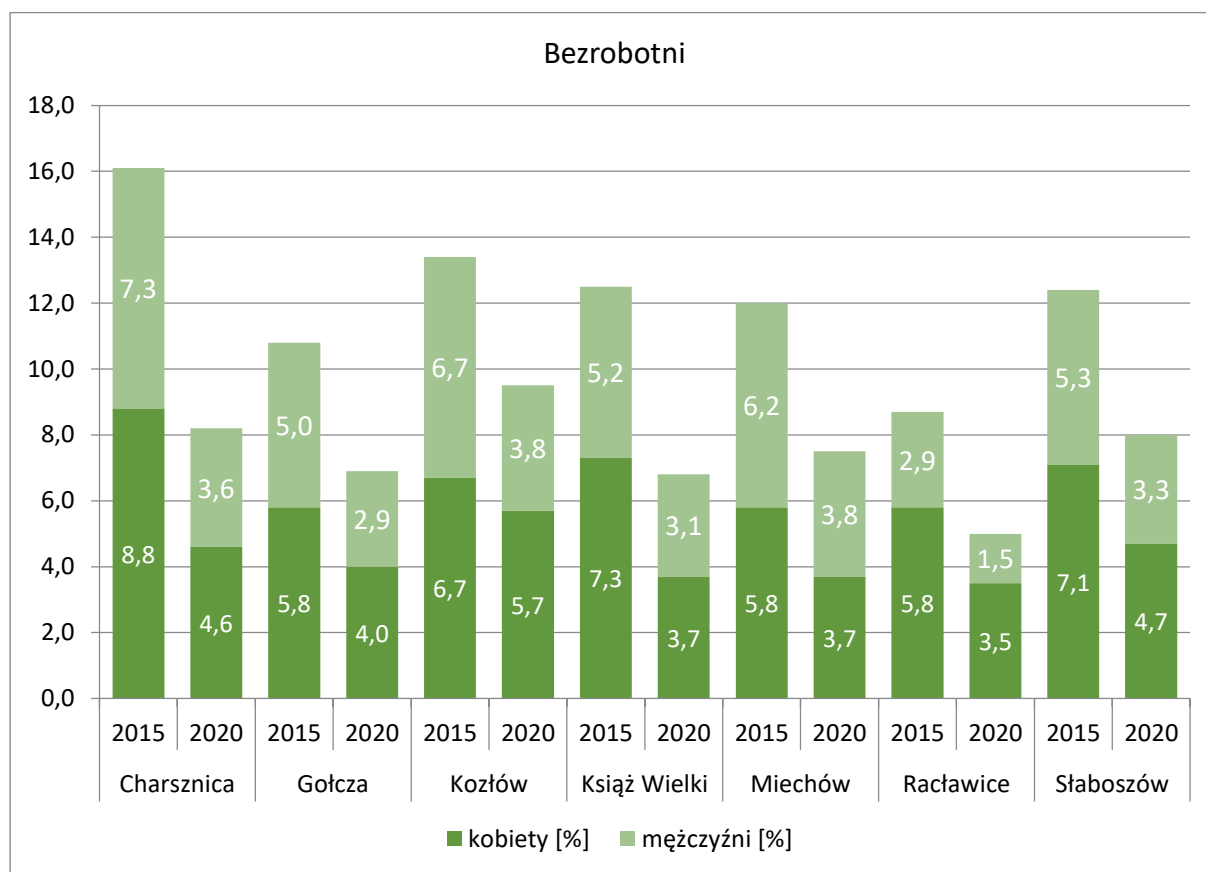
Bezrobocie w powiecie miechowskim było niższe niż w województwie małopolskim, w LSR podkreślona jest jednak niekorzystna sytuacja osób długotrwale bezrobotnych, zapewnienie wsparcia którym zaliczone zostało do celów LSR. Za niekorzystny uznano również spadek zatrudnienia w rolnictwie. W ostatnich latach (2015 – 2020) zaobserwowano jednak pozytywną tendencję na rynku pracy, procentowy udział osób bezrobotnych zmniejszył się o prawie połowę w Charsznica (7,9 – 4,1), Książ Wielki (6,1 – 3,4) i Raławice (4,3 – 2,4), które może pochwalić się najniższym wskaźnikiem z gmin LGD. Bezrobocie zmniejszyło się w najmniejszym stopniu w gminie Kozłów (6,7% - 4,7%), wynik ten wciąż można jednak uznać za bardzo dobry.

Wśród bezrobotnych we wszystkich gminach należących do LGD większość stanowią kobiety. W przypadku Charsznicy odsetek kobiet wśród bezrobotnych wyniósł 55% w 2015 r. i 56% w 2020 r., w Gołczy 54% w 2015 r. i 58% w 2020 r., w Kozłowie 50% w 2015 r. i 60% w 2020 r., w Książu Wielkim 58% w 2015 r. i 54% w 2020 r., w Miechowie 48% w 2015 r.

i 49% w 2020 r., w Raławicach 67% w 2015 r. i 70% w 2020 r., a w Słaboszowie 57% w 2015 r. i 59% w 2020r. Widać więc, że sytuacja kobiet na rynku pracy nie poprawiła się w równym stopniu co sytuacja mężczyzn z wyjątkiem gminy Książ Wielki i bezrobotne kobiety należy wciąż zaliczać do grupy defaworyzowanych.

Bezrobotni a liczba ludności

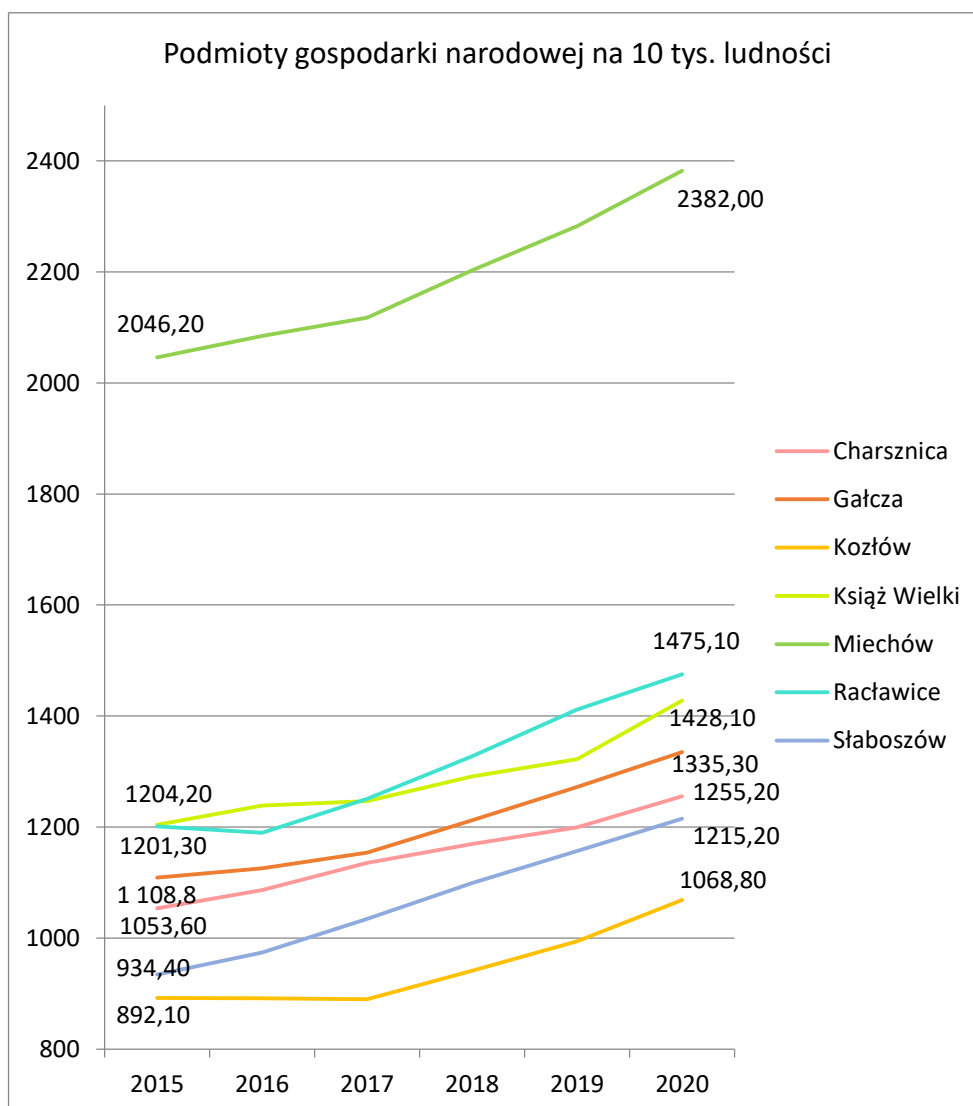
Wykres 4 Bezrobotni a liczba ludności.



Źródło: dane GUS.

W latach 2015-2020 w gminach na obszarze LGD zaobserwowano umiarkowany wzrost zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 10 tys., mieszkańców. Zdecydowanie najwyższym wynikiem w 2020 r. odznacza się gmina Miechów (2382, wzrost o 334 od 2015 r.), następnie gmina Raławice (1475), która wyprzedziła w 2017 r. gminę Książ Wielki (1428), gmina Gołcza (1335), gmina Charsznica (1255), gmina Słaboszów (1215) oraz gmina Kozłów (1069). Jest to bardzo pozytywna tendencja biorąc pod uwagę, że niewystarczający rozwój podmiotów gospodarczych i brak nowych inwestycji były wyszczególnione w LSR jako jeden z podstawowych problemów regionu.

Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym.
 Wykres 5 Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym.

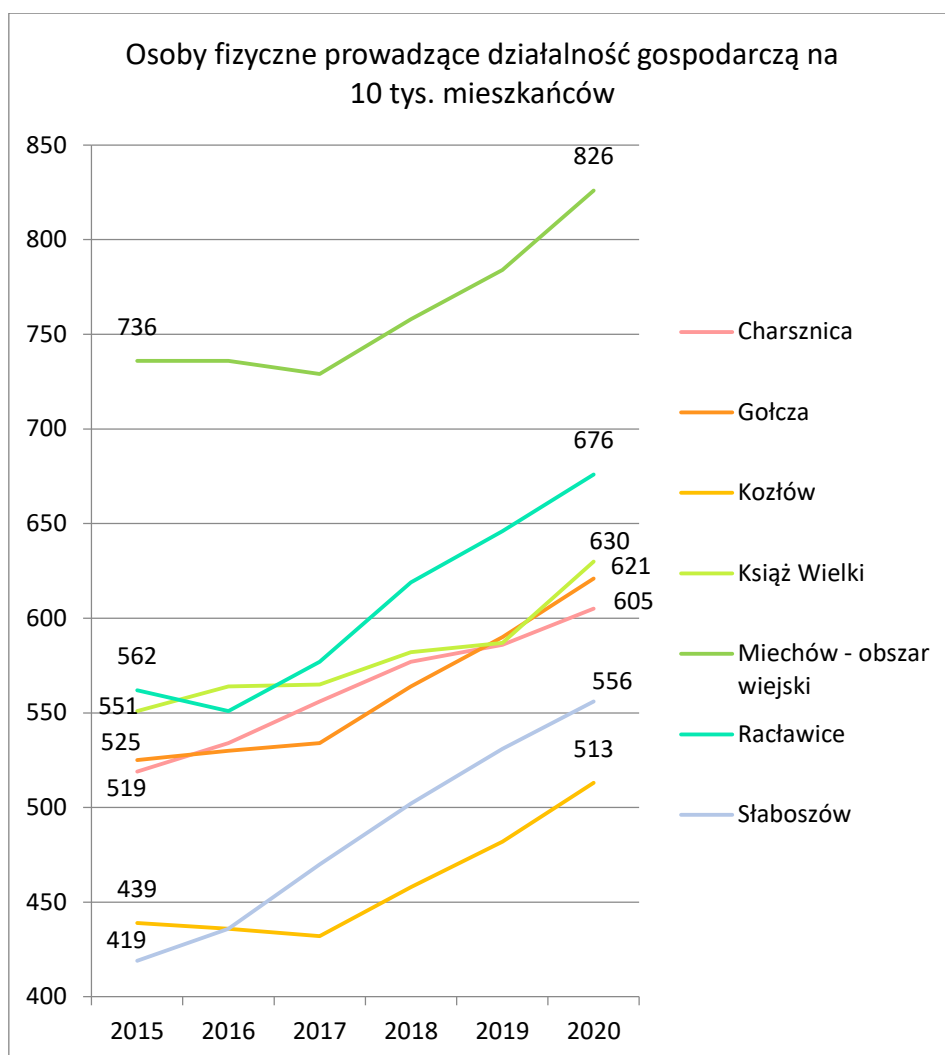


Źródło: dane GUS.

Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. mieszkańców

Spory wzrost odnotowano również w liczbie osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 10 tys. mieszkańców. Na pierwszym miejscu (826) znajduje się gmina Miechów, jednak bardzo duży wzrost liczby osób prowadzących działalność (>100) odnotowano w gminach Racławice (676) i Słaboszów (556). W gminie Charsznica wzrost ten jest najmniej dynamiczny jednak wciąż duży (519 – 605).

Wykres 6 Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. mieszkańców.



Źródło: dane GUS.

Organizacje pozarządowe

W LSR zwrócono uwagę na rolę organizacji pozarządowych w sektorze społecznym i rozwoju społeczeństwa obywatelskiego. Organizacje te zajmują się przede wszystkim organizowaniem czasu wolnego w formie warsztatów i wydarzeń sportowo-rekreacyjnych, ale także biorą udział w kultywowaniu lokalnych tradycji i ochronę lokalnego dziedzictwa kulturalnego i historycznego. Zadania te realizują takie organizacje jak liczne młodzieżowe kluby sportowe, Związek Harcerstwa Polskiego, Ochotnicze Straże Pożarne, Liga Obrony Kraju czy 30 aktywnie działających Kół Gospodyń Wiejskich. Łącznie na terenie powiatu miechowskiego działa czynnie 176 zarejestrowanych organizacji pozarządowych o różnym charakterze. W powiecie miechowskim przykładem działań na rzecz aktywizacji społecznej

jest powstałe w ramach projektu pn.: „Model Współpracy – Współpraca na medal.” Centrum Organizacji Pozarządowych w Miechowie, które ma na celu wsparcie i rozwój organizacji działających na terenie gminy Miechów.

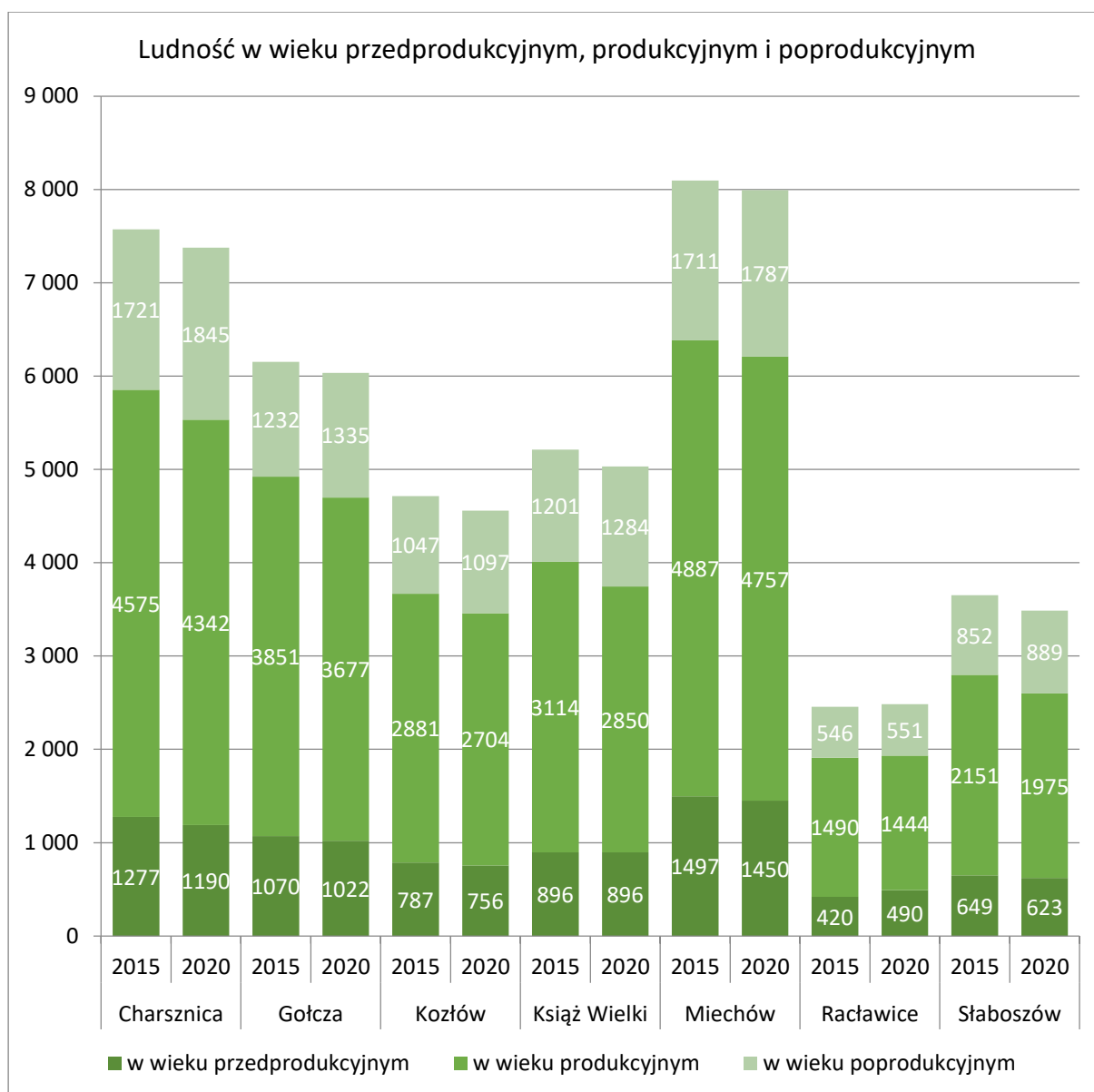
Grupy defaworyzowane

W wyniku konsultacji z Powiatowym Urzędem Pracy w Miechowie oraz ośrodkami pomocy społecznej zdefiniowane zostały grupy defaworyzowane na obszarze LGD „Jaksa”. Za najważniejszą grupę defaworyzowaną uznano w LSR ludzi bezrobotnych w tym kobiety, co zgadza się z analizowanymi wcześniej danymi z GUS. Zwiększenie aktywności zawodowej i przedsiębiorczości kobiet w regionie zostało wliczone do celów LSR. Drugą grupą w trudnej sytuacji na rynku pracy są osoby po 50 roku życia, które narażone są na utratę pracy i wycofanie się z rynku pracy. Edukacja oraz pomoc w uzyskaniu kwalifikacji do ponownego zatrudnienia mogą pomóc tym osobom w polepszeniu ich sytuacji życiowej i samorealizacji. Trzecią grupą defaworyzowaną zdefiniowaną w LSR są osoby młode nawet do 30 roku życia, które często mają trudności ze znalezieniem pracy, co wiąże się również z negatywnym zjawiskiem emigracji zarobkowej z terenów zamieszkania. Pomoc w założeniu własnej działalności gospodarczej byłaby odpowiedzią na te problemy. Ostatnią wyszczególnioną grupą są osoby długotrwale bezrobotne. Grupa ta mieści w sobie osoby niepełnosprawne, bez kwalifikacji czy opuszczające zakłady, karne dla których znalezienie zatrudnienia jest niezwykle trudne. W celu pomocy takim osobom należy przeprowadzać szkolenia aktywizujące i kształcące oraz różnego rodzaju imprezy integracyjne zapobiegające wykluczeniu społecznemu. W strategii wspomniano też o wsparciu dla osób starszych, którymi rodzina nie jest w stanie opiekować w dostatecznym stopniu.

Ludność w wieku przed-. po- i produkcyjnym

Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym na terenie całego obszaru stopniowo się pomniejsza. Wyjątek stanowi gmina Raławice, gdzie w latach 2015 – 2020 powiększyła się o 50 osób liczba osób w wieku 17 lat i poniżej. We wszystkich gminach da się również zaobserwować pogłębiające się starzenie się społeczeństwa wraz ze wzrastającą liczbą osób w wieku poprodukcyjnym, a także ogólny spadek liczby mieszkańców. Ta sytuacja nie odbiega od tendencji na terenie całego kraju.

Wykres 7 Ludność w wieku przed-, po- i produkcyjnym.



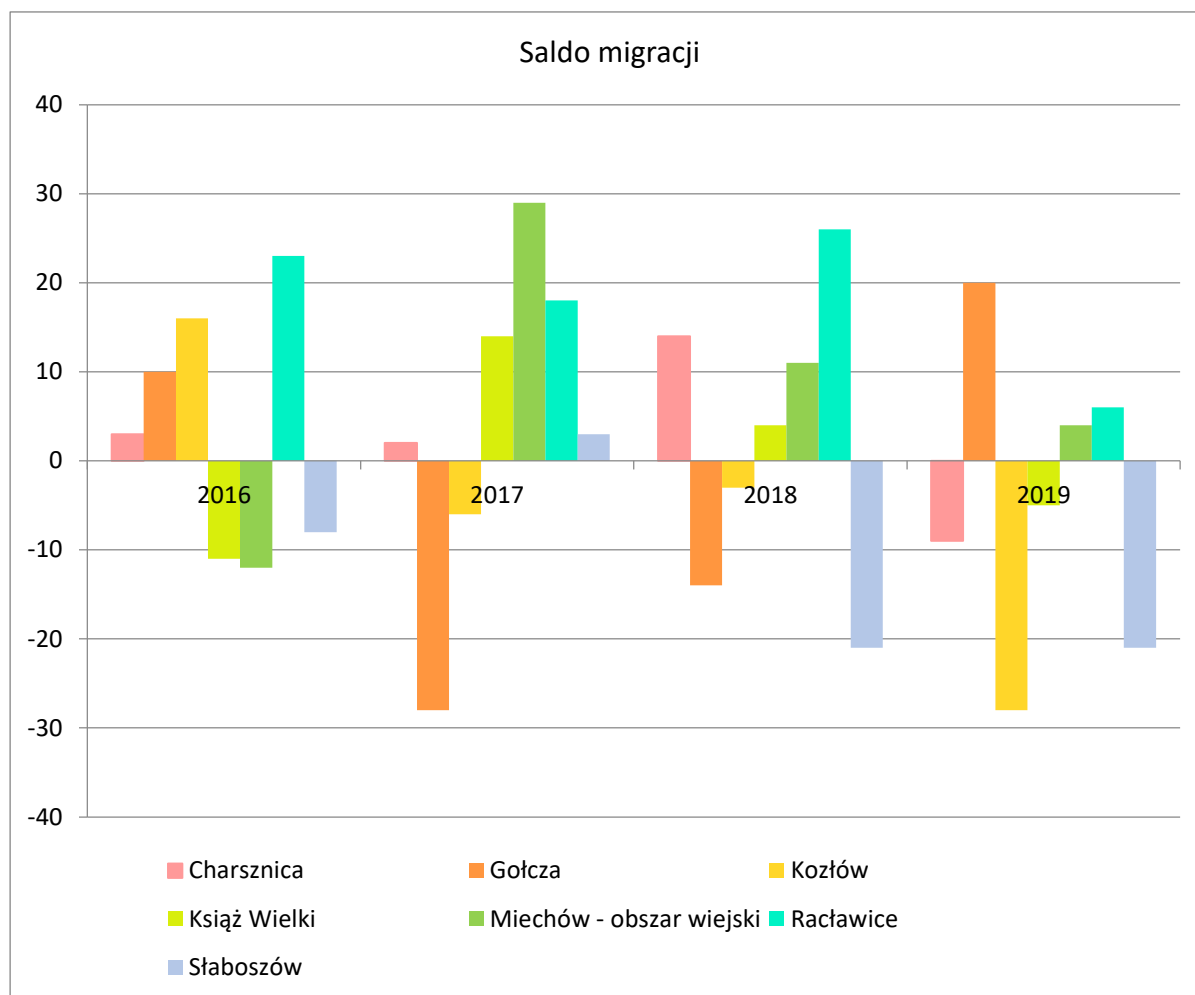
Źródło: dane GUS.

Saldo migracji

Sytuacja migracji na obszarze LGD w ostatnich latach ulegała znaczącym zmianom i była niestabilna. W 2016 r. najwyższym saldem migracji odznaczała się gmina Raławice (23) oraz Kozłów (16) a najniższym gminy Miechów (-12) oraz Książ Wielki (-11). Natomiast w 2019 r. najwyższe saldo migracji zaobserwowano w gminie Gołcza (20) a najniższe w gminie Kozłów (-28). Sytuacja jest jednak zmienna i w latach 2017-2018 saldo migracji było wysokie w Miechowie i Raławicach a niskie w Gołczy i Słaboszowie. Widoczna jest jednak generalna tendencja spadkowa jeżeli chodzi o saldo migracji na obszarach wiejskich powiatu

miechowskiego. Jest to istotny problem tego regionu związany również z sytuacją na rynku pracy i odpływem młodych, wykształconych ludzi w poszukiwaniu pracy poza gminą. Został on zdiagnozowany w LSR i przewidywane są działania mające na celu powiększanie kompetencji potencjalnych pracowników, by lepiej pasowały do potrzeb rynku.

Wykres 8 Saldo migracji.

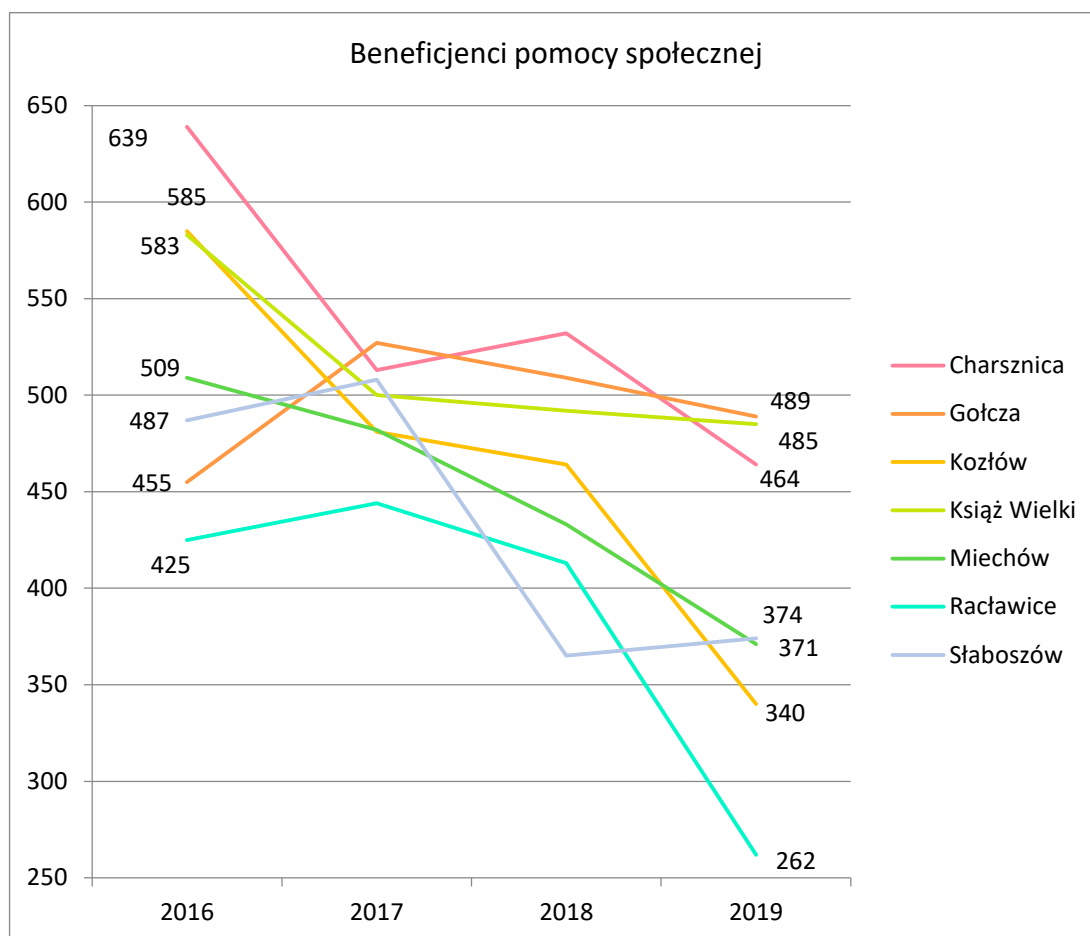


Źródło: dane GUS.

Liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w gminach LGD „Jaksa” stale spada w podobnym tempie co w reszcie województwa małopolskiego (549 – 413). W gminach Gołcza (489), Książ Wielki (485) oraz Charsznica (464) jest ona wciąż wyższa niż wynik województwa, natomiast w gminach Słaboszów (371), Miechów (374) oraz Kozłów (340) jest poniżej wyniku wojewódzkiego. Szczególnie gmina Racławice wykazuje się niską liczbą osób korzystających z pomocy społecznej, 262 w 2019 roku. Jest to bardzo korzystna

tendencja, jeśli wziąć pod uwagę, że ubożenie społeczeństwa oraz duża ilość osób korzystających z pomocy społecznej były uznane za problem w Lokalnej Strategii Działania.

Wykres 9 Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej.



Źródło: dane GUS.

Turystyczne obiekty noclegowe

Jednym z ważnych czynników rozwoju lokalnego jest aktywność ekonomiczna i społeczna mieszkańców oraz wysoki poziom kapitału społecznego. Dobrym sposobem podnoszenia poziomu rozwoju lokalnego jest aktywizowanie mieszkańców do prowadzenia usług turystycznych i agroturystycznych. Dzięki świadczeniu takich usług możliwa jest ochrona bogatego lokalnego dziedzictwa kulturowego, które często staje się częścią oferowanego produktu turystycznego. W LSR wpisano przedsięwzięcie: „Rozwój infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej lub kulturalnej”, zakładając, że podniesie ono poziom kapitału społecznego w lokalnej społeczności. Podejmowanie takich przedsięwzięć jest dobrym pomysłem, ponieważ z jednej strony może to pozytywnie wpływać na

wzmacnianie kapitału społecznego mieszkańców a z drugiej strony może być elementem przyciągającym potencjalnych klientów gospodarstw agroturystycznych, których na tym terenie jest mało. Jak wynika z danych GUS liczba turystycznych obiektów noclegowych na terenie LGD nie zwiększa się. Tylko w czterech z siedmiu gmin wchodzących w skład LGD znajduje się w sumie 6 turystycznych obiektów noclegowych. W tym kontekście ważne wydaje się pytanie, jakie działania mogą przyczynić się do zwiększenia bazy turystycznej. Duże zasoby lokalnego dziedzictwa kulturowego, opisane w LSR, powinny stać się elementem produktu turystycznego oferowanego przez właścicieli obiektów turystycznych.

Tabela 3 Liczba turystycznych obiektów noclegowych.

	2016	2017	2018	2019	2020
Charsznica	1	1	1	1	1
Książ Wielki	2	2	2	2	2
Miechów	2	2	2	2	2
Raławice	1	1	1	1	1

Źródło: dane GUS.

Cele zapisane w LSR

W Lokalnej Strategii Rozwoju zostały wskazane 2 cele główne, a w ich obrębie cele szczegółowe. Powstały one na podstawie wyników przeprowadzonej diagnozy i analizy SWOT. Dzięki temu cele mają przeciwdziałać najistotniejszym problemom regionu i być dostosowane do potrzeb społeczności gmin. Realizacja tych celów ma pozwolić na lepsze wykorzystanie potencjału rozwojowego obszaru LGD „Jaksa”.

Pierwszym celem ogólnym było zwiększenie atrakcyjności lokalnego rynku pracy. Ten szeroko zdefiniowany cel zakładał 2 cele szczegółowe i był uwarunkowany analizą rynku pracy i podmiotów gospodarczych na terenie LGD a także danymi z zakresu pomocy społecznej. Odpowiada on na problem odchodzenia mieszkańców od rolnictwa oraz walczyć z wykluczeniem społecznym. Po pierwsze nacisk kładziony był na rozwój przedsiębiorczości na obszarze LGD poprzez tworzenie nowych działalności gospodarczych wsparcie rozwoju już istniejących przedsiębiorstw i tworzenie nowych miejsc pracy. Drugi cel szczegółowy

zakładał podnoszenie kompetencji mieszkańców i tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości, dzięki przedsięwzięciu „Przedsiębiorcza Ziemia Miechowska”, szkoleniom edukacyjnym w zakresie tworzenia przedsiębiorstwa oraz działalności doradczej.

Drugim celem ogólnym był rozwój lokalnych inicjatyw na rzecz budowania kapitału społecznego. Był on realizowany w obrębie dwóch celów szczegółowych. Odpowiada on na zdiagnozowane problemy dotyczące wyrażonych przez społeczność lokalną oczekiwań w zakresie szerokiej gamy działań służących wypełnieniu czasu wolnego i samorealizacji, a także na potrzeby w zakresie edukacji, turystyki, wypoczynku, rekreacji i sportu oraz rozwoju potrzebnej do tego infrastruktury społecznej. Dodatkową kwestią również istotną dla tego celu była promocja regionu oraz zachowanie jego dziedzictwa kulturowego i historycznego.

Dlatego pierwszym celem szczegółowym było podniesienie kompetencji i wiedzy mieszkańców w różnych dziedzinach życia codziennego a także rozbudzenia własnych zainteresowań i hobby. Zakładał on organizowanie wszelkiego rodzaju szkoleń, wyjazdów i spotkań oraz wdrożenia projektu współpracy MULTICEL. Drugim celem szczegółowym było zwiększenie udziału mieszkańców w życiu kulturalnym i społecznym przez podejmowanie wspólnych inicjatyw poprawiających warunki życia codziennego a także wpływających na promocje i zainteresowanie regionem wśród turystów. Cel ten zakładał rozwój infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej, a także organizację różnych wydarzeń kulturalnych, które integrowałyby i aktywizowały mieszkańców oraz wydawanie publikacji, organizację wydarzeń promujących obszar LGD i konserwację zabytków lokalnych.

Określone przez Stowarzyszenie LGD „Jaksa” cele (ogólne i szczegółowe), przypisane im przedsięwzięcia i wskaźniki odpowiadają na problemy, które zostały zdiagnozowane poprzez analizę danych statystycznych oraz konsultacje społeczne prowadzone na obszarze LGD. Osiągnięcie określonych pułapów wskaźników daje szansę na zniwelowanie słabych stron obszaru. W konsekwencji można stwierdzić, że Lokalna Strategia Rozwoju mogła przyczynić się do pozytywnych zmian na obszarze Lokalnej Grupy Działania.

5.2. Rzeczowy i finansowy postęp w realizacji LSR

Ocena postępu rzeczowo-finansowego pozwala sprawdzić pierwsze efekty wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju. Ewaluacja jest możliwa dzięki danym dotyczącym wskaźników

wartości produktu, przypisanych do poszczególnych przedsięwzięć na etapie tworzenia LSR. Umiejętny dobór wskaźników zwiększa możliwość dobrej orientacji w realizowaniu celów szczegółowych. Na początek warto przyjrzeć się samej historii naborów, której szczegóły prezentuje poniższa tabela.

Tabela 4 Historia naborów.

Historia naborów						
Data naboru od... do...	Przedsięwzięcie (w nawiasie wpisać K – konkurs, O – operacja własna, G – projekt grantowy)	Liczba złożonych wniosków	Liczba wybranych wniosków (dotyczy wszystkich wniosków, również wykraczających poza limit)	Liczba podpisanych umów (w przypadku grantów, proszę podać liczbę umów z grantobiorcami)	Protesty złożone (w przypadku grantów – odwołania)	Protesty / odwołania uwzględnione
04.12.2016 - 30.12.2016	Podjęmowanie działalności gospodarczej (K)	30	28	9 (10 -1 rozw.)	2	0
07.02.2017 - 24.02.2017	Rozwijanie działalności gospodarczej(K)	11	8	5	1	0

07.06.2017- 30.06.2017	Budowa, rozbudowa małej infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej lub kulturalnej (K)	3	3	2 (3-1 rozw.)	0	0
07.06.2017- 30.06.2017	Zachowanie dziedzictwa (K) Wyposażenie podmiotów działających w sferze społecznej i rozwijające swoje zainteresowania	3	3	3	0	0
07.06.2017- 30.06.2017	Zachowanie dziedzictwa lokalnego - Odnowa zabytków i ich otoczenia (K)	2	2	2	0	0
18.12.2017 – 12.01.2018	Podjęmowanie działalności gospodarczej (K)	9	9	3	0	0
18.12.2017 – 12.01.2018	Rozwijanie działalności gospodarczej(K)	10	9	3	1	1

03.04.2018 - 27.04.2018	Podnoszenie wiedzy, kompetencji i umiejętności mieszkańców (K)	2	2	2	0	0
03.04.2018 - 27.04.2018	Wsparcie dla instytucji kultury (K)	3	3	3	0	0
03.04.2018 - 27.04.2018	Promocja obszaru LSR (K)	2	2	1	0	0
04.07.2018 - 27.07.2018	Budowa Rozbudowa małej infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej lub kulturalnej (G)	7	7	7	0	0
30.07.2018 - 24.08.2018	Zachowanie dziedzictwa (K) Wyposażenie podmiotów działających w sferze społecznej i rozwijające swoje zainteresowania	3	3	3	0	0

30.07.2018 - 24.08.2018	Budowa, rozbudowa małej infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej lub kulturalnej (K)	2	2	2	0	0
01.10.2018 - 19.10.2018	„Zachowanie dziedzictwa lokalnego” lub /i „Promowanie obszaru objętego LSR w tym produktów i usług lokalnych” (G)	8	8	8	0	0
03.06.2019 - 24.06.2019	Zachowanie dziedzictwa (K) Wyposażenie podmiotów działających w sferze społecznej i rozwijające swoje zainteresowania	1	1	1	0	0
3.06.2019 - 24.06.2019	Budowa, rozbudowa małej infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej lub kulturalnej (K)	5	5	4	0	0
03.06.2019 -	Zachowanie dziedzictwa lokalnego -	3	3	2	1	0

24.06.2019	Odnowa zabytków i ich otoczenia (K)					
18.11.2019 - 06.12.2019	Podjęmowanie działalności gospodarczej(K)	8	7	2	1	0
18.11.2019 - 06.12.2019	Promocja obszaru LSR (K)	2	2	2	0	0
18.11.2019 - 06.12.2019	Wsparcie dla instytucji kultury (K)	3	3	3	0	0
18.05.2020 - 10.06.2020	Rozwijanie działalności gospodarczej(K)	2	2	0	0	0
18.05.2020 - 10.06.2020	Zachowanie dziedzictwa (K) Wyposażenie podmiotów działających w sferze społecznej i rozwijające swoje zainteresowania	2	2	2	0	0
18.05.2020 -	Budowa, rozbudowa małej	2	2	2	0	0

10.06.2020	infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej lub kulturalnej (K)					
20.07.2020 - 07.08.2020	Budowa, rozbudowa małej infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej lub kulturalnej (G)	3	3	3	0	0
19.10.2020 - 10.11.2020	Podjęmowanie działalności gospodarczej (K)	6	6	0	0	0
19.10.2020 - 10.11.2020	Rozwijanie działalności gospodarczej(K)	1	1	1	0	0
19.10.2020 - 10.11.2020	Zachowanie dziedzictwa (K) Wyposażenie podmiotów działających w sferze społecznej i rozwijające swoje zainteresowania	1	1	1	0	0
19.10.2020 -	Budowa, rozbudowa małej infrastruktury turystycznej lub	3	3	2	0	0

10.11.2020	rekreacyjnej lub kulturalnej (K)					
19.10.2020 - 10.11.2020	Zachowanie dziedzictwa lokalnego - Odnowa zabytków i ich otoczenia (K)	1	1	0	0	0
06.04.2021 - 20.04.2021	Podjmowanie działalności gospodarczej	5	5	-	0	0
24.05.2021 - 11.06.2021	Rozwijanie działalności gospodarczej(K)	3	3	-	-	-
....						

Źródło: dane własne LGD.

Wszystkie nabory spotkały się ze sporym zainteresowaniem ze strony beneficjentów. Zdecydowanie największą popularnością cieszyły się nabory na podejmowanie działalności gospodarczej, a w dalszej kolejności jej rozwój. Mniejszym zainteresowaniem cieszyły się nabory związane z obsługą ruchu turystycznego i promocją lokalnej turystyki, poprawą infrastruktury publicznej i przestrzennej służącej zaspokajaniu potrzeb kulturowych i społecznych oraz zwiększeniem oferty kulturalno-edukacyjnej, czy wydawaniem rozmaitych materiałów promujących obszar LGD. Na uwagę zasługuje fakt, że przy dużej liczbie zgłaszanych wniosków do naborów, złożono bardzo mało protestów. Być może jest to zasługa efektywnego sposobu informowania i aktywizowania mieszkańców w poszczególnych gminach przez specjalne osoby (często w Urzędach Gminy) blisko współpracujące z LGD. Z informacji uzyskanych w trakcie wywiadu z pracownikami biura LGD Miechowskie Stowarzyszenie Gmin Jaksa wynika, że bardzo efektywnie funkcjonuje współpraca pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego a LGD.

Harmonogram naborów postępował zgodnie z planem, poza dwoma przypadkami, kiedy nikt się nie zgłosił, co było spowodowane ograniczeniami związanymi z pandemią COVID. Największym zainteresowaniem cieszyły się nabory na podejmowanie działalności gospodarczej. Projekty związane z organizacją wydarzeń, w trakcie których przewidziane są spotkania mieszkańców, obarczone są ryzykiem i mieszkańcy z dużą ostrożnością podchodzą do zgłaszania się na takie nabory.

Poniższe tabele pokazują jak Miechowskie Stowarzyszenie Gmin Jaksa radzi sobie z realizowaniem założonych celów.

Realizacja planu działania

Tabela 5 Postęp rzeczowy.

Cel ogólny	Cel szczegółowy	Wskaźniki rezultatu	Kod wskaźnika (dotyczy EFRROW)	Jednostka miary	Stan początkowy	Stan docelowy	Realizacja (%)	Przedsięwzięcie	Wskaźnik produktu	Kod wskaźnika (dotyczy EFFROW)	Jednostka miary	Stan docelowy	Realizacja (%)	
													U	P
Zwiększenie atrakcyjności lokalnego rynku prac		Liczba utworzonych miejsc pracy (ogółem)	1.3	szt.	0	34	25 73,52%	Przedsiębiorcza Ziemia Miechowska	Liczba operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa	1.1	szt.	19	14 73,68%	12 63,16%
	Rozwój przedsiębiorczości na obszarze								Liczba operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa	1.2	szt.	15	9 60%	8 53,33%
	Podnoszenie kompetencji mieszkańców i	Liczba osób przeszkolonych w tym liczba osób z grup defaworyzowanych objętych ww. wsparciem	2.2	szt.	0	80(20)	158 (107) 100%		Liczba zorganizowanych szkoleń w zakresie rozwoju przedsiębiorczości	2.1	szt.	6	9 100%	8 100%

		Liczba osób oceniających szkolenia jako adekwatne do oczekiwań zawodowych	2.3	szt.	0	40	135 100%		Liczba spotkań informacyjnych o konsultacyjnych LGD z mieszkańcami	4.3	szt.	12	16 100%	16 100%
		Liczba osób uczestniczących w spotkaniach informacyjnych – konsultacyjnych		szt.	0	160	372 100%		Liczba podmiotów, którym udzielono indywidualnego doradztwa	4.2	szt.	100	107 100%	99 99%
		Liczba osób, które otrzymały wsparcie po uprzednim udzieleniu indywidualnego doradztwa w zakresie ubiegania się o wsparcie na realizację LSR, świadczonego w biurze LGD		szt.	0	20	19 95%		Liczba zrealizowanych projektów współpracy	3.2	szt.	1	1 100%	1 100%
		Liczba osób zadowolonych		szt.	0	50	88		Liczba LGD uczestniczących		szt.	6	2	2 33,33

		ch z otrzymaneg o doradztwa w biurze LGD					100%		ych w projektach współpracy				33,33%	%
		Liczba projektów współpracy skierowanyc h do następujący ch grup docelowych: - przedsiębior cy -grupy defaworyzo wane (określone w LSR	3.4	szt.	0	1	1 100%							
Rozwój lokalnych inicjatyw na rzecz budowania kapitału społecznego	Wzrost kompetencji i wiedzy mieszkańców	Liczba osób uczestniczących w spotkaniach informacyjnych – konsultacyjnych, szkoleniach, warsztatach,		szt.	0	600	1003 100%	Zdobywan	Liczba osobodni szkoleń dla pracowników LGD	4.1	0	40	37 92,5%	37 92,5 %
									Liczba osobodni szkoleń dla organów LGD	4.1	0	72	145 100%	140 100%
									Liczba spotkań informacyjno konsultacyjnych	4.3	0	40	39 97,5%	39 97,5 %

		wyjazdach st.						ie i podnoszenie wiedzy, kompetencji oraz umiejętności mieszkańców obszaru	ch., szkoleń, warsztatów, wyjazdów studyjnych					
		Liczba osób, które otrzymały wsparcie po uprzednim udzieleniu indywidualnego doradztwa w zakresie ubiegania się o wsparcie na realizację LSR, świadczonego w biurze LGD		szt.	0	30	43 100%		Liczba podmiotów, którym udzielono indywidualnego doradztwa	4,2	0	100	97 97%	97 97%
		Liczba osób zadowolonych z otrzymanego doradztwa		szt.	0	60	97 100%							
		liczby osób korzystających z nowych obiektów infrastruktury turystycznej		szt.	0	5000	7864 100%	Rozwój infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej	Liczba nowych lub zmodernizowanych obiektów infrastruktury turystycznej	2.4 2.5	szt.	26	22	15

	Wzrost aktywności społecznej mieszkańców	lub rekreacyjnej lub kulturalnej						j lub kulturalnej	lub rekreacyjnej lub kulturalnej,				84,61%	57,69%
		liczba osób uczestniczących w inicjatywach lokalnych						Ziemia Miechowska aktywna kulturalnie i społecznie	Liczba podmiotów działających w sferze kultury, które otrzymały wsparcie w ramach realizacji LSR	2.11	szt.	6	6 100%	6 100%
									Liczba wydarzeń integrujących i/lub aktywizujących	2.12	szt.	6	4 66,66%	4 66.66%
									Liczba operacji obejmujących wyposażenie podmiotów działających w sferze społecznej i realizujących swoje zainteresowa	2.10	szt.	10	10 100%	8 80%

									nia					
		Liczba osób, które zapoznały się z wydanymi publikacjami		szt.	0	5000	4263 85,26%	Zachowanie dziedzictwa kulturowego i historycznego oraz promocja lokalnych zasobów obszaru LGD	Liczba wydanych publikacji - filmów, broszur, wydawnictw,		szt.	10	6 60%	6 60%
									Liczba imprez promujących h obszar LGD	2.12	szt.	3	3 100%	1 33,33%
									Liczba wydarzeń promujących LSR	2,12	szt.	20	19 95%	19 95%
		liczby osób korzystających z rewitalizowanych obiektów zabytkowych i ich otoczenia		szt.	0	3000	5055 100%		Liczba zabytków i ich otoczenia poddanych pracom konserwatorskim lub restauratorskim w wyniku wsparcia z LSR	2.9	0	5	4 80%	4 80%

Źródło: dane własne LGD.

Analiza wskaźników dla pierwszego celu ogólnego wskazuje na bardzo zaawansowany stopień realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju. W ponad połowie zostały zrealizowane przedsięwzięcia z zakresu wspierania rozwoju przedsiębiorczości, w tym operacje polegające na utworzeniu nowych przedsiębiorstw, czy rozwoju istniejących przedsiębiorstw. W tych przedsięwzięciach jest problem z osiągnięciem wskaźników produktu. LGD Miechowskie Stowarzyszenie Gmin Jaksy planuje osiągnięcie tych wskaźników dzięki środkom pochodzącym z oszczędności, które pozostały po realizacji innych działań w ramach dotychczasowego budżetu. Z informacji zebranych w trakcie wywiadu z pracownikami biura wynika, że ich realizacja nie jest zagrożona.

Bardzo dobrze prezentują się wskaźniki w przypadku pierwszego celu, jakim jest zwiększenie atrakcyjności lokalnego rynku pracy, poza wskaźnikami produktu. Tutaj działania, mimo pandemii COVID były realizowane i większość przedsięwzięć jest bliska osiągnięcia swoich celów. Trudniejsza sytuacja jest w wypadku drugiego głównego celu: rozwój lokalnych inicjatyw na rzecz budowania kapitału społecznego. Aktywizacja poprzez organizowanie imprez promujących obszar LGD jest utrudniona i obecność mieszkańców na takich imprezach może być niezbyt wysoka. Jeżeli chodzi o wskaźnik liczby wydarzeń promujących LGD jest on prawie osiągnięty i jeżeli nie będzie nadzwyczajnych ograniczeń w organizowaniu takich wydarzeń, to jest on niezagrożony.

Postęp realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju nie budzi większych zastrzeżeń, a warto podkreślić, że spora część spośród wskaźników została już zrealizowana. Poziom realizacji przedsięwzięć zbliża więc LGD do osiągnięcia zamierzonych w LSR celów.

Tabela 6 Postęp finansowy.

Cele ogólne				Cele szczegółowe				Przedsięwzięcia					
Nazwa	Budżet w LSR (PLN)	Realizacja budżetu (PLN)	Realizacja budżetu (%)	Nazwa	Budżet w LSR (PLN)	Realizacja budżetu (PLN)	Realizacja budżetu (%)	Nazwa	Program /fundusz	Pomoc przyznana		Pomoc wypłacona	
										Budżet w LSR (PLN)	Realizacja budżetu (PLN)	Budżet w LSR (PLN)	Realizacja budżetu (PLN)
Zwiększenie atrakcyjności lokalnego rynku pracy	3 086 000	2 364 967	76,63%	Rozwój przedsiębiorczości na obszarze LGD	2 970 000	2 284 367	76,91%	Przedsiębiorcza Ziemia Miechowska	PROW EFROW	1 470 000	1 104 000	1 470 000	1 072 000
										1 500 000	1 302 207	1 500 000	1 212 367
				Podnoszenie kompetencji mieszkańców i tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości	116 000	80 600	69,48%			116 000	80 600	116 00	80 600
				Wzrost kompetencji i wiedzy				Zdobywanie i podnoszenie wiedzy,					

Rozwój lokalnych inicjatyw na rzecz budowania kapitału społecznego	4 456 000	2 965 396,60	66,55%	mieszkańców	620 000	441 767,87	71,25%	kompetencji oraz umiejętności mieszkańców obszaru	PROW EFROW	620 000	496795,78	620 000	441 767,87
				Wzrost aktywności społecznej mieszkańców	3 836 000	2 523 628,73	65,79%	Rozwój infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej lub kulturalnej	PROW EFROW	1 414 000	1 132 160,51	1 414 000	731 572,52
								Ziemia Miechowska aktywna kulturalnie i społecznie	PROW EFROW	1 090 000	919681,41	1 090 000	824 357,41
								Zachowanie dziedzictwa kulturowego i historycznego oraz promocja lokalnych	PROW EFROW	682 000	468616,80	682 000	368 616,80

								zasobów obszaru LGD					
								Funkcjonowanie biura LGD	PROW EFROW	650 000	599 082	650 000	599 082

Źródło: dane własne LGD.

W przypadku pierwszego celu LSR, zdecydowanie najwięcej środków zostało przeznaczonych na rozwój przedsiębiorczości na obszarze LGD. W maju 2021 roku poziom realizacji tego celu szczegółowego wynosił 76,91%. Na cały pierwszy cel, na który przewidziano 3 086 000 zł, wypłacono 2 364 967 zł. co stanowi 76,63% całości przewidzianego budżetu w LSR.

Najwięcej środków w budżecie LSR przewidziano na cel 2 czyli „Rozwój lokalnych inicjatyw na rzecz budowania kapitału społecznego”. Wielkość budżetu zapisana w LSR na ten cel wynosi 4 456 000 zł. Do tej pory wypłacono 2 965 396,60, co stanowi 66,55% przewidzianego budżetu. W ramach tego celu ogólnego, najwięcej środków przeznaczono na przedsięwzięcie: „Rozwój infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej lub kulturalnej” do maja 2021 roku z przeznaczonych 1 414 000 zł. wypłacono 731 572 zł.

5.3. Projekty współpracy

Miechowskie Stowarzyszenie Gmin Jaksa LGD wraz LGD Zielone Mosty Narwi zrealizowały projekt współpracy pt. **Lokalna Akademia Kompetencji** (akronim: LAK) obejmujący swoim obszarem dwie Lokalne Grupy Działania. W ciągu 6 miesięcy od 15.11.2018 r. do 31.05.2019 r. mieszkańcy obszarów partnerskich LGD doskonalili umiejętności, poszerzali wiedzę i kompetencje zawodowe poprzez korzystanie z dostępnych w ramach projektu szkoleń i kursów. Projekt stwarzał możliwość wymiany doświadczeń i nawiązania kontaktów z organizacjami, przedsiębiorcami, instytucjami z terenu różnych województw poprzez realizację wyjazdu studyjnego. Wizyty miały skutkować przeniesieniem na własny teren pomysłów oraz rozwiązań innowacyjnych z zakresu przedsiębiorczości. W ramach tego projektu odbyło się pięć szkoleń i jeden wyjazd studyjny. Był to typowy projekt edukacyjny dla przedsiębiorców, którego głównym celem był wzrost umiejętności przedsiębiorczych i kompetencji zawodowych mających wpływ na sytuację mieszkańców obszarów wiejskich na obszarze objętym działaniem Partnerskich LGD. Całkowity budżet tego projektu wynosił: 197 161,06 zł.

Tabela 7 Projekty współpracy realizowane przez LGD.

Tytuł projektu: <i>Lokalna Akademia Kompetencji LAK</i>				
Informacje o projekcie				
Data rozpoczęcia:	15.11.2018	Data zakończenia, jeśli została zakończona, lub aktualny etap:	31.05.2019	
Charakter projektu:	<input checked="" type="checkbox"/> krajowy	<input type="checkbox"/> międzynarodowy		
Czas trwania (planowanych) działań w miesiącach:	6 miesięcy	Całkowity budżet projektu (w zł):	197 161,06	
		Udział finansowy LGD w którym prowadzona jest ewaluacja (w zł):	102 352,93	
Kraje zaangażowane (dotyczy współpracy międzynarodowej)		Liczba partnerów (w podziale na krajowych i zagranicznych)	Krajowych:	
			Zagranicznych:	
Czy LGD, w którym prowadzona jest ewaluacja był partnerem wiodącym w tym projekcie współpracy?	<input type="checkbox"/> tak	<input checked="" type="checkbox"/> nie		
Opis projektu				

Proszę opisać korzyści dla: wzmocnienia kapitału społecznego, zachowania dziedzictwa lokalnego / rozwoju lokalnego / turystyki	Dla uczestników projektu	Wzrost umiejętności przedsiębiorczych i kompetencji zawodowych mających wpływ na sytuacje mieszkańców obszarów wiejskich na obszarze objętym działaniem partnerskich LGD poprzez realizację kursów oraz szkoleń
	Dla osób poza projektem	
Czy projekt dotyczył (angażował) grup/y defaworyzowanych/ej (wymienić jakie)	1. Osoby młode do 30 roku życia 2. Osoby po 50 roku życia 3. ...	
Osiągnięte wskaźniki	Nazwa wskaźnika	Liczba
	Liczba osób przeszkolonych w tym liczba osób z grup defaworyzowanych	P 100 / D 20
	Liczba LGD uczestniczących w projektach współpracy	2
	Liczba spotkań informacyjno-konsultacyjnych, szkoleń warsztatów , wyjazdów studyjnych	5 szkoleń , 1 wyj. St.
	Liczba podmiotów ,którym udzielono indywidualnego doradztwa	40
Inne uwagi dotyczące projektu		

Źródło: dane własne LGD.

5.4. Działania poza RLKS

W LGD „Jaksa” nie są realizowane projekty z spoza programu LEADER.

5.5. Działalność Biura LGD

Organizacja pracy biura

Funkcjonowanie biura od samego początku opiera się na dwóch pracownikach, kierownik i specjalista. Od samego początku funkcjonowania programu LEADER obaj pracownicy działają w LGD „Jaksa”. Cechą charakterystyczną pracy tego biura jest współpraca pracowników i wymiennosc czynności w zależności od potrzeb. Jeżeli kierownik biura jedzie w teren to część jego obowiązków przejmuje pracownik, który jest aktualnie na miejscu w biurze. Biuro jest otwarte od 9:00-17:00 jest zawsze jeden pracownik jest obecny w biurze, warunki lokalowe są zadowalające.

Współpraca pomiędzy Radą i Zarządem układa się bardzo dobrze, kierownik biura najczęściej kontaktuje się z Zarządem LGD z Radą współpracuje drugi pracownik. Naturalnym miejscem spotkań osób wchodzących w skład tych organów jest biuro dzięki czemu wszystkie informacje spływają natychmiast do odpowiednich osób. Praca biura w czasie pandemii COVID-19 mocno uległa zmianie, ponieważ większość czynności, łącznie z doradztwem odbywała się zdalnie, głównie telefonicznie. Doradztwo udzielane jest przez wszystkich pracowników. Większość interesariuszy kontaktuje się telefonicznie i zaobserwowano tendencję, że osoby zainteresowane działaniami biura rzadziej przychodzą na bezpośrednie konsultacje.

Tabela 8 Szkolenia pracowników.

Data szkolenia	Temat szkolenia	Wykonawca szkolenia	Liczba przeszkolonych pracowników LGD
11,12,13 maja 2016 r	Zasady funkcjonowania organu decyzyjnego oraz metodyka oceny i wyboru operacji(grantów) do finansowania	Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie Oddział Kraków	2
19 września 2016 r	Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność w ramach działania Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER	KSOW Województwa małopolskiego - Departament Funduszy Europejskich	3

09 grudnia 2016 r	Wytyczne w zakresie jednolitego i prawidłowego wykonywania przez lokalne grupy działania zadań związanych z realizacją strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność w ramach działania „Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER” objętego PROW na lata 2014-2020 -Zasady wypełniania dokumentacji aplikacyjnej w ramach poddziałania 19.2 „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” – BIZNESPLAN;	Małopolska Sieć LGD - Marzena Cieślak	1
23, 24 stycznia 2017 r	Podniesienie kompetencji w zakresie oceny formalnej wniosków w ramach PROW na lata 2014-2020 ze szczególnym naciskiem na weryfikację biznesplanów i dokumentacji technicznej projektów inwestycyjnych	Forum Aktywizacji Obszarów Wiejskich	1
07 marca 2017	podniesienie kompetencji, w tym praktycznych umiejętności w zakresie prowadzenia przez LGD doradztwa dla wnioskodawców i skutecznej komunikacji ze społecznością lokalną, a także wypracowanie skutecznych metod komunikacji ze społecznością lokalną dla wzmocnienie roli LGD w środowiskach lokalnych	Forum Aktywizacji Obszarów Wiejskich Prowadzący: Leszek Leśniak , Katarzyna Jórka	1
01 - 02 czerwca 2017 r.	podniesienie kompetencji w zakresie monitoringu i ewaluacji strategii rozwoju lokalnego	Forum Aktywizacji Obszarów Wiejskich Prowadzący: Leszek Leśniak	1

	kierowanego przez społeczność	, K. Stępnik	
08 -09 czerwca 2017 r	Zapewnienie skutecznego i efektywnego wdrażania programu LEADER w Województwie Małopolskim	Małopolska Sieć LGD	1
06,07,08 grudnia 2017 r.	Monitoring i ewaluacja LGD-aspekty praktyczne w kontekście obowiązujących wytycznych	Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie Oddział Kraków	1
16 -17.04.2018	Rozwój ludzi w organizacji - "Organizacje wiejskie w procesie становienia prawa"	Fundacja Fundusz Współpracy i Forum Aktywizacji Obszarów Wiejskich.	1
23.04.2018	Bezpieczeństwo informacji i ochrona danych osobowych, RODO- zmiany niezbędne do wprowadzenia w Stowarzyszeniach	Małopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego – Karniowice Barbara Każarowicz -prawnik	1
27.06.2018	Szkolenie dla Lokalnych Grup Działania - Granty, Projekty współpracy, operacje własne.	Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego	2
02.07.2018	Ochrona danych osobowych w NGO a reforma RODO" - Wzmocnienie potencjału podmiotów zaangażowanych w proces становienia prawa	Związek Centralny Dzieła Kolpinga w Polsce	2
28.08.2018	Rachunkowość w NGO - I. Rachunkowość w organizacji pozarządowej, II. Sprawozdanie finansowe NGO, III. Podstawy prawne rachunkowości	Związek Centralny Dzieła Kolpinga w Polsce	2
30 - 31.08.2018	Rozwój ludzi w organizacji" 1. Budowanie trwałego i zaangażowanego zespołu, pozyskiwanie i motywowanie wolontariuszy 2. Budowa wizerunku organizacji ,PR	Małopolska Sieć LGD	1
17.12.2019	Zarządzanie czasem oraz zarządzanie konfliktami	Monika Karlińska - Nawara - trener - wykładowca	4

18 -19 .02.2020	Monitoring i ewaluacja w LGD- praktyczne porady w kontekście obowiązujących wytycznych	Centrum Doradztwa Rolniczego oddz. Kraków	2

Źródło: dane własne LGD.

Szkolenia pracowników LGD od maja 2016 roku do lutego 2020 roku przeprowadzano regularnie i było ich stosunkowo dużo. Szkolenia były różnorodne, dotyczyły wielu problemów i były realizowane przez różne podmioty. W zdecydowanej większości szkoleń uczestniczyli wszyscy pracownicy biura. Jeżeli chodzi o ocenę jakości tych szkoleń, to trudno jest ocenić, ponieważ pracownicy z którymi przeprowadzono wywiad nie uczestniczyli w nich.

Tabela 9 Szkolenia członków organów LGD w okresie od 1.01.2016 do 31.05.2021.

Data szkolenia	Temat szkolenia	Wykonawca szkolenia	Liczba przeszkolonych członków rady
12.07.2017	Lokalne kryteria wyboru operacji – zasady wykorzystania w procesie oceny wniosków	Szkolenie wewnętrzne	8
31.08.2017	Zasady oceny wniosków o wybór operacji w ramach działania 19.2	Departament Funduszy Europejskich Grzegorz Brach, Anna Bielak, Michał Bartyzel	7
24.01.2018	Aktualny stan prawny ustaw i rozporządzeń oraz procedury oceny projektów po zmianach w LSR i wytycznych MRiRW	Szkolenie wewnętrzne	8
05.03.2018	Metodyka pracy Rady w zakresie zgodności operacji i ich oceny według lokalnych kryteriów w ramach wdrażania LSR przez LGD w zakresie projektów grantowych	Szkolenie wewnętrzne	8
10.05.2018	Procedura oceny i wyboru operacji – utrwalenie wiedzy	Szkolenie wewnętrzne	7
17.08.2018	Procedura oceny operacji grantowych	Szkolenie wewnętrzne	7

06.09.2018	Procedura oceny i wyboru operacji – utrwalenie wiedzy	Szkolenie wewnętrzne	8
26.11.2018	Procedura oceny operacji grantowych- utrwalenie wiedzy i umiejętności	Szkolenie wewnętrzne	7
15.07.2019	Procedura oceny i wyboru operacji – utrwalenie wiedzy	Szkolenie wewnętrzne	9
21.12.2019	Ewaluacja i monitoring LSR Lokalnej Grupy Działania w kontekście obowiązujących wytycznych	Szkolenie wewnętrzne	9
09.01.2020	Procedura oceny i wyboru operacji – utrwalenie wiedzy	Szkolenie wewnętrzne	9
08.07.2020	Przebieg procesu oceny zgodności operacji z LSR i procesu oceny merytorycznej i wyboru operacji do finansowania przez organ decyzyjny. Zasady prawidłowej oceny wniosków zgodnie z celami ogólnymi, szczegółowymi oraz przedsięwzięciami	Szkolenie wewnętrzne	9
19.08.2020	Procedura oceny i wyboru Grantobiorców - utrwalenie wiedzy	Szkolenie wewnętrzne	7
08.12.2020	Procedura oceny i wyboru operacji – utrwalenie wiedzy	Szkolenie wewnętrzne	8
05.05.2021	Przebieg procesu oceny zgodności operacji z LSR i procesu oceny merytorycznej i wyboru operacji do finansowania przez organ decyzyjny Zasady prawidłowej oceny wniosków zgodnie z celami ogólnymi, szczegółowymi oraz przedsięwzięciami	Szkolenie wewnętrzne	5

Źródło: dane własne LGD.

W przypadku szkoleń dla członków organów LGD przeprowadzono 15 szkoleń. Tematy szkoleń dotyczyły procedury oceny i wyboru operacji, grantobiorców, zasad wdrażania i aktualizacji strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność oraz zasad ewaluacji i monitoringu LSR. Należy podkreślić, że we wszystkich szkoleniach uczestniczyli członkowie Rady. Z przesłanego przez biuro LGD „Jaksa” wynika, że Członkowie Zarządu nie uczestniczyli w żadnym szkoleniu.

Realizacja planu komunikacji

Jedną z ważniejszych kwestii wymagającą analizy jest realizacja planu komunikacji. Stanowi ona istotny aspekt działań podejmowanych przez LGD w ramach realizowania Lokalnej Strategii Rozwoju. Skuteczne komunikowanie powinno wpływać na dużą liczebność i wysoką jakość składanych wniosków, co znów powinno znajdować przełożenie na osiąganie założonych wartości wskaźników. Szczegóły dotyczące realizacji planu komunikacji w Stowarzyszeniu LGD „Jaksa” prezentuje poniższa tabela.

Tabela 10 Realizacja planu komunikacyjnego.

Działanie komunikacyjne	Nazwa wskaźnika	Docelowa wartość wskaźnika	Wartość wskaźnika osiągnięta na dzień:					
			31.12. 2016	31.12. 2017	31.12. 2018	31.12. 2019	31.12. 2020	31.05. 2021
1.1 Kampania informacyjna nt. głównych założeń LSR na lata 2014-2020.	przebudowa i prowadzenie strony internetowej	Liczba odwiedzin strony	3245	8 938	11 688	13 993	16 487	17698
	wprowadzenie wizualnego linku do strony internetowej LGD na stronach partnerów publicznych	8	8	8	8	8	8	8
	Publikacja artykułów na stronie internetowej		2	6	8	10	12	12
	Ogłoszenia w siedzibach instytucji publicznych (urzędy, ośrodki kultury, sportu),	20	20	20	20	20	20	20

	druk i dystrybucja informatora dla beneficjentów	500	500	500	500	500	500	500
	zakup , dystrybucja materiałów promocyjnych na spotkaniach, imprezach lokalnych, konkursach: namiot wystawowy, rollup, gadżety promocyjne: torby, długopisy, breloki, bloczki reklamowe, kalendarze		2200	2200	2200	4 200	4 500	4500
1.2 Badanie satysfakcji wnioskodawców LGD dot. jakości pomocy świadczonej przez LGD w zakresie aplikowania o środki finansowe w ramach LSR	Ankieta elektroniczna na stronie www. Ankiety papierowe rozdane lub rozdane na spotkaniach i imprezach		-	529	1 112	1 761	1 822	1829

1.3 Kampania promocyjno –informacyjna o działaniach LGD	Informowanie grup docelowych o organizowanych przez LGD spotkaniach, imprezach, warsztatach, konkursach		-	-	-	20	27	29
1.4 Kampania promocyjna LSR i LGD	Organizacja Pokazu tradycyjnych potraw i wypieków Wielkanocnych		-	1	2	3	3	3
	Informacje bezpośrednie i telefoniczne w Biurze LGD		62	146	204	227	235	235
1.5 Spotkania informacyjne dotyczące zasad wsparcia dla beneficjentów Programu, oceniań i wyboru projektów przez LGD .	Prezentacja zasad udzielania wsparcia dla beneficjentów, wzory dokumentacji aplikacyjnej, prezentacja zasad oceny i wyboru wniosków	52	7	21	35	49	51	51

	druk , publikacja i dystrybucja ulotek informacyjnych na spotkaniach informacyjnych, imprezach lokalnych, w biurze LGD		1000	2000	3000	3500	3700	3 800
	Doradztwo bezpośrednie prowadzone w Biurze LGD: Konsultacje indywidualne z potencjalnymi beneficjentami		25	42	85	106	127	135
1.6 Kampania informacyjna nt. bieżących naborów wniosków, obowiązujących procedur i dokumentów dotyczących	Ogłoszenia w siedzibach instytucji publicznych (urzędy, ośrodki kultury, sportu),		20	80	160	200	240	260

naborów	artykuły, ogłoszenia i informacje na stronach Internetowych LGD i partnerów		8	30	41	55	69	71
	Druki bezadresowe do grup potencjalnych beneficjentów i mieszkańców		-	3000	5000	7000	11 000	11 000
	Szkolenia grup wnioskodawców dotyczące wypełniania dokumentacji do naboru		1	4	8	10	13	14
	Udział promocyjno-informacyjny w imprezach lokalnych materiały promocyjne, ulotki, informacyjne dla beneficjentów		6	10	14	18	18	18

1.7 Poinformowanie potencjalnych beneficjentów o wynikach przeprowadzonych naborów	pisma bezpośrednie do wnioskodawców		30	53	104	113	150	155
	Ogłoszenia na stronie internetowej LGD		1	5	14	17	31	32
1.8 Monitorowanie realizacji założeń i celów LSR	Ankiety w wersji papierowej dotycząca realizacji projektu		-	-	16	44	54	65
	Dokumentacja zdjęciowa zrealizowanych projektów							
1.9 Uzyskanie informacji zwrotnej nt. jakości pomocy świadczonej przez LGD	Ankiety w wersji elektronicznej i rozsyłane na adresy email beneficjentów.		-	-	-	-	54	54

Źródło: dane własne LGD.

Komunikacja w tworzeniu i wdrażaniu LSR jest niezbędnym warunkiem w osiągnięciu założonych celów. W pierwszej połowie 2016 roku poinformowano potencjalnych beneficjentów o rozpoczęciu realizacji LSR. W pierwszej i drugiej połowie 2016 roku poinformowano potencjalnych wnioskodawców o zasadach interpretacji poszczególnych kryteriów oceny. Od pierwszej połowy 2016 roku do 31 maja 2021 roku regularnie informowano o warunkach i sposobach realizacji oraz rozliczania projektów, a także możliwości składania wniosków i uczestnictwie w realizowaniu operacji. Podobnie rzecz przedstawia się z informowaniem wnioskodawców o rezultatach konkursu. Od połowy 2017 roku regularnie dokonywano podsumowania działań i prowadzono działania promujące LSR, a także pozyskiwano informacje zwrotne o jakości pomocy świadczonej przez LGD.

Analiza danych wskazuje, że Lokalna Grupa Działania podjęła się realizacji wszystkich zaplanowanych działań w tym zakresie. Część spośród nich realizowanych było incydentalnie (spotkania w poszczególnych gminach), inne zaś z dużą regularnością (udzielanie doradztwa). Wykorzystane metody komunikacyjne były w dużej mierze typowe i sprowadzały się przede wszystkim do spotkań, wydruku i rozdysponowania ulotek, biuletynów, uruchomienia newslettera czy umieszczania informacji na stronach internetowych gmin i na stronie LGD, a także przeprowadzania ankiet monitorujących oraz udzielania doradztwa. Dzięki korzystaniu z różnorodnych działań komunikacyjnych, udało się dotrzeć do różnych grup wiekowych.

Za bardzo skuteczny sposób prowadzenia kampanii informacyjnej nt. bieżących naborów wniosków, obowiązujących procedur i dokumentów dotyczących naborów można uznać te działania, które odbywały w siedzibach instytucji publicznych (urzędy, ośrodki kultury, sportu). Warto niewątpliwie więcej uwagi poświęcić doradztwu jako jednej z najbardziej efektywnych form komunikacji z lokalną społecznością. Szczegółowe dane prezentuje poniższa tabela.

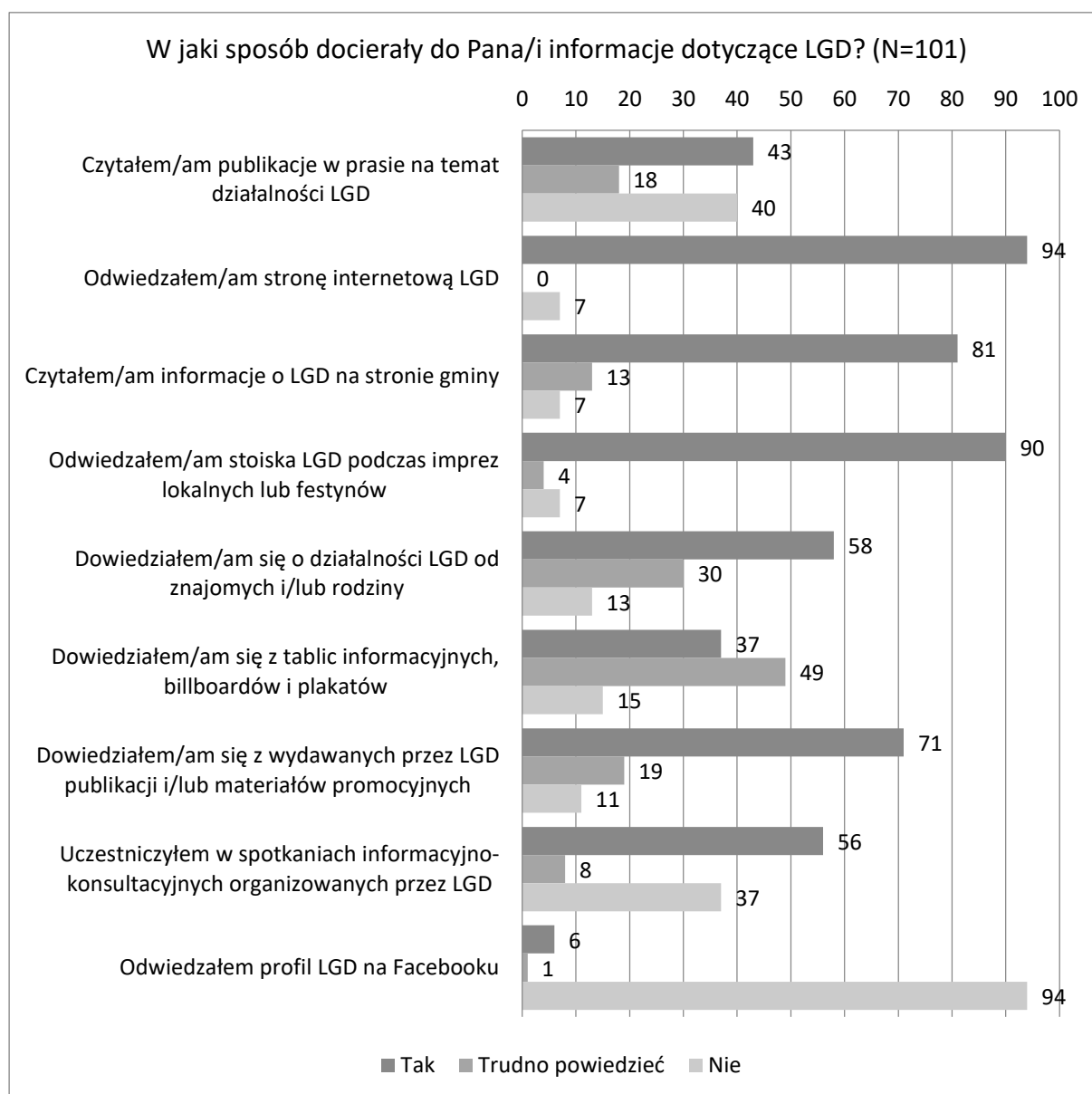
Tabela 11 Doradztwo w biurze LGD.

	Dane na dzień /narastająco/					
	31.1 2.20 16	31.12.2 017	31.12. 2018	31.12. 2019	31.12. 2020	31.05 .2021
Liczba podmiotów, którym udzielono indywidualnego doradztwa w biurze	87	204	289	329	355	358
Liczba podmiotów, którym udzielono indywidualnego doradztwa udzielonych telefonicznie	-	-	-	-	-	-
Liczba podmiotów, którym udzielono indywidualnego doradztwa mailowo/ przez Internet	-	-	-	-	-	-
Liczba podmiotów, którym udzielono indywidualnego doradztwa (suma wierszy powyżej)	87	204	289	329	355	358

Źródło: dane własne LGD.

Z badań przeprowadzonych wśród beneficjentów wynika, że najczęstszym źródłem informacji na temat działalności LGD okazała się być strona internetowa stowarzyszenia (94 głosów), następnie stoiska LGD podczas lokalnych imprez (90) oraz informacje o LGD publikowane na stronie gminy (81). Niewiele mniejszym zainteresowaniem cieszyły się wydawane przez LGD publikacje i materiały promocyjne (71 głosy). Najmniejsza liczba respondentów (6) dowiadywała się o LGD odwiedzając profil LGD na Facebooku.

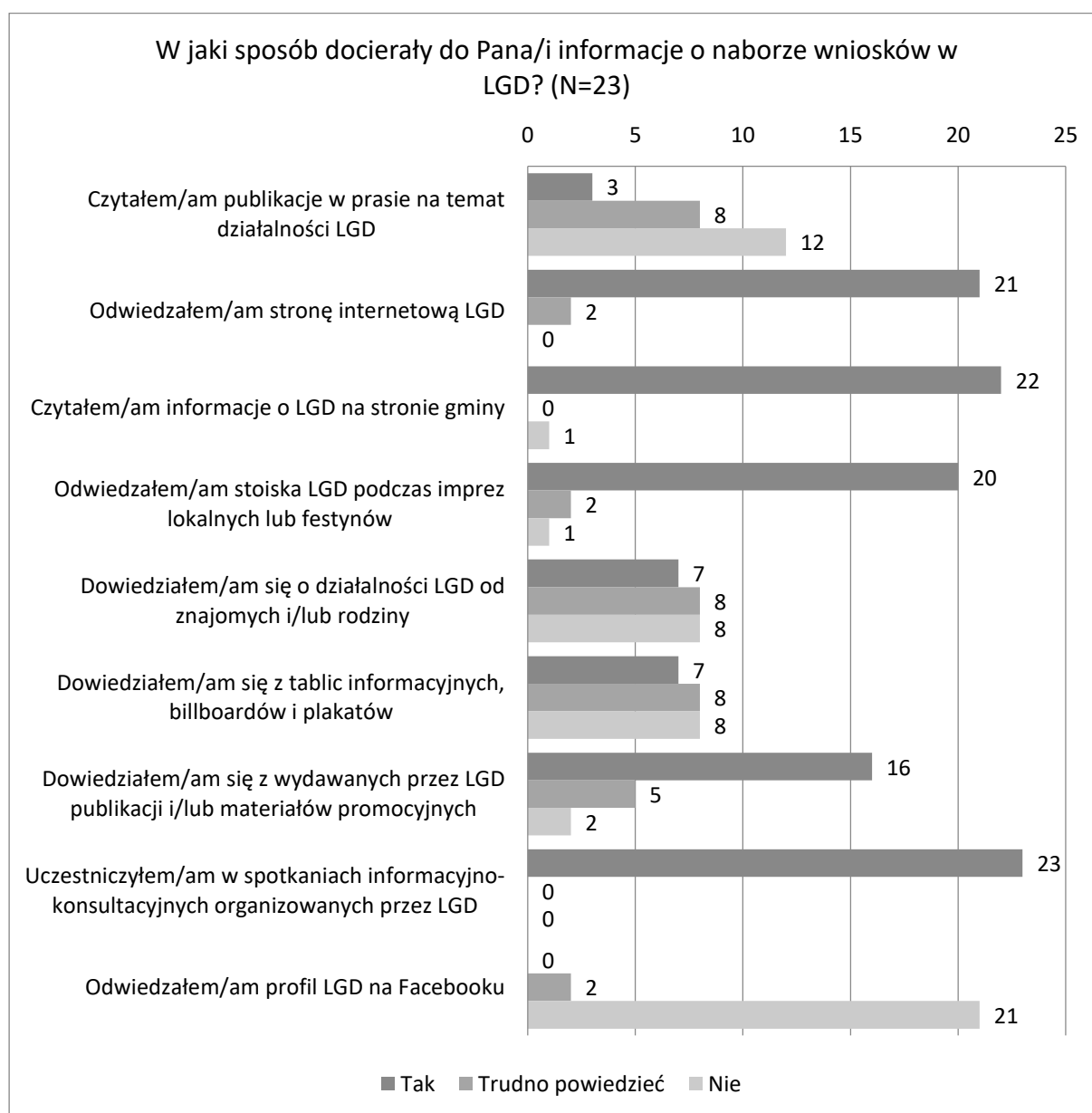
Wykres 10 W jaki sposób docierały do Pana/i informacje dotyczące LGD? (N=101)



Źródło: badania własne.

Jeżeli chodzi o nabór wniosków w LGD, wszyscy respondenci (23) pozyskiwali na ten temat informacje uczestnicząc w spotkaniach informacyjno-konsultacyjnych organizowanych przez LGD. 22 czytały również na ten temat na stronie gminy lub samego LGD (21). 20 osób odwiedzało również stoiska LGD podczas imprez lokalnych. Najrzadziej korzystano w tym profilu LGD na Facebooku (0) oraz publikacji w prasie na temat działalności LGD (3).

Wykres 11 W jaki sposób docierały do Pana/i informacje o naborze wniosków w LGD? (N=23)

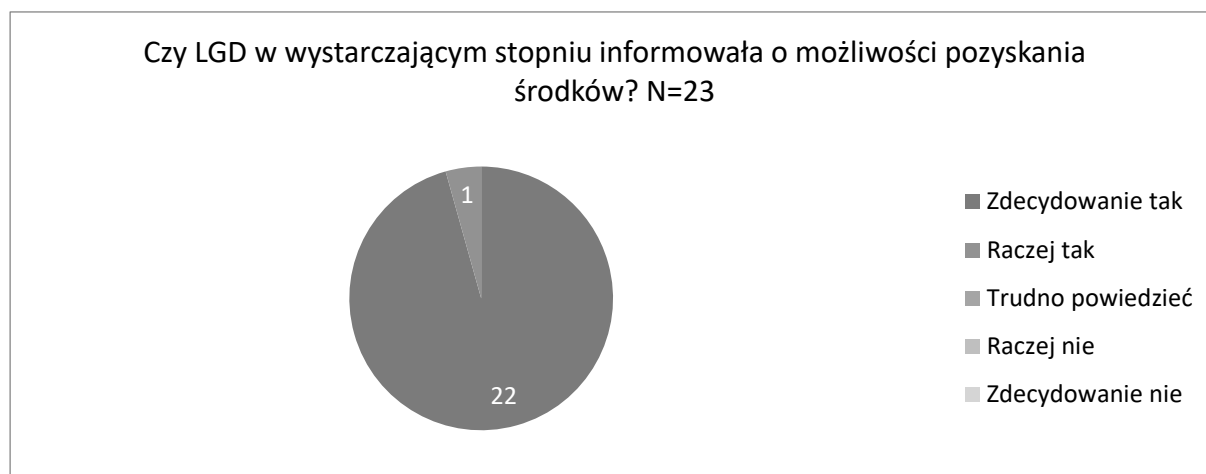


Źródło: badania własne.

Kolejnym pytaniem zadany beneficjentom było „Czy LGD w wystarczającym stopniu informowało o możliwości pozyskania środków?”, na które 22 osoby czyli prawie wszyscy

respondenci odpowiedzieli „Zdecydowanie tak” a 1 osoba „Raczej tak”. Natomiast odpowiedzi „Trudno powiedzieć”, „Raczej nie” i „Zdecydowanie nie” nie udzielił nikt. Świadczy to o bardzo dobrym poziomie udzielania informacji w kwestii pozyskiwanych środków.

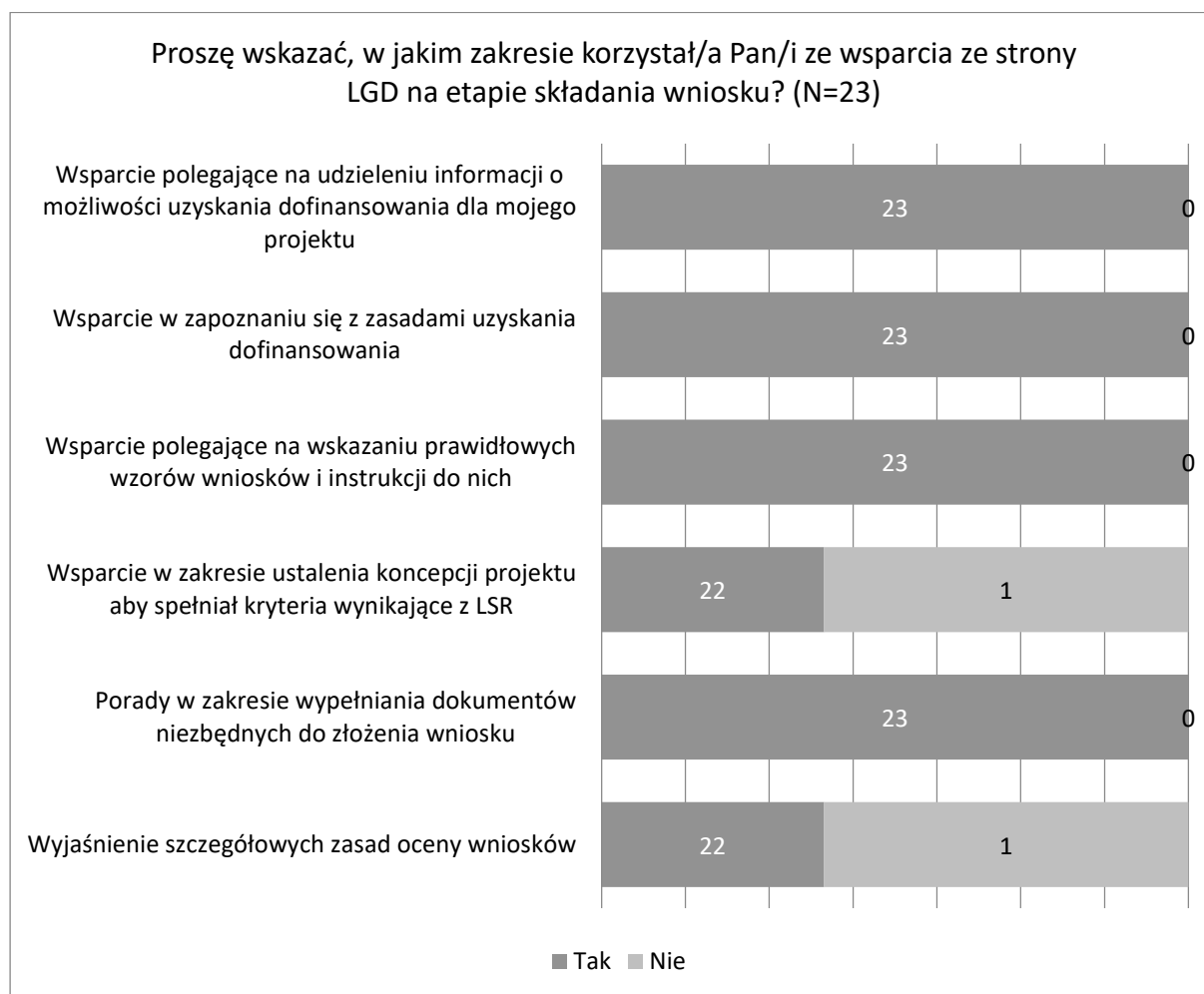
Wykres 12 Czy LGD w wystarczającym stopniu informowała o możliwości pozyskania środków? (N=23)



Źródło: badania własne.

Na pytanie o zakres wsparcia ze strony LGD w składaniu wniosku wszyscy respondenci byli zgodni co do tego, że uzyskali informacje o możliwości uzyskania dofinansowania ich projektu, a także że udzielono im wsparcia w zapoznaniu się z zasadami uzyskania dofinansowania, wskazano im prawidłowe wzory wniosków i instrukcje do nich oraz poradzono jak wypełnić dokumenty niezbędne do złożenia wniosku. Jedna osoba nie korzystała ze wsparcia ze strony LGD w zakresie ustalenia koncepcji projektu, aby spełniał kryteria wynikające z LSR i nie uzyskała informacji na temat szczegółowych zasad oceny wniosków. Jest to znakomity wynik świadczący o wysokim poziomie świadczonych przez LGD usług i kompetencji pracowników.

Wykres 13 Proszę wskazać, w jakim zakresie korzystał/a Pan/i ze wsparcia ze strony LGD na etapie składania wniosku? (N=23)



Źródło: badania własne.

Wsparcie udzielone beneficjentom na różnych etapach prowadzenia operacji również było ocenione niezwykle pozytywnie. W wszystkich kategoriach co najmniej 20 z 23 respondentów udzieliło odpowiedzi „Zdecydowanie się zgadzam”. Respondenci ocenili najlepiej pomoc doradztwa na etapie składania wniosku, gdzie 22 osób zdecydowanie oceniło zakres udzielonych porad za odpowiedni a udzielone porady za przydatne. W jednym i drugim przypadku jedna osoba uznała je za raczej zadowalające. Przygotowanie merytoryczne doradców za odpowiednie uznało 20 osób a 3 udzieliły odpowiedzi „Raczej się zgadzam”.

Na etapie realizacji operacji przydatność porad i przygotowanie merytoryczne doradców zostały ocenione bardzo pozytywnie przez 21 respondentów i raczej pozytywnie

przez 2, podczas gdy zakres porad był oceniony bardzo dobrze przez 20 ankietowanych i raczej dobrze przez 3. Na etapie rozliczania operacji zarówno zakres udzielonych porad, ich przydatność oraz przygotowanie doradców zdecydowanie spełnił oczekiwania 21 beneficjentów. We wszystkich trzech kategoriach jedna osoba udzieliła odpowiedzi „Raczej się zgadzam”. Tylko 1 z respondentów nie korzystał ze wsparcia doradztwa na etapie rozliczania operacji i nie było żadnej osoby niezadowolonej z otrzymanych porad.

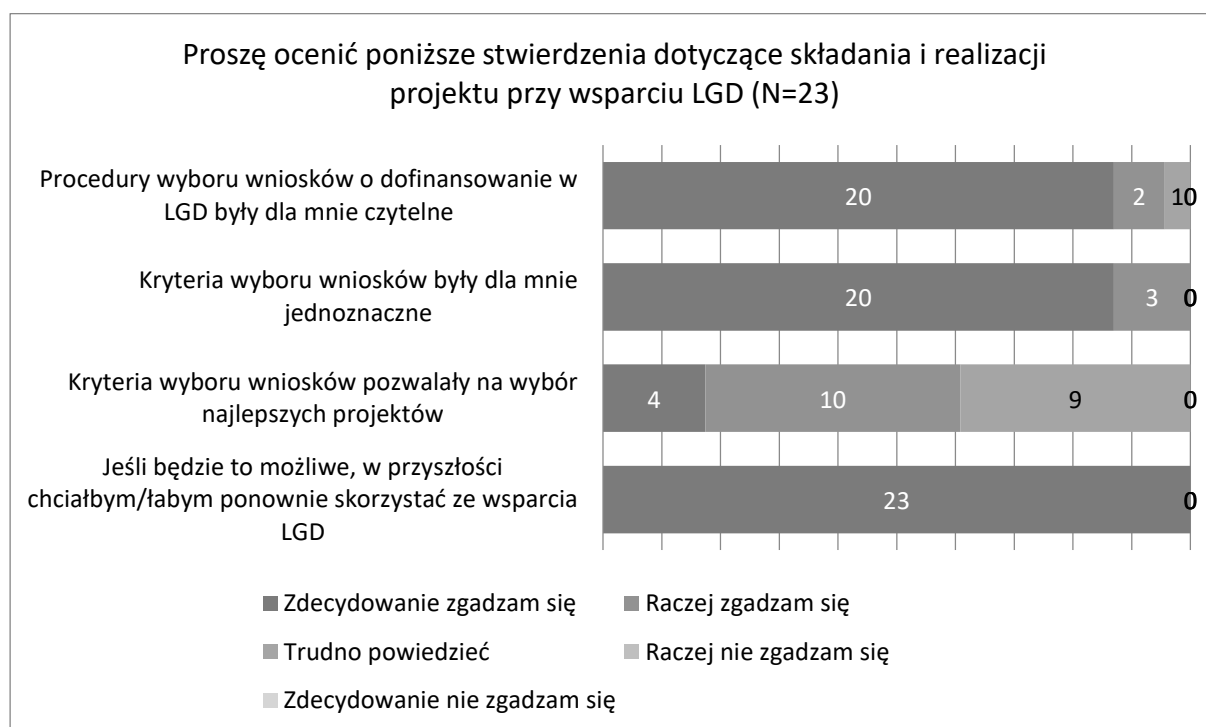
Tabela 12 Ocena wsparcia udzielonego beneficjentowi przez LGD na różnych etapach prowadzenia operacji.

Ocena wsparcia udzielonego beneficjentowi przez LGD na różnych etapach prowadzenia operacji								
		Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Trudno powiedzieć	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam	Nie korzystałem/am ze wsparcia na tym etapie	N
Etap składania wniosku	Zakres udzielonych porad spełnił moje oczekiwania	22	1	0	0	0	0	23
	Udzielone porady były przydatne	22	1	0	0	0	0	23
	Przygotowanie merytoryczne doradców z LGD było odpowiednie	20	3	0	0	0	0	23
Etap realizacji operacji	Zakres udzielonych porad spełnił moje oczekiwania	20	3	0	0	0	0	23
	Udzielone porady były przydatne	21	2	0	0	0	0	23
	Przygotowanie merytoryczne doradców z LGD było odpowiednie	21	2	0	0	0	0	23
Etap rozliczania operacji	Zakres udzielonych porad spełnił moje oczekiwania	21	1	0	0	0	1	23
	Udzielone porady były przydatne	21	1	0	0	0	1	23
	Przygotowanie merytoryczne doradców z LGD było odpowiednie	21	1	0	0	0	1	23

Źródło: badania własne.

Ocena wsparcia LGD w składaniu i realizacji projektu wypadła zdecydowanie pozytywnie wśród respondentów. Wszyscy respondenci (23) zdecydowanie chcieliby skorzystać ze wsparcia LGD w przyszłości. Kwestie czytelności procedur wyboru wniosków o dofinansowanie i kryteria wyboru wniosków były oceniane zdecydowanie pozytywnie przez 20 osób. 2 osoby wybrały odpowiedź „Raczej nie zgadzam się” w pytaniu o czytelność procedur wyboru wniosków a 1 osoba odpowiedź „Trudno powiedzieć”. 3 osoby wybrały odpowiedź „Raczej się zgadzam” w pytaniu o jednoznaczność kryteriów wniosków. Najmniej entuzjastyczni byli respondenci w kategorii „Kryteria wyboru wniosków pozwalały na wybór najlepszych projektów”, gdzie aż 9 osób udzieliło odpowiedzi „Trudno powiedzieć”. Wciąż jednak większość respondentów (14) oceniła ten aspekt pozytywnie.

Wykres 14 Proszę ocenić poniższe stwierdzenia dotyczące składania i realizacji projektu przy wsparciu LGD (N=23)



Źródło: badania własne.

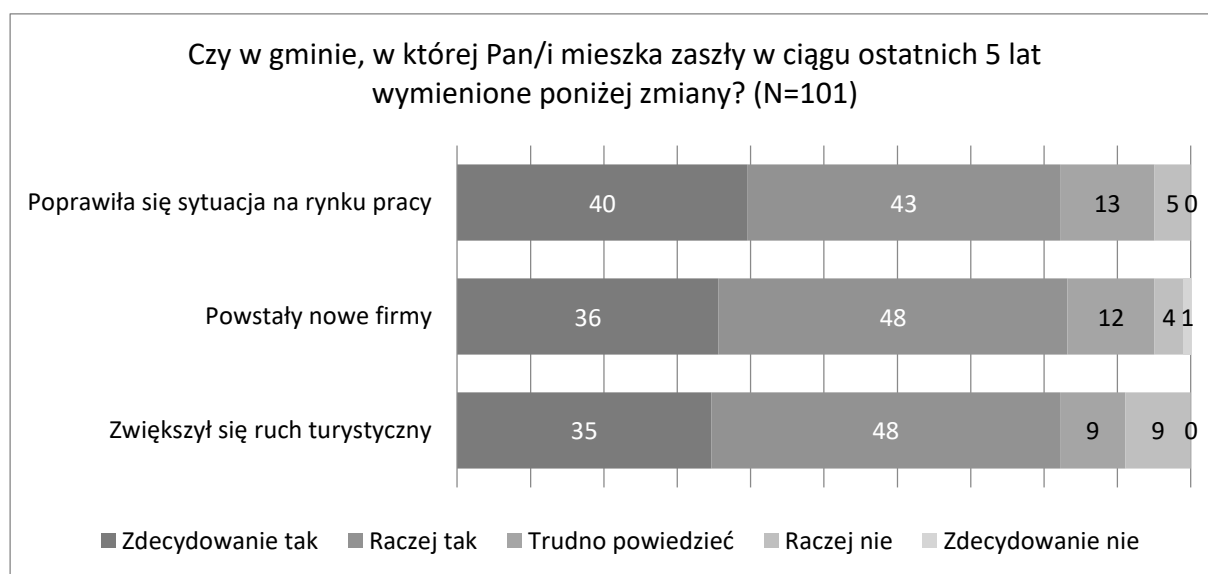
5.6. Zmiany na obszarze objętym LSR w ocenie członków lokalnej społeczności

Przedsiębiorczość

Badanie przeprowadzonym wśród mieszkańców gmin należących do LGD miało na celu ustalenie oceny zmian, które zaszły na obszarze działania LGD w ciągu ostatnich 5 lat. Należy zauważyć, że wszystkie kategorie zostały ocenione przez mieszkańców bardzo dobrze. Mieszkańcy najlepiej ocenili kategorię „Poprawiła się sytuacja na rynku pracy”, bo aż 40 osób

udzieliło odpowiedzi „Zdecydowanie tak” a 43 „Raczej tak”. Tylko 5 respondentów udzieliło odpowiedzi „Raczej nie” a 13 „Trudno powiedzieć”. Świadczy to o zauważalnej w ocenie mieszkańców poprawie sytuacji na rynku pracy na terenie objętym LSR. Również pozytywnie została oceniona kategoria „Powstały nowe firmy”, gdzie 36 respondentów udzieliło odpowiedzi „Zdecydowanie tak” a 48 „Raczej tak”, podczas gdy opinię przeciwną wyraziły 4 osoby. 12 osób udzieliło odpowiedzi „Trudno powiedzieć”. Słaby rozwój podmiotów gospodarki był jednym z problemów zdefiniowanych w LSR, więc taki wynik można uznać za bardzo zadowalający. Jeżeli chodzi o zwiększenie ruchu turystycznego to tu również przeważały oceny pozytywne, bo 35 osób udzieliło odpowiedzi „Zdecydowanie się zgadzam”, a 48 „Raczej się zgadzam”. 9 respondentów nie uznało, by ruch turystyczny na terenie ich gminy zwiększył się w ciągu ostatnich lat i również 9 osób udzieliło odpowiedzi „Trudno powiedzieć”.

Wykres 15 Czy w gminie, w której Pan/i mieszka zaszyły w ciągu ostatnich 5 lat wymienione poniżej zmiany? (N=101)



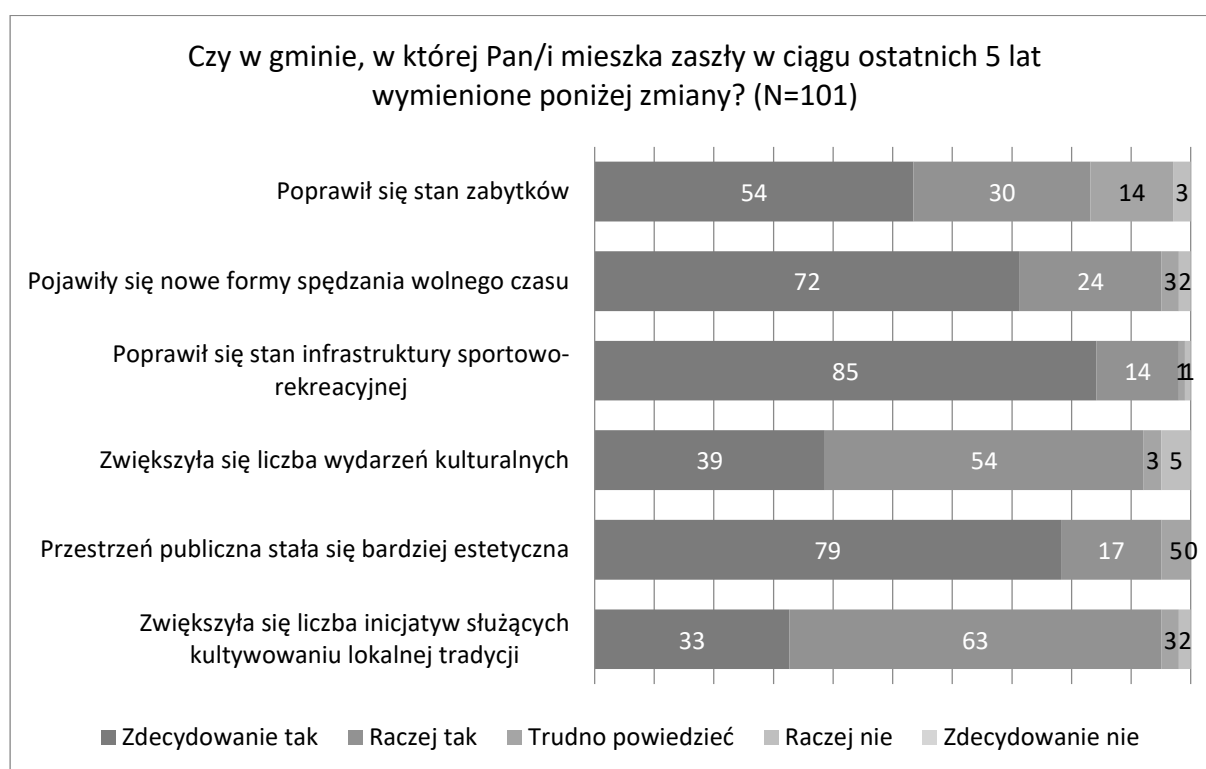
Źródło: badania własne.

Kultura

Jeżeli chodzi o zmiany w życiu kulturowym w ciągu ostatnich 5 lat, mieszkańcy wypowiadali się niezwykle pozytywnie, szczególnie w kwestii poprawy stanu infrastruktury sportowo-rekreacyjnej – 86 głosów „Zdecydowanie się zgadzam” i 14 „Raczej się zgadzam”. Aż 96 osób zgodziło się, że przestrzeń publiczna stała się bardziej estetyczna oraz że w ich gminie pojawiły się nowe formy spędzania wolnego czasu. 54 osoby zdecydowanie uznały że

stan zabytków się poprawił, 30 raczej się zgodziło, natomiast w tej kwestii najwięcej osób (14) wybrało odpowiedź „Trudno powiedzieć”, a 3 osoby „Raczej się nie zgadzam”. Nieco gorzej, lecz wciąż bardzo pozytywnie, oceniono zwiększenie się liczby inicjatyw służących kultywowaniu lokalnych tradycji – odpowiedzi „Zdecydowanie tak” udzieliły 33 osoby i aż 63 odpowiedzi „Raczej się zgadzam”. Równie dobrze oceniono zwiększenie się liczby wydarzeń kulturalnych, gdzie 39 osób zdecydowanie się zgodziło i 54 raczej się zgodziły. W tej kategorii najwięcej osób (5) udzieliło odpowiedzi „Raczej się nie zgadzam”, wciąż jest to jednak bardzo pozytywny wynik.

Wykres 16 Czy w gminie, w której Pan/i mieszka zaszły w ciągu ostatnich 5 lat wymienione poniżej zmiany? (N=101)



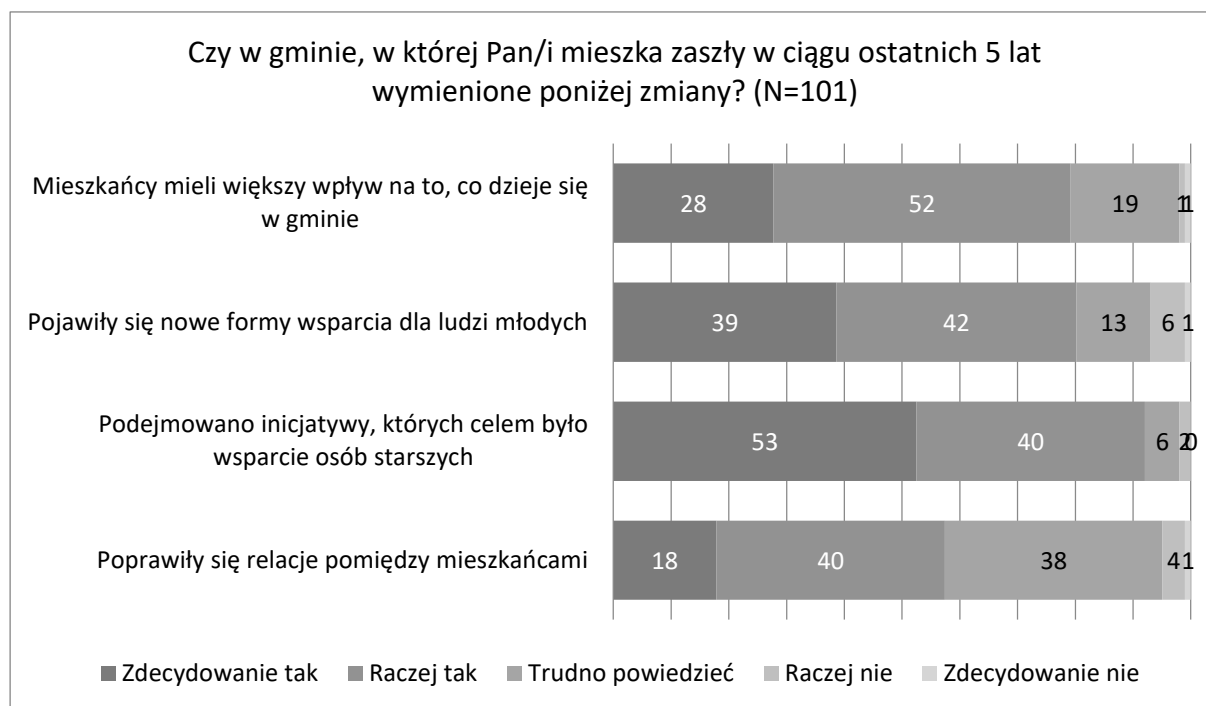
Źródło: badania własne.

Aktywizacja

W kwestii aktywizacji, najwięcej mieszkańców (93) zgodziło się, że w ostatnich latach zaszły zmiany co do podejmowania inicjatyw wsparcia osób starszych. 80 respondentów oceniło, że mieli większy wpływ na to, co dzieje się w ich gminie. W kwestii powstania nowych form wsparcia dla ludzi młodych, 39 osób zdecydowanie zgodziło się z tą opinią, a 42 wybrały odpowiedź „Raczej się zgadzam”, 6 osób udzieliło odpowiedzi „Raczej nie” i 1 osoba „Zdecydowanie nie”. Bezrobotni młodzi ludzie zostali wyróżnieni w LSR jako grupa

defaworyzowaną, więc ich sytuacja jest szczególnie trudna, wynik ten należy w związku z tym uznać za bardzo pozytywny. Najwięcej odpowiedzi niezdecydowanych i najmniej pozytywnych dotyczyło poprawy relacji między mieszkańcami, co pokazuje, że jest to ważny problem, na którym należy się skupić w przyszłych działaniach.

Wykres 17 Czy w gminie, w której Pan/i mieszka zaszyły w ciągu ostatnich 5 lat wymienione poniżej zmiany? (N=101)

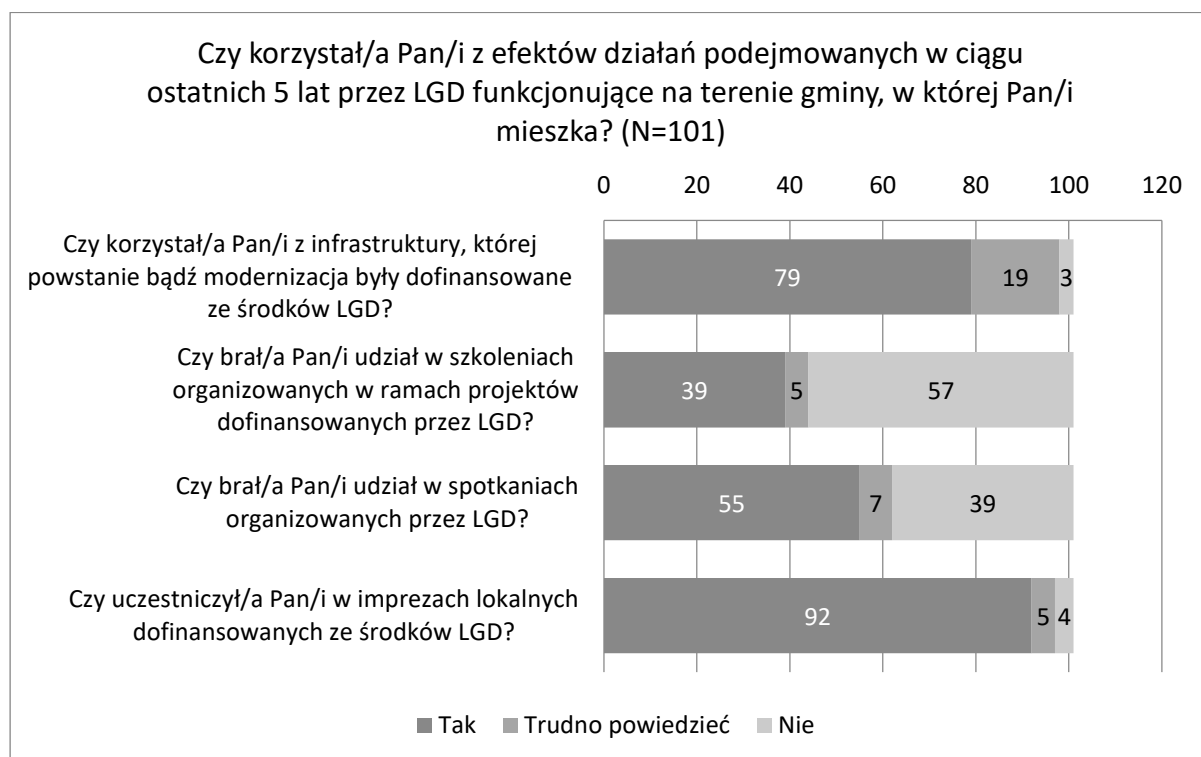


Źródło: badania własne.

Efekty działań LGD

Duża część ankietowanych mieszkańców (92) korzystała z efektów działań podejmowanych przez LGD w ciągu ostatnich 5 lat w formie uczestnictwa w imprezach lokalnych. Widoczne jest duże zainteresowanie taką formą działalności. Również spora liczba osób (79) korzystała z infrastruktury dofinansowywanej przez LGD. Nieco mniejsza liczba osób (55) deklarowała udział w spotkaniach organizowanych przez LGD, a najmniej (39) brało udział w szkoleniach w ramach projektów dofinansowywanych przez LGD.

Wykres 18 Czy korzystał/a Pan/i z efektów działań podejmowanych w ciągu ostatnich 5 lat przez LGD funkcjonujące na terenie gminy, w której Pan/i mieszka? (N=101)

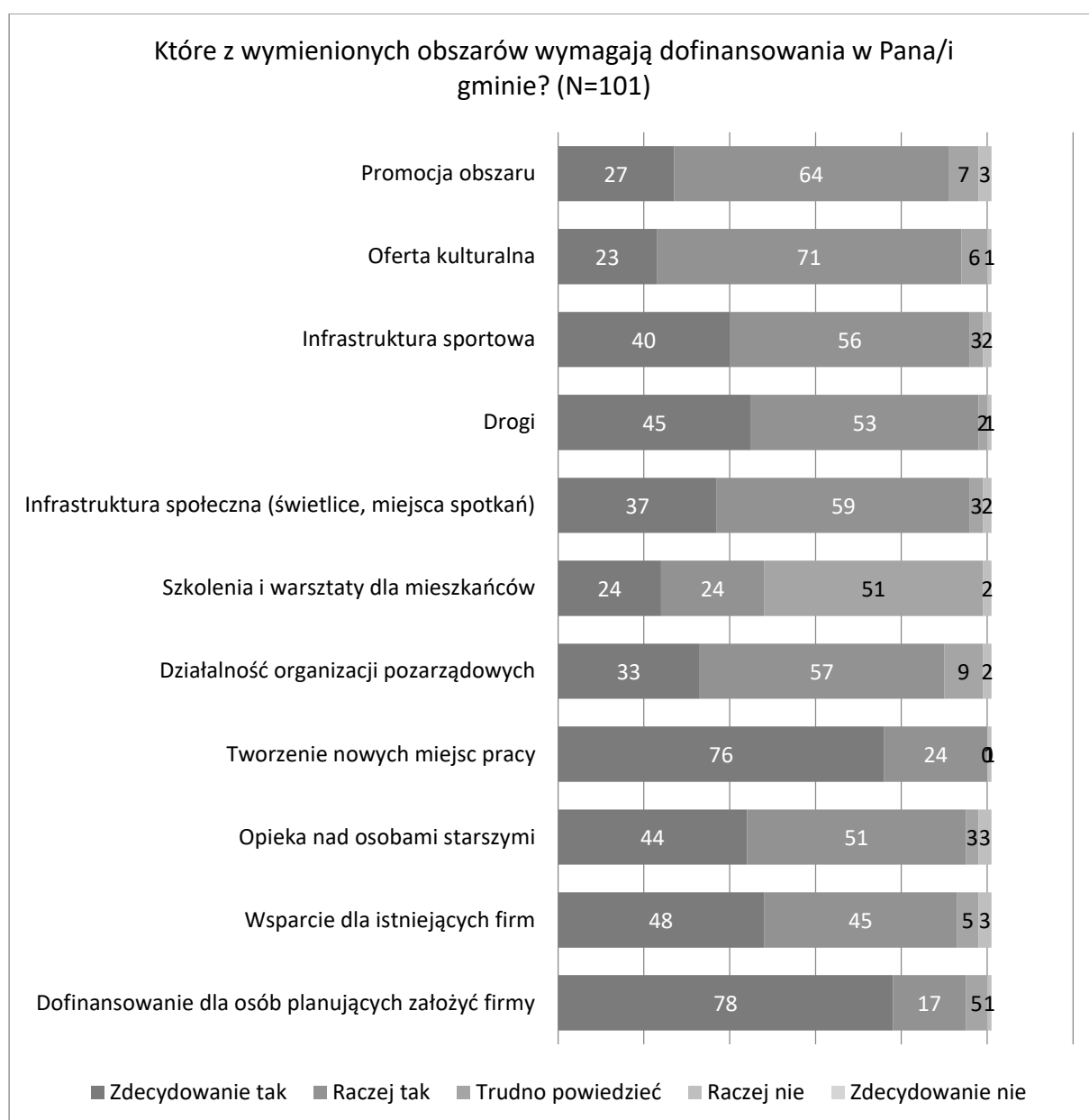


Źródło: badania własne.

Przyszłość

Mieszkańcy wypowiedzieli się także w kwestii działań, które chcieliby, żeby były dofinansowane w przyszłości w ich gminie. Najwięcej osób wskazała dofinansowanie dla osób planujących założyć firmy (78 odpowiedzi „Zdecydowanie tak”, 17 „Raczej tak”) oraz tworzenie nowych miejsc pracy (76 odpowiedzi „Zdecydowanie tak”, 24 „Raczej tak”). Kolejne miejsca zajęło wsparcie dla istniejących firm (48, 45), drogi (45, 56) oraz opieka nad osobami starszymi (44, 51). Najmniejszym zainteresowaniem mieszkańców cieszą się szkolenia i warsztaty dla mieszkańców – 48 zdecydowanie zgodnych lub zgodnych, i 51 głosów na „Trudno powiedzieć”, promocja obszaru (27 – zdecydowanie tak, 64 – raczej tak) oraz oferta kulturalna (23 – zdecydowanie tak, 71 – raczej tak).

Wykres 19 Które z wymienionych obszarów wymagają dofinansowania w Pana/i gminie? (N=101).



Źródło: badania własne.

6. Odpowiedź na wszystkie pytania badawcze.

6.1. Ocena wpływu na główny cel LSR

Realizacja LSR zakładała osiągnięcie dwóch celów ogólnych:

Pierwszym celem ogólnym było zwiększenie atrakcyjności lokalnego rynku pracy. Ten szeroko zdefiniowany cel zakładał 2 cele szczegółowe i był uwarunkowany analizą rynku pracy i podmiotów gospodarczych na terenie LGD a także danymi z zakresu pomocy społecznej.

Drugim celem ogólnym był rozwój lokalnych inicjatyw na rzecz budowania kapitału społecznego. Był on realizowany w obrębie dwóch celów szczegółowych. Odpowiada on na zdiagnozowane problemy dotyczące wyrażonych przez społeczność lokalną oczekiwań w zakresie szerokiej gamy działań służących wypełnieniu czasu wolnego i samorealizacji, a także na potrzeby w zakresie edukacji, turystyki, wypoczynku, rekreacji i sportu oraz rozwoju potrzebnej do tego infrastruktury społecznej.

Bardzo dobrze prezentują się wskaźniki w przypadku pierwszego celu, jakim jest zwiększenie atrakcyjności lokalnego rynku pracy, poza wskaźnikami produktu. Tutaj działania, mimo pandemii COVID były realizowane i większość przedsięwzięć jest bliska osiągnięcia swoich celów. Trudniejsza sytuacja jest w wypadku drugiego głównego celu: rozwój lokalnych inicjatyw na rzecz budowania kapitału społecznego. Aktywizacja poprzez organizowanie imprez promujących obszar LGD jest utrudniona i obecność mieszkańców na takich imprezach może być niezbyt wysoka. W przypadku pierwszego celu LSR na który przewidziano 3 086 000 zł, wypłacono 2 364 967 zł. co stanowi 76,63% całości przewidzianego budżetu w LSR. Na drugi cel, czyli „Rozwój lokalnych inicjatyw na rzecz budowania kapitału społecznego”, zaplanowano budżet w wysokości 4 456 000 zł. Do tej pory wypłacono 2 965 396,60, co stanowi 66,55% przewidzianego budżetu.

Postęp realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju nie budzi większych zastrzeżeń, a warte podkreślenia jest, iż spora część spośród wskaźników została już zrealizowana. Poziom realizacji przedsięwzięć zbliża więc LGD do osiągnięcia zamierzonych w LSR celów

6.2. Ocena wpływu na kapitał społeczny

Przez kapitał społeczny rozumiemy przede wszystkim umiejętności społeczne mieszkańców, które pozwalają im współpracować z innymi. Owe umiejętności powstają w wyniku utrzymywania sieci kontaktów społecznych, w których jednostka uczestniczy zarówno wewnątrz, jak i na zewnątrz grupy. Profesor Czapiński podaje następujące korzyści płynące z posiadania wysokiego kapitału społecznego: *ułatwia negocjacje, obniża koszty transakcji, skraca proces inwestycyjny (zmniejsza prawdopodobieństwo zaskarżania kolejnych decyzji władz administracyjnych), zmniejsza korupcję, zwiększa rzetelność kontrahentów, sprzyja długoterminowym inwestycjom i dyfuzji wiedzy, zapobiega nadużywaniu dobra wspólnego i zwiększa solidarność międzygrupową, a także poprzez rozwój trzeciego sektora sprzyja społecznej kontroli działania władz. ... Oczywiście zalety kapitału społecznego nie ograniczają się jedynie do efektów ekonomicznych. Rozciągają się na szeroko rozumianą jakość życia społeczeństwa – milej jest żyć wśród ludzi, którzy sobie ufają i ze sobą współpracują* (Diagnoza społeczna 2015, str. 333). Zdanie pracowników Biura i członków Zarządu i Rady LGD „Jaksa” nastąpił wzrost kapitału społecznego wśród mieszkańców, który przejawia się między innymi w większej aktywności większej liczby osób w ubieganiu się o środki finansowe na swoje działania, a także wzrost zaangażowania się mieszkańców w lokalne wydarzenia.

Analizując działalność LGD w zakresie kapitału społecznego zostały przeprowadzone badania wśród mieszkańców oraz beneficjentów obszaru LGD „Jaksa”. Badania ilościowe zostały przeprowadzone w 2021 roku na potrzeby niniejszego opracowania. Mieszkańcy chętnie korzystają z infrastruktury, która była dofinansowana ze środków LGD oraz, chętnie uczestniczą w imprezach lokalnych organizowanych ze środków LGD. Wyniki badań wskazują także, iż mieszkańcy dostrzegli inicjatywy dotyczące osób starszych oraz wsparcia dla ludzi młodych. Natomiast zdecydowana większość mieszkańców nie potrafiła wskazać, czy poprawiły się relacje między mieszkańcami. Wyniki tych badań oraz obserwacje pracowników biura LGD i członków Rady mogą stanowić kierunek działalności LGD w przyszłym okresie. Tak, aby jednak kontynuować działania „miękkie” czyli szkolenia, festyny, spotkania, oraz aby zwiększyć integrację lokalnej społeczności.

6.3. Przedsiębiorczość

W obszarze rozwoju przedsiębiorczości wyniki badań z mieszkańcami wskazały, iż dostrzegają oni poprawę sytuacji na rynku pracy, zwiększenia się ruchu turystycznego a także zauważają, że powstały nowe firmy. Z drugiej strony w tych samych obszarach część respondentów nie była w stanie wskazać w jakim kierunku nastąpił rozwój. Zatem w nowej perspektywie powinno się przeznaczyć więcej środków na działania informacyjne, tak aby zwiększyć świadomość mieszkańców w zakresie rozwoju danej gminy.

Respondenci wskazali także, na obszary, które ich zdaniem wymagają w zakresie przedsiębiorczości jeszcze dofinansowania. Wskazali, iż jest potrzeba dalszego tworzenia nowych miejsc pracy oraz możliwości dofinansowania dla osób zakładających nowe firmy i wsparcia dla istniejących firm. W zakresie podejmowania i rozwijania działalności, taka sytuacja ma również miała odzwierciedlenie w analizie wykorzystanych środków w badanego okresu. Zdaniem pracowników biura LGD mieszkańcy są bardzo zainteresowani zakładaniem i rozwojem własnych działalności gospodarczych.

Podsumowując, obecne działania LGD pozytywnie wpłynęły na rozwój przedsiębiorczości w badanym obszarze, a przeprowadzone badania wśród mieszkańców terenu LGD, jednoznacznie wskazują na dalsze wsparcie w obszarze zarówno podejmowania jak i rozwijania przedsiębiorczości w nowej perspektywie finansowej.

6.4. Turystyka i dziedzictwo kulturowe

W Lokalnej Strategii Rozwoju sporo miejsca poświęcono kwestiom dotyczącym turystyki i zwrócono tym samym uwagę, że brakuje wspólnego produktu, oferta turystyczna powinna lepiej wykorzystać potencjał jaki znajduje się na terenie działania LGD „Jaksa”. Branża związana z usługami turystyczno-rekreacyjnymi jest słabo rozwinięta na tym obszarze. Działania te są o tyle istotne, iż mamy do czynienia z terenami, gdzie walory historyczne i przyrodnicze, są niewątpliwymi atutami. Położenie między dwoma aglomeracjami i duże bogactwo związane z bogatym dziedzictwem historycznym i kulturowo-przyrodniczym powinno przyczynić się do rozwoju lokalnego. Tylko w czterech z siedmiu gmin wchodzących w skład LGD znajduje się w sumie 6 turystycznych obiektów noclegowych. W tym kontekście ważne wydaje się pytanie, jakie działania mogą przyczynić się do zwiększenia bazy turystycznej. Duże zasoby lokalnego dziedzictwa kulturowego,

opisane w LSR, powinny stać się elementem produktu turystycznego oferowanego przez właścicieli obiektów turystycznych.

Natomiast wyniki badań ankietowych z mieszkańcami wskazały, iż dostrzegają oni zmiany, jakie zaszły na ich terenie w ciągu ostatnich 5 lat. Zauważyli pojawienie się nowych form spędzania wolnego czasu, poprawy stanu infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, czy też wzrostu liczby wydarzeń kulturalnych.

Obszar LGD „Jaksa” charakteryzuje się bogatym dziedzictwem historycznym, bogatymi zasobami przyrodniczo-krajobrazowym oraz kulturowymi, dlatego rozwój tego regionu powinien być skoncentrowany na podnoszeniu jakości infrastruktury turystycznej oraz kultywowaniu dziedzictwa tego obszaru, tworząc markowy produkt turystyki wiejskiej.

6.5. Grupy defaworyzowane

Grupy defaworyzowane oznaczają osoby zagrożone wykluczeniem społecznym, do których w LSR skierowane są działania związane z kształtowaniem i promocją postaw przedsiębiorczych – działania aktywizujące zawodowo, zwiększające ich szanse na znalezienie zatrudnienia.

W LSR „Jaksa” zdefiniowano następujące grupy defaworyzowane:

Za najważniejszą grupę defaworyzowaną uznano w LSR ludzi bezrobotnych w tym kobiety, co zgadza się z analizowanymi wcześniej danymi z GUS. Zwiększenie aktywności zawodowej i przedsiębiorczości kobiet w regionie zostało wliczone do celów LSR. Drugą grupą w trudnej sytuacji na rynku pracy są osoby po 50 roku życia, które narażone są na utratę pracy i wycofanie się z rynku pracy. Edukacja oraz pomoc w uzyskaniu kwalifikacji do ponownego zatrudnienia mogą pomóc tym osobom w polepszeniu ich sytuacji życiowej i samorealizacji. Trzecią grupą defaworyzowaną zdefiniowaną w LSR są osoby młode nawet do 30 roku życia, które często mają trudności ze znalezieniem pracy, co wiąże się również z negatywnym zjawiskiem emigracji zarobkowej z terenów zamieszkania. Pomoc w założeniu własnej działalności gospodarczej byłaby odpowiedzią na te problemy. Ostatnią wyszczególnioną grupą są osoby długotrwale bezrobotne. Grupa ta mieści w sobie osoby niepełnosprawne, bez kwalifikacji czy opuszczające zakłady, karne dla których znalezienie zatrudnienia jest niezwykle trudne.

W ramach celu ogólnego pierwszego „Zwiększanie atrakcyjności lokalnego rynku pracy”, celu szczegółowego 1.2 „Podnoszenie kompetencji mieszkańców i tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości”, został zrealizowany wskaźnik na poziomie 100%. Jest dowód, że ten problem został priorytetowo potraktowany i prawidłowo zaplanowany.

Wyniki badań ankietowych z mieszkańcami wskazały, iż dostrzegają oni wsparcie w obszarach: rozwoju infrastruktury społecznej, opieki nad starszymi osobami, czy też działalność organizacji pozarządowych. Zdefiniowane w LSR grupy defaworyzowane wymagają dalszego wsparcia. Pozytywnym jest fakt, iż pracownicy Biura LGD i część członków Zarządu i Rady dostrzega potrzebę dalszego kierowania środków finansowanych do tych grup. Zaznaczyć należy, że w opinii części respondentów środki finansowe powinny być skierowane na „miękkie” działania. Należałoby zatem uwzględnić te grupy w kolejnych zadaniach LGD „Jaksa”.

6.6. Innowacyjność

Zarówno pracownicy Biura jak i Rada wskazali w obszarze innowacyjności najciekawsze projekty realizowane na obszarze LGD „Jaksa”. Wśród nich wymieniali m.in. mała infrastruktura, która jest używana przez ludzi, w tym projekty siłownie zewnętrzne powstałe w projektach grantowych. Ciekawym przedsięwzięciem jest również otwarte muzeum w Charsznicy, nowo powstały gabinet weterynarza w Charsznicy. LGD „Jaksa” można uznać za prekursora finansowania fotowoltaiki. Na początku okresu programowania do wielu przedsięwzięć udało się wprowadzić rozwój fotowoltaiki. Członkowie Zarządu za cenne projektu uznali te, które wspierają działania KGW.

W zakresie innowacyjności, należy szczególnie podkreślić, iż powinno być więcej projektów w obszarze rozwoju infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej oraz działań budujących markę regionu. Bardzo dobrym kierunkiem rozwoju innowacji są działania proekologiczne. Zatem cały czas istnieje potrzeba rozwijania infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej i działań proekologicznych i to jest właściwy kierunek na przyszłość, na terenie LGD „Jaksa”.

6.7. Projekty współpracy

LGD „Jaksa” w analizowanym okresie realizowała jeden projekt współpracy.

Miechowskie Stowarzyszenie Gmin Jaksa LGD wraz LGD Zielone Mosty Narwi zrealizowały projekt współpracy pt. **Lokalna Akademia Kompetencji** (akronim: LAK). W ciągu 6 miesięcy

od 15.11.2018 r. do 31.05.2019 r. mieszkańcy obszarów partnerskich LGD doskonalili umiejętności, poszerzali wiedzę i kompetencje zawodowe poprzez korzystanie z dostępnych w ramach projektu szkoleń i kursów. Projekt stwarzał możliwość wymiany doświadczeń i nawiązania kontaktów z organizacjami, przedsiębiorcami, instytucjami z terenu różnych województw poprzez realizację wyjazdu studyjnego. Wizyty miały skutkować przeniesieniem na własny teren pomysłów oraz rozwiązań innowacyjnych z zakresu przedsiębiorczości.

W zakresie projektów współpracy zakres tematyczny ich jest spójny zarówno z celami LSR odnoszącymi się do zwiększenia atrakcyjności rynku pracy oraz budowania kapitału społecznego i jest wartością dodaną do działalności w tych obszarach, które realizowane były przez beneficjentów.

Biuro LGD nie wskazało na większe problemy z realizacją takich projektów, poza działaniami miękkimi, na które miała wpływ pandemia. Nie było natomiast problemów w zakresie współpracy poszczególnych LGD. Zatem w przyszłości należałoby wzmocnić działania o kolejne projekty współpracy, tworząc sieć LGD-ów współpracujących ze sobą.

W obszarze projektów współpracy, wzmacnianie kapitału społecznego jest i powinno być głównym celem działań LGD „Jaksa”. Jest to właściwy kierunek działań, ponieważ posiadanie wysokiego kapitału społecznego: ułatwia prowadzenie działalności gospodarczej, obniża koszty produkcji, skraca proces inwestycyjny i w konsekwencji wzmacnia więzi społeczne przez co podnosi jakość życia mieszkańców gmin wchodzących w skład LGD „Jaksa”.

6.8. Ocena funkcjonowania LGD

Współpraca Biura zarówno z Zarządem jak i Radą jest bardzo dobra. Zdaniem członków Zarządu i Rady biuro znakomicie wypełnia wszystkie swoje obowiązki, zarówno doradcze, w zakresie promocji i wsparcia dla Rady i Zarządu. W Biurze pracuje dwóch pracowników, jeden z nich odpowiada za sprawną komunikację, przepływ dokumentów oraz przygotowanie niezbędnych formalności dla obradującej Rady. To dobre rozwiązanie, które w sposób czytelny i skuteczny przekłada się na efektywność pracy Rady.

Zakres działań biura LGD (animacyjnych, informacyjno-promocyjnych, doradczych) jest determinowany małą liczebnością personelu a mimo to bardzo efektywnie pracuje. Należy podkreślić iż LGD „Jaksa” zawsze wykorzystuje różne narzędzia, tak aby dotrzeć do jak największej grupy odbiorców. Wskaźniki, które zostały przewidziane do realizacji planu

komunikacji, były oszacowane i zmieniane na podstawie doświadczeń pracowników Biura. Najlepszy rodzaj doradztwa to oczywiście doradztwo indywidualne w biurze i ono na pewno powinno być kontynuowane.

Z badań przeprowadzonych wśród beneficjentów wynika, że najczęstszym źródłem informacji na temat działalności LGD okazała się być strona internetowa stowarzyszenia, następnie stoiska LGD podczas lokalnych imprez oraz informacje o LGD publikowane na stronie gminy. Niewiele mniejszym zainteresowaniem cieszyły się wydawane przez LGD publikacje i materiały promocyjne.

Tradycyjne źródła przekazu informacji wykorzystywane w pracy komunikacyjnej oraz doradczej wskazuje na skuteczny kierunek działalności LGD, która stara się dotrzeć do jak największej liczby odbiorców. W przyszłości na pewno takim kierunkiem rozwoju powinny być działania informacyjne w social-mediach i ogólnie przez internet, które są bardzo popularnym kanałem komunikacyjnym we współczesnym społeczeństwie.

6.9. Ocena procesu wdrażania

Realizacja zarówno finansowa i rzeczowa odbywały się bez większych problemów. Postęp realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju nie budzi większych zastrzeżeń, a warto podkreślić jest, iż spora część spośród wskaźników została już zrealizowana. Poziom realizacji przedsięwzięć zbliża więc LGD do osiągnięcia zamierzonych w LSR celów.

Rada LGD wskazała na słabe i mocne strony wdrażania Programu LEADER. Ich zdaniem Lokalne Grupy Działania stały się zbyt zbiurokratyzowane, zbyt dużo dokumentów zniechęca wnioskodawców i beneficjentów, którzy później opowiadają o swoich trudnościach i zniechęcają kolejne osoby do aplikowania o środki w LGD. Przy tak sporej biurokracji traci się sens działalności LEADERA, gdyż pracownicy nie mają czasu na działania realnie blisko ludzi.

W opinii pracowników Biura, Zarządu i Rady czas oceny w UM jest zbyt długi i zdecydowanie wpływa na realizację strategii. Ingerencja UM w decyzyjność LGD jest zbyt duża. Przedstawiciele Rady to osoby znające lokalną specyfikę i to oni wiedzą lepiej niż urzędnik w Krakowie, jak zapisy wniosków mają się do rzeczywistości i czy składane wnioski wpisują się w intencje towarzyszące pisaniu diagnozy i celów zapisanych w Lokalnej Strategii Rozwoju.

Analizując kryteria wyboru najlepszych projektów, proces wdrażania LSR i przyjęty system wskaźników, należy w przyszłości podjąć działania, tak aby UM przekazał dokładną interpretację związaną szczególnie ze wskaźnikami dotyczącymi grup defaworyzowanych i innowacyjności.

6.10. Wartość dodana podejścia LEADER

Analiza działalności LGD „Jaksa” we wszystkich obszarach, które zostały wymienione w LSR ma swoje przełożenie na realizację wskaźników. Bardzo dobra ocena działalności LGD zarówno przez beneficjentów jak i mieszkańców obszaru wskazuje na efektywną i dobrą pracę LGD. Członkowie Zarządu podkreślali, że wartością LEADER-a jest koncentracja środków na konkretne, lokalne cele. Są to środki z definicji do przeznaczenia na konkretny region i dzięki temu możliwe jest zarządzanie zmianą z ich wykorzystaniem. Jest to wyjątkowa sytuacja wśród organizacji pozarządowych, gdzie na wszystkie przewidziane działania na kilka lat jest pokrycie finansowe. W przyszłości warto byłoby zadbać o środki na miękkie projekty, których realizacja będzie odbywała się w wybudowanych i remontowanych świetlicach. Więcej środków LGD przeznaczyłoby właśnie na takie projekty aktywizacyjne. Zdaniem członków Rady, LGD nie powinny zajmować się problemami gospodarki, bezrobociem. Są do tego inne agencje, które bardziej efektywnie dystrybuują pieniądze na te cele walcząc z bezrobociem w sposób systemowy. Działalność LGD w tym aspekcie jest wybiórcza i trafia do niewielkiej liczby osób.

W przyszłości należy zatem wzmocnić rozwój tego terenu w obszarze gospodarczym i społecznym. Dobrym kierunkiem jest budowa markowej turystyki, wykorzystującej z jednej strony działalności innowacyjne, ale z zachowaniem i kultywowaniem bogatego dziedzictwa historycznego. Analizując działalność LGD, należy podkreślić, iż przeprowadzone w ramach LSR inwestycje są komplementarne względem siebie i względem wiodącego tematu jakim jest rozwój kapitału społecznego i atrakcyjnego rynku pracy.

7. Podsumowanie. Wnioski i rekomendacje.

1. Jedną z najważniejszych cech działania LGD „Jaksa” są wąsko zakreślone cele działań. Biorąc pod uwagę względnie homogeniczny obszar działań LGD, taka strategia przynosi pozytywne efekty. Przychylając się do uwag Zarządu i Rady, że skierowanie środków na „miękkie” projekty wzmacniające kapitał ludzki i społeczny to dobry kierunek działań na przyszłość. Należy utrzymać taki kierunek rozwoju stowarzyszenia LGD „Jaksa”.
2. Analiza wyników badań wśród mieszkańców może stanowić kierunek działalności LGD w przyszłym okresie. W przyszłości należy kontynuować działania „miękkie” czyli szkolenia, festyny, spotkania, oraz aby zwiększyć integrację lokalnej społeczności dzięki, którym może wzrosnąć poziom kapitału społecznego wśród mieszkańców objętych LSR-em a to wpłynie na atrakcyjność rynku pracy poprzez konwersję kapitałów.
3. Należy kontynuować działalność LGD w obszarze wydatkowania środków zarówno na podejmowanie jak i rozwijanie przedsiębiorczości. Ponadto należy wzmocnić działalność informacyjną wśród mieszkańców gmin poprzez cyfrowe media społecznościowe, tak aby byli świadomi jakie są możliwości wsparcia projektów rozwijających wzmacniających społeczno-ekonomiczną atrakcyjność regionu.
4. Obszar LGD „Jaksa” charakteryzuje się bogatym dziedzictwem historyczno-kulturowym, dlatego rozwój tego obszaru powinien być skoncentrowany na podnoszeniu jakości infrastruktury turystycznej-rekreacyjnej. Takie działania są ważne ze względu na walory tradycyjno-rolniczego regionu.
5. Wskazane w LSR grupy defaworyzowane wymagają na nowo zdefiniowania. W strategii wspomniano o wsparciu dla osób starszych, którymi rodzina nie jest się w stanie opiekować w dostatecznym stopniu. We wszystkich gminach wzrasta liczba osób w wieku poprodukcyjnym i maleje liczba mieszkańców na terenie LGD. Należałoby zatem uwzględnić więcej przedsięwzięć dedykowanych tej grupie w kolejnym LSR.
6. W zakresie innowacyjności, należy podkreślić, iż zrealizowane projekty w obszarze rozwoju kapitału społecznego i atrakcyjności rynku pracy powinny wpływać na

poprawę jakości życia, szczególnie grup defaworyzowanych. Ważne w przyszłości powinny stać się działania na rzecz poprawy jakości życia seniorów.

7. W przyszłości należy wzmocnić rozwój tego terenu w obszarze markowej turystyki, wykorzystującej z jednej strony działalności innowacyjne, ale z zachowaniem i kultywowaniem dziedzictwa historycznego może wykorzystaniem agroterapii.

8. Spis tabel i wykresów.

Rysunek 1 Obszar działania LGD.....	18
Tabela 1 Ludność w gminach wchodzących w skład LGD.....	19
Tabela 2 Lokaty gmin w województwie w poszczególnych kategoriach.....	23
Tabela 3 Liczba turystycznych obiektów noclegowych.....	33
Tabela 4 Historia naborów.....	36
Tabela 5 Postęp rzeczowy.....	44
Tabela 6 Postęp finansowy.....	51
Tabela 7 Projekty współpracy realizowane przez LGD.....	55
Tabela 8 Szkolenia pracowników.....	57
Tabela 9 Szkolenia członków organów LGD w okresie od 1.01.2016 do 31.05.2021.....	60
Tabela 10 Realizacja planu komunikacyjnego.....	63
Tabela 11 Doradztwo w biurze LGD.....	70
Tabela 12 Ocena wsparcia udzielonego beneficjentowi przez LGD na różnych etapach prowadzenia operacji.....	75
Wykres 1 Dochody gmin - wskaźnik G.....	21
Wykres 2 Wydatki gminy na 1 mieszkańca.....	22
Wykres 3 Pracujący w gminach.....	25
Wykres 4 Bezrobotni a liczba ludności.....	26
Wykres 5 Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym.....	27
Wykres 6 Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. mieszkańców.....	28
Wykres 7 Ludność w wieku przed- po- i produkcyjnym.....	30
Wykres 8 Saldo migracji.....	31
Wykres 9 Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej.....	32
Wykres 10 W jaki sposób docierały do Pana/i informacje dotyczące LGD? (N=101).....	71
Wykres 11 W jaki sposób docierały do Pana/i informacje o naborze wniosków w LGD? (N=23).....	72
Wykres 12 Czy LGD w wystarczającym stopniu informowała o możliwości pozyskania środków? (N=23).....	73
Wykres 13 Proszę wskazać, w jakim zakresie korzystał/a Pan/i ze wsparcia ze strony LGD na etapie składania wniosku? (N=23).....	74
Wykres 14 Proszę ocenić poniższe stwierdzenia dotyczące składania i realizacji projektu przy wsparciu LGD (N=23).....	76
Wykres 15 Czy w gminie, w której Pan/i mieszka zaszyły w ciągu ostatnich 5 lat wymienione poniżej zmiany? (N=101).....	77
Wykres 16 Czy w gminie, w której Pan/i mieszka zaszyły w ciągu ostatnich 5 lat wymienione poniżej zmiany? (N=101).....	78
Wykres 17 Czy w gminie, w której Pan/i mieszka zaszyły w ciągu ostatnich 5 lat wymienione poniżej zmiany? (N=101).....	79
Wykres 18 Czy korzystał/a Pan/i z efektów działań podejmowanych w ciągu ostatnich 5 lat przez LGD funkcjonujące na terenie gminy, w której Pan/i mieszka? (N=101).....	80
Wykres 19 Które z wymienionych obszarów wymagają dofinansowania w Pana/i gminie? (N=101).....	81

9. Aneksy tworzone w toku realizacji badania.

Ankieta dla mieszkańców obszaru Miechowskie Stowarzyszenie Gmin Jaksa LGD

Prosimy o wypełnienie krótkiej ankiety dotyczącej efektów funkcjonowania Miechowskie Stowarzyszenie Gmin Jaksa LGD. Ankieta jest anonimowa, co znaczy, że nie gromadzimy żadnych danych, które mogą pozwolić na identyfikację osób ją wypełniających. Wypełnienie ankiety trwa 10 minut.

Z góry dziękujemy za pomoc!

Miechowskie Stowarzyszenie Gmin Jaksa LGD

1. Czy w gminie, w której Pan/i mieszka zaszły w ciągu ostatnich 5 lat wymienione poniżej zmiany?

Proszę zaznaczyć 1 odpowiedź w każdym wierszu tabeli.

Mieszkańcy mieli większy wpływ na to, co dzieje się w gminie	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Poprawiła się sytuacja na rynku pracy	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Powstały nowe firmy	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Pojawiły się nowe formy wsparcia dla ludzi młodych	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Podejmowano inicjatywy, których celem było wsparcie osób starszych	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Zwiększyła się liczba inicjatyw służących kultywowaniu lokalnej tradycji	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Poprawiły się relacje pomiędzy mieszkańcami	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Zwiększył się ruch turystyczny	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Poprawił się stan zabytków	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Pojawiły się nowe formy spędzania	Zdecydo-	Raczej	Trudno	Raczej	Zdecydo-

wolnego czasu	wanie tak	tak	powiedzieć	nie	wanie nie
Poprawił się stan infrastruktury sportowo-rekreacyjnej	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Zwiększyła się liczba wydarzeń kulturalnych	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Przestrzeń publiczna stała się bardziej estetyczna	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie

2. Proszę wyobrazić sobie, że ma Pan/i możliwość decydowania o podziale środków finansowych w gminie, w której Pan/i mieszka. Które z wymienionych obszarów wymagają dofinansowania?

Proszę zaznaczyć 1 odpowiedź w każdym wierszu tabeli.

Promocja obszaru	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Oferta kulturalna	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Infrastruktura sportowa	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Drogi	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Infrastruktura społeczna (świetlice, miejsca spotkań)	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Szkolenia i warsztaty dla mieszkańców	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Działalność organizacji pozarządowych	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Tworzenie nowych miejsc pracy	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Opieka nad osobami starszymi	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie

Wsparcie dla istniejących firm	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Dofinansowanie dla osób planujących założyć firmy	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie

3. Czy słyszał Pan/i o Lokalnej Grupie Działania? Proszę wybrać 1 odpowiedź.

- a) Tak → Proszę przejść do pytania nr 4.
b) Nie → Proszę przejść do pytania nr 5.

4. W jaki sposób docierały do Pana/i informacje dotyczące Lokalnej Grupy Działania? Proszę zaznaczyć 1 odpowiedź w każdym wierszu tabeli.

Czytałem/am publikacje w prasie na temat działalności LGD	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Odwiedzałem/am stronę internetową LGD	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Czytałem/am informacje o LGD na stronie gminy	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Odwiedzałem/am stoiska LGD podczas imprez lokalnych lub festynów	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Dowiedziałem/am się o działalności LGD od znajomych i/lub rodziny	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Dowiedziałem/am się z tablic informacyjnych, billboardów i plakatów	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Dowiedziałem/am się z wydawanych przez LGD publikacji i/lub materiałów promocyjnych	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Uczestniczyłem w spotkaniach informacyjno-konsultacyjnych organizowanych przez LGD	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Odwiedzałem profil LGD na Facebooku	Tak	Trudno powiedzieć	Nie

5. Czy korzystał/a Pan/i z efektów działań podejmowanych w ciągu ostatnich 5 lat przez LGD działające na terenie gminy, w której Pan/i mieszka? Proszę zaznaczyć 1 odpowiedź w każdym wierszu tabeli.

Czy korzystał/a Pan/i z infrastruktury, której powstanie bądź modernizacja były dofinansowane ze środków LGD?	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Czy brał/a Pan/i udział w szkoleniach organizowanych w ramach projektów dofinansowanych przez LGD?	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Czy brał/a Pan/i udział w spotkaniach organizowanych przez LGD?	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Czy uczestniczył/a Pan/i w imprezach lokalnych dofinansowanych ze środków LGD?	Tak	Trudno powiedzieć	Nie

6. Proszę wskazać, w którym przedziale wiekowym się Pan/i mieści. Proszę wybrać 1 odpowiedź.

- a) 18-25 lat
- b) 26-35 lat
- c) 36-45 lat
- d) 46-55 lat
- e) 56-65 lat
- f) 66 lat lub więcej

7. Proszę podać swoją płeć. Proszę wybrać 1 odpowiedź.

- a) Kobieta
- b) Mężczyzna
- c) Wolę nie podawać.

Ankieta dla beneficjentów Miechowskie Stowarzyszenie Gmin Jaksa LGD

Prosimy o wypełnienie krótkiej ankiety dotyczącej funkcjonowania Miechowskie Stowarzyszenie Gmin Jaksa LGD. Ankieta jest anonimowa, co znaczy, że nie gromadzimy żadnych danych, które mogą pozwolić na identyfikację osób ją wypełniających. Wypełnienie ankiety nie powinno zająć więcej niż 10 minut.

Ankieta powinna zostać wypełniona przez osobę, która jest lub była realizatorem projektu wspartego przez Lokalną Grupę Działania (np. polegającego na założeniu działalności gospodarczej). W przypadku, gdy beneficjentami wsparcia był podmiot (Urząd Gminy, Ośrodek Kultury, Organizacja Pozarządowa, OSP, KGW), ankieta powinna zostać wypełniona przez osobę, która w ramach danego podmiotu była bezpośrednio zaangażowana w realizację dofinansowanego projektu.

Z góry dziękujemy za pomoc!

Miechowskie Stowarzyszenie Gmin Jaksa LGD

W jakim stopniu zgadza się Pan/i ze stwierdzeniem „moja gmina jest dobrym miejscem do życia, w którym mogę realizować wszystkie swoje podstawowe potrzeby”? (proszę zaznaczyć 1 odpowiedź)

- a) Zdecydowanie zgadzam się
- b) Raczej zgadzam się
- c) Trudno powiedzieć
- d) Raczej nie zgadzam się
- e) Zdecydowanie nie zgadzam się

W jaki sposób docierały do Pana/i informacje o naborze wniosków w Lokalnej Grupie Działania?

Proszę zaznaczyć 1 odpowiedź w każdym wierszu tabeli.

Czytałem/am publikacje w prasie na temat działalności LGD	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Odwiedzałem/am stronę internetową LGD	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Czytałem/am informacje o LGD na stronie gminy	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Odwiedzałem/am stoiska LGD podczas imprez lokalnych lub festynów	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Dowiedziałem/am się o działalności LGD od znajomych i/lub rodziny	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Dowiedziałem/am się z tablic informacyjnych, billboardów i plakatów	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Dowiedziałem/am się z wydawanych przez LGD publikacji i/lub	Tak	Trudno powiedzieć	Nie

materiałów promocyjnych			
Uczestniczyłem/am w spotkaniach informacyjno-konsultacyjnych organizowanych przez LGD	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Odwiedzałem/am profil LGD na Facebooku	Tak	Trudno powiedzieć	Nie

Dlaczego zdecydował/a się Pan/i (lub podmiot reprezentowany przez Pana/ią) na złożenie wniosku o przyznanie pomocy finansowej do LGD? Proszę wybrać jedną odpowiedź, która najlepiej opisuje główny powód złożenia wniosku do LGD.

- a) Było to jedyne dostępne źródło finansowania mojego projektu
- b) Nie otrzymałem/am dofinansowania z innych środków/innego programu
- c) Chciałem/am skorzystać z nadarzającej się okazji otrzymania środków
- d) Zostałem/am zachęcony/a do złożenia wniosku przez LGD
- e) Na moją decyzję wpłynęła możliwość skorzystania z doradztwa w biurze LGD

Jak ocenia Pan/i wsparcie udzielane przez LGD na etapie składania wniosku? Proszę ocenić w jakim stopniu zgadza się Pan/i ze stwierdzeniami opisującymi wsparcie na tym etapie. Proszę zaznaczyć 1 odpowiedź w każdym wierszu tabeli.

Zakres udzielonych porad spełnił moje oczekiwania	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Trudno powiedzieć	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam	Nie korzystałem/am ze wsparcia na tym etapie
Udzielone porady były przydatne	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Trudno powiedzieć	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam	Nie korzystałem/am ze wsparcia na tym etapie
Przygotowanie merytoryczne doradcy/ców z LGD było odpowiednie	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Trudno powiedzieć	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam	Nie korzystałem/am ze wsparcia na tym etapie

Proszę wskazać, w jakim zakresie korzystał/a Pan/i ze wsparcia ze strony LGD na etapie składania wniosku? Proszę zaznaczyć 1 odpowiedź w każdym wierszu tabeli.

Wsparcie polegające na udzieleniu informacji o możliwości uzyskania dofinansowania dla mojego projektu	Tak	Nie
--	-----	-----

Wsparcie w zapoznaniu się z zasadami uzyskania dofinansowania	Tak	Nie
Wsparcie polegające na wskazaniu prawidłowych wzorów wniosków i instrukcji do nich	Tak	Nie
Wsparcie w zakresie ustalenia koncepcji projektu aby spełniał kryteria wynikające z LSR	Tak	Nie
Porady w zakresie wypełniania dokumentów niezbędnych do złożenia wniosku	Tak	Nie
Wyjaśnienie szczegółowych zasad oceny wniosków	Tak	Nie

Jak ocenia Pan/i wsparcie udzielane przez LGD na etapie realizacji projektu? Proszę ocenić w jakim stopniu zgadza się Pan/i ze stwierdzeniami opisującymi wsparcie na tym etapie. Proszę zaznaczyć 1 odpowiedź w każdym wierszu tabeli.

Zakres udzielonych porad spełnił moje oczekiwania	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Trudno powiedzieć	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam	Nie korzystałem/am ze wsparcia na tym etapie
Udzielone porady były przydatne	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Trudno powiedzieć	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam	Nie korzystałem/am ze wsparcia na tym etapie
Przygotowanie merytoryczne doradcy/ców z LGD było odpowiednie	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Trudno powiedzieć	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam	Nie korzystałem/am ze wsparcia na tym etapie

Jak ocenia Pan/i wsparcie udzielane przez LGD na etapie rozliczenia projektu? Proszę ocenić w jakim stopniu zgadza się Pan/i ze stwierdzeniami opisującymi wsparcie na tym etapie. Proszę zaznaczyć 1 odpowiedź w każdym wierszu tabeli.

Zakres udzielonych porad spełnił moje oczekiwania	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Trudno powiedzieć	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam	Nie korzystałem/am ze wsparcia na tym etapie
---	--------------------------	--------------------	-------------------	------------------------	------------------------------	--

Udzielone porady były przydatne	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Trudno powiedzieć	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam	Nie korzystałem/am ze wsparcia na tym etapie
Przygotowanie merytoryczne doradcyc/ców z LGD było odpowiednie	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Trudno powiedzieć	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam	Nie korzystałem/am ze wsparcia na tym etapie

Czy obecnie pozostaje Pan/i w kontakcie z LGD? Proszę zaznaczyć 1 odpowiedź w każdym wierszu tabeli.

Uczestniczę w spotkaniach organizowanych przez LGD	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Kontaktuję się telefonicznie z przedstawicielami LGD	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Czytam komunikaty na stronie internetowej LGD	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Mam osobisty kontakt z przedstawicielami LGD	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Kontaktuję się w inny sposób	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Nie mam z LGD żadnego kontaktu	Tak	Trudno powiedzieć	Nie

Czy brał/a Pan/i lub organizacja którą Pan/i reprezentuje udział w tworzeniu LSR? Proszę zaznaczyć 1 odpowiedź.

- a) Tak
- b) Trudno powiedzieć
- c) Nie

Kto był głównym odbiorcą efektów Pani/a projektu/ projektów? Proszę wybrać jedną odpowiedź, która najlepiej opisuje Pana/i projekt.

- a) Ja i moja rodzina
- b) Moja organizacja
- c) Ogół mieszkańców gminy/ obszaru LGD

- d) Turyści
- e) Przedsiębiorstwa
- f) Inne

Proszę ocenić poniższe stwierdzenia dotyczące składania i realizacji projektu przy wsparciu LGD.

Proszę zaznaczyć 1 odpowiedź w każdym wierszu tabeli.

Procedury wyboru wniosków o dofinansowanie w LGD były dla mnie czytelne	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Trudno powiedzieć	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam	Nie korzystałem/am ze wsparcia na tym etapie
Kryteria wyboru wniosków były dla mnie jednoznaczne	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Trudno powiedzieć	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam	Nie korzystałem/am ze wsparcia na tym etapie
Kryteria wyboru wniosków pozwalały na wybór najlepszych projektów	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Trudno powiedzieć	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam	Nie korzystałem/am ze wsparcia na tym etapie
LGD w wystarczającym stopniu informowała o możliwości pozyskania środków	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Trudno powiedzieć	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam	Nie korzystałem/am ze wsparcia na tym etapie
Jeśli będzie to możliwe, w przyszłości chciałbym/łabym ponownie skorzystać ze wsparcia LGD	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Trudno powiedzieć	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam	Nie korzystałem/am ze wsparcia na tym etapie

Czy na etapie przygotowania, realizacji lub rozliczania projektu pojawiły się jakieś problemy wpływające negatywnie na jego przebieg bądź rezultaty?

- a) Tak → Proszę odpowiedzieć na następne pytanie.
- b) Nie → **Dziękujemy za wypełnienie ankiety!**

Jakie to były problemy? Na pytanie odpowiadają tylko osoby, które w poprzednim pytaniu wybrały odpowiedź „Tak”. Proszę zaznaczyć 1 odpowiedź w każdym wierszu tabeli.

Problemy bezpośrednio związane z przedmiotem projektu (np. problemy wynikające z branży w której działa przedsiębiorca, odbiorcami działań NGO lub uzgodnieniami dotyczącymi przebiegu tras rowerowych w projekcie gminnym)	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Problemy finansowe (np. z wypłatą dofinansowania, kredytem na realizację zadania, zmiennością cen w czasie realizacji zadania względem wpisanych we wniosku)	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Problemy formalno-prawne	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Problemy personalne (np. z pracownikami, członkami/ partnerami itp.)	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Problemy z terminową realizacją harmonogramu (opóźnienia itp.)	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Trudność w dostępie do informacji na temat składania, realizacji lub rozliczenia projektu	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Problemy wynikające z wprowadzenia w Polsce stanu pandemii	Tak	Trudno powiedzieć	Nie